

Redaktion: Svenolof Karlsson
Guðrún Dager Garðarsdóttir
Viveca Wiklund

ISBN 91 88112 36 5
Norstedts Tryckeri, Stockholm 1996

Nordisk Råd

5. ekstra session

1995

København

Innehållsöversikt

Kallelse till sessionen	7
Medlemslista	8
Regeringsrepresentanter och valda medlemmar jämte suppleanter efter länder och partier	10
Saklista för sessionen	21
Översikt över sessionen	22
Protokoll	23
Saker m.m.	81
Medlemsförslag/Presidiesförslag (A-saker)	83
Ministerrådsförslag (B-saker)	108
Dokument 1 (Regler för sessionens genomförande)	120
Beslut	121
Rekommendation	124
Interna beslut	126
Övriga beslut	129
Presidium, arbetsutskott, sekretariat, sakkunniga m. m.	131
Supplement	137
Samarbetsöverenskommelse mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige (Helsingforsavtalet)	139
Slutdokument från den 4:e parlamentariska konferensen om samarbete i Östersjöområdet, Rønne	156
Statsministrarnas uttalande	166
Register	167
Översikt över sakernas behandling	169
Personregister	172
Ämnesregister	176

Kallelse till sessionen

Nordiska rådets presidium har med stöd av Helsingforsavtalets artikel 51 och rådets arbetsordning § 2 beslutat att rådets 5:e extra session skall hållas i Köpenhamn den 29 september 1995.

Stockholm den 30 maj 1995

På presidiets vägnar

Geir H. Haarde
President

Anders Wenström
Presidiesekreterare

Medlemslista

(Upprättad enligt § 4 i arbetsordningen och godkänd vid mötet den 29 september 1995.)

Regeringsrepresentanter - Hallitusten edustajat

Halldór Ásgrímsson
Gunnar Berge
Jóannes Eidesgaard
Ragnar Erlandsson

Mats Hellström
Marianne Jelved
Ole Norrback

Medlemmar - Jäsenet

Christel Anderberg
Hanne Andersen
Arne Andersson
Marianne Andersson
Peter Angelsen
Børge Bakholt
Dorte Bennedsen
Kjell Magne Bondevik
Aage Brusgaard
Paul Chaffey
John Dale
Inger Davidson
Erik Dalheim
Anneliese Dørum
Hans Engell
Knud Enggaard
May Flodin
Ranveig Frøiland
Geir H. Haarde
Martin Glerup
Jette Gottlieb
Per Erik Granström
Lis Greibe
Jonna Grønver
Guðmundur Árni Stefánsson
Ulf Guttormsen
Ragnhild Queseth Haarstad
Jorunn Hageler
Gunnar Halvorsen
Søren Hansen

Hjörleifur Guttormsson
Sven Hulterström
Sinikka Hurskainen
Liisa Hyssälä
Per Olof Håkansson
Margareta Israelsson
Ville Itälä
Johan J. Jakobsen
Anita Johansson
Eva Johansson
Olof Johansson
Elver Jonsson
Ragna Berget Jørgensen
Marjut Kaarilahti
Bjarne Kallis
Anfinn Kallsberg
Tarja Kautto
Mari Kiviniemi
Göthe Knutson
Inger Koch
Ossi Korteniemi
Berit Brørby Larsen
Göran Lennmarker
Tore A. Liltved
Carin Lundberg
Pehr Löf
Hannes Manninen
Anders Mølgaard
Outi Ojala
Jan Petersen

Marita Petersen
Riitta Prusti
Virpa Puisto
Auli Ranta-Muotio
Olof Salmén
Marianne Samuelsson
Kimmo Sasi
Gitte Seeberg
Sigríður Anna Þórðardóttir
Siv Friðleifsdóttir
Håkan Strömberg

Sturla Böðvarsson
Anni Svanholt
Nils T. Svensson
Jan P. Syse
Peder Sønderby
Birthe Sörestedt
Erkki Tuomioja
Rita Tveiten
Valgerður Sverrisdóttir
Marjatta Vehkaoja
Jarmo Wahlström

Regeringsrepresentanter och medlemmar jämfte suppleanter efter länder och partier

(Vid sessionens början)

Danmarks Riges Delegation

Regeringsrepresentant

Jelved, Marianne, f. 43

økonomiminister og minister for nordisk samarbejde (RV)

Medlemmar

(Valda av Folketinget den 5 oktober 1994)

Socialdemokratiet (S)

Medlemmer

Andersen, Hanne, f. 39

kontorassistent

Bakholt, Børge, f. 35

faglærer

Bennedsen, Dorte, f. 38

fhv. minister

Glerup, Martin, f. 43

skoleleder

Hansen, Søren, f. 42

sølvsmed

Stavad, Ole, f. 49

fhv. minister

(Førfall vid 5:e extrasessionen;

ersatt av Lis Greibe; se

Suppleanter)

Suppleanter

Rosing, Hans Pavia, f. 48

fhv. landsstyremedlem

Bierbaum, Inger, f. 43

lærer

Hækkerup, Klaus, f. 43

borgmester, cand.polit.

Christensen, Peter, f. 39

lærer

Fatum, Eva, f. 47

sygeplejerske

Greibe, Lis, f. 39

overlærer

Sass, Peder, f. 43

fuldmægtig

Enhedslisten (EL)

Medlem

Gottlieb, Jette, f. 48

tømrer

Det Konservative Folkeparti (KF)

<i>Medlemmer</i>	<i>Suppleanter</i>
<i>Ahlmann-Ohlsen, Niels, f. 53</i> landssekretær (Förfall vid 5:e extrasessionen; ersatt av Gitte Seeberg; se Suppleanter)	<i>Seeberg, Gitte, f. 60</i> advokat
<i>Engell, Hans, f. 48</i> fhv. minister, redaktør	<i>Lundholt, Anne Birgitte, f. 52</i> fhv. minister, cand.scient.pol.

Socialistisk Folkeparti (SF)

<i>Medlem</i>	<i>Suppleant</i>
<i>Svanholt, Anni, f. 47</i> lærer	<i>Auken, Margrete, f. 45</i> cand.theol.

Venstre - Danmarks Liberale Parti (V)

<i>Medlemmer</i>	<i>Suppleanter</i>
<i>Enggaard, Knud, f. 29</i> fhv. minister, civilingeniør	<i>Sønderby, Peder, f. 32</i> gårdejer
<i>Grønver, Jonna, f. 46</i> lærer	<i>Tørnæs, Ulla, f. 62</i> journalist
<i>Hovmand, Svend Erik, f. 45</i> fhv. minister, journalist (Förfall vid 5:e extrasessionen; ersatt av Peder Sønderby; se Suppleanter)	<i>Schmidt, Hans Christian, f. 53</i> viceskoleinspektør
<i>Mølgaard, Anders, f. 58</i> lærer	<i>Larsen, Ester, f. 36</i> fhv. minister, lærer

Fremskridtspartiet (FP)

<i>Medlem</i>	<i>Suppleant</i>
<i>Brusgaard, Aage, f. 47</i> mekaniker	<i>Jacobsen, Kirsten, f. 42</i> statsautoriseret ejendoms- mægler

Det Radikale Venstre (RV)

<i>Medlem</i>	<i>Suppleant</i>
<i>Peschardt, Vibeke, f. 39</i> fuldmægtig (Förfall vid 5:e extrasessionen)	<i>Arnold, Elisabeth, f. 41</i> udviklingschef, cand.scient.

Finlands delegation

Regeringsrepresentant

Norrback, Ole, f. 41

trafikminister samt nordisk samarbetsminister (SFP)

Medlemmar

(Valda av riksdagen den 5 maj 1995)

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (Finlands Socialdemokratiska Parti) (SDP)

Medlemmar (jäsenet)

Hurskainen, Sinikka, f. 51

planerare

Kautto, Tarja, f. 46

informatör

Nyby, Mats, f. 46

studiehandledare

(Förfall vid 5:e extrasessionen;

ersatt av Riitta Prusti; se

Suppleanter)

Puisto, Virpa, f. 47

spec. sjuksköterska

Tuomioja, Erkki, f. 46

pol.lic. ekonom

Vehkaoja, Marjatta, f. 45

pol.kand, planerare

Suppleanter (varajäsenet)

Prusti, Riitta, f. 41

riksdagsman

Rask, Maija, f. 51

sjukvårdare

Luhtanen, Leena, f. 41

pol.mag.

Kiljunen, Kimmo, f. 51

Phil.Dr., docent/

Bryggare, Arto, f. 58

ekonom.stud., projektchef

Olin, Kalevi, f. 45

bitr.professor

Kansallinen Kokoomus (Nationella samlingspartiet) (Kok.)

Medlemmar (jäsenet)

Itälä, Ville, f. 59

jur.kand.

Karhunen, Minna, f. 67

riksdagsman

(Förfall vid 5:e extrasessionen;

ersatt av Marjut Kaarilahti;

se Suppleanter)

Sasi, Kimmo, f. 52

jur.kand.

Suppleanter (varajäsenet)

Korhonen, Riitta, f. 48

arkitekt/

Aura, Matti, f. 43

jur.lic.

Kaarilahti, Marjut, f. 60

hälsovårdare

Suomen Keskusta (Centern i Finland) (Kesk.)

<i>Medlemmar (jäsenet)</i>	<i>Suppleanter (varajäsenet)</i>
<i>Hyssälä, Liisa, f. 48</i> odontolog.dr.	<i>Takkula, Hannu, f. 63</i> ped.mag.
<i>Kiviniemi, Mari, f. 68</i> pol.mag.	<i>Aula, Maria Kaisa, f. 62</i> pol.kand.
<i>Korteniemi, Ossi, f. 39</i> lektor	<i>Vetäläinen, Maija -Liisa, f. 48</i> hum.kand., lektor
<i>Manninen, Hannes, f. 46</i> licentiat i adm. vetenskap	<i>Kemppainen, Hannu, f. 51</i> med.lic.
	<i>Ranta-Muotio, Aulis, f. 46</i> agronom

Vasemmistoliitto (Vänsterförbundet) (Vas.)

<i>Medlem (jäsen)</i>	<i>Suppleanter (varajäsenet)</i>
<i>Ojala, Outi, f. 46</i> sjuksköterska	<i>Apukka, Asko, f. 46</i> kandidat i samhällsvetenskap
<i>Wahlström, Jarmo, f. 38</i> lärare	<i>Lapintie, Annika, f. 55</i> jur.kand.

Svenska folkpartiet (Ruotsalainen Kansanpuolue) (SFP)

<i>Medlemmar (jäsenet)</i>	<i>Suppleanter (varajäsenet)</i>
<i>Löv, Pehr, f.47</i> med.lic., chefläkare	<i>Biaudet, Eva, f. 61</i> jur.stud.

Suomen Kristillinen Liitto (Finlands Kristliga Förbund) (SKL)

<i>Medlem (jäsen)</i>	<i>Suppleant (varajäsen)</i>
<i>Kallis, Bjarne, f. 45</i> pol.kand.	<i>Jääskeläinen, Jouko, f. 52</i> magister i samhällsvetenskap

Vihreä Liitto (Gröna förbundet) (Vihr.)

<i>Medlem (jäsen)</i>	<i>Suppleant (varajäsen)</i>
<i>Andersson, Janina, f. 71</i> pol.stud. (Förfall vid 5:e extrasessionen; ersatt av Ranta-Muotio, Aulis; se Suppleant)	<i>(Ranta- Muotio, Aulis (Kesk.))</i>

Færøernes Delegation¹

Landsstyrets representant

Eidesgaard, Jóannes, f. 51

landsstyresmand for finans og nordisk samarbejde (Jvfl)

Medlemmar

(Valda av Føroyas Lagting den 3 augusti 1995)

Fólkaflokkurin (Ff)

Medlem

Kallsberg, Anfinn, f. 47
bogholder

Suppleant

Djurholm, Bjarni, f. 57
lærer

Javnaðarflokkurin (Jvfl)

Medlem

Petersen, Marita, f. 40
cand.ped. i psykologi, lærer

Suppleant

Old, Henrik, f. 47
fiskeskipper

Grønlands Delegation¹

Landsstyrets representant

Jensen, Marianne, f. 49

landsstyremedlem for sundhed, miljø, forskning og nordisk samarbejde (Si)

Medlemmar

(Valda av Grønlands Landsting den 28. marts 1995)

Siumut (Si)

Medlem

Motzfeldt, Jonathan, f. 38
Dr.jur.h.c. (Förfall vid
5:e extrasessionen)

Suppleant

Raahauge, Kristine, f. 49
kontorassistent

Atássut (At)

Medlem

Steenholdt, Otto, f. 36
lærer (Förfall vid 5:e extrasessionen)

Suppleant

Ostermann, Peter, f. 39
politiassistent

¹ Ingår i Danmarks kvot

¹ Ingår i Danmarks kvot

Islands delegation

Regeringsrepresentant

Halldór Ásgrímsson, f. 47

udenrigsminister og nordisk samarbejdsminister (F)

Medlemmar

(Valda av Alþingi den 13 juni 1995)

Sjálfstæðisflokkurinn (Selvstændighedspartiet) (Sj)

Medlemmer

Geir H. Haarde, f. 51

M.A., NR's præsident (1995)

Sturla Böðvarsson, f. 45

tæknifræðingur (ingeniør)

Sigríður Anna Þórðardóttir, f. 46

kennari (lærer)

Suppleanter

Arnbjörg Sveinsdóttir, f. 56

ritari (kontorassistent)

Árni Johnsen, f. 44

blaðamaður (journalist)

Árni M. Mathiesen, f. 58

dýralæknir (dyrlæge)

Framsóknarflokkurinn (Fremskridtspartiet) (F)

Medlem

Valgerður Sverrisdóttir, f. 50

kennari (lærer)

Siv Friðleifsdóttir, f. 62

sjúkrapjálfari (fysioterapeut)

Suppleant

Guðni Ágústsson, f. 49

landbúnaðarnemi

(landbrugskandidat)

Ísólfrur Gylfi Pálmason, f. 54

kennari (lærer)

Alþýðubandalagið (Folkealliansen) (Ab)

Medlem

Hjörleifur Guttormsson, f. 35

líffræðingur (biolog)

Suppleant

Steingrímur J. Sigfússon, f. 55

jarðfræðingur (geolog)

Alþýðuflokkurinn (Det socialdemokratiske parti) (A)

Medlem

Guðmundur Árni Stefánsson, f. 55

blaðamaður (journalist)

Suppleant

Rannveig Guðmundsdóttir, f. 40

alþingismaður (altingsmedlem)

Norges delegation

Regeringsrepresentant

Berge, Gunnar, f. 40

statsråd og nordisk samarbejdsminister (A)

Medlemmar

(Valda av Stortinget den 31 oktober 1994)

Det norske Arbeiderparti (A)

Medlemmer

- Larsen, Berit Brørby*, f. 50
stortingsrepresentant
- Jagland, Thorbjørn*, f. 50
stortingsrepresentant
(Förfall vid 5:e extrasessionen;
ersatt av Ragna Berget Jørgensen;
se Varamedlemmer)
- Frøiland, Ranveig*, f. 45
stortingsrepresentant
(Förfall vid 5:e extrasessionen;
ersatt av Gunnar Halvorsen; se
Varamedlemmer)
- Dalheim, Erik*, f. 40
stortingsrepresentant
- Lian, Karin*, f. 42
stortingsrepresentant
(Förfall vid 5:e extrasessionen;
ersatt av Rita Tveiten; se
Varamedlemmer)
- Faldet, Eirin*, f. 44
stortingsrepresentant
(Förfall vid 5:e extrasessionen)
- Dørum, Anneliese*, f. 39
stortingsrepresentant
- Guttormsen, Ulf*, f. 42
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

- Jørgensen, Ragna Berget*, f. 41
stortingsrepresentant
- Halvorsen, Gunnar*, f. 45
stortingsrepresentant
- Tveiten, Rita*, f. 54
stortingsrepresentant
- Sætre, Magnar*, f. 40
stortingsrepresentant
- Engseth, William*, f. 33
stortingsrepresentant
- Barland, Ragnhild*, f. 34
stortingsrepresentant
- Kristiansen, Rune*, f. 48
stortingsrepresentant
- Nyland, Johan M.*, f. 31
stortingsrepresentant

Høyre (H)

Medlemmer

- Talleraas, Anders*, f. 46
stortingsrepresentant
(Förfall vid 5:e extrasessionen;
ersatt av Jan Petersen; se
Varamedlemmer)
- Syse, Jan P.*, f. 30
lagttingspresident
- Sterri, Siri Frost*, f. 44
stortingsrepresentant
(Förfall vid 5:e extrasessionen;
ersatt av Tore A. Liltved; se
Varamedlemmer)

Varamedlemmer

- Petersen, Jan*, f. 46
stortingsrepresentant
- Liltved, Tore A.*, f. 39
stortingsrepresentant
- Thomassen, Petter*, f. 41
stortingsrepresentant

Fremskrittspartiet (FrP)

<i>Medlem</i>	<i>Varamedlem</i>
<i>Hagen, Carl I., f. 44</i> stortingsrepresentant (Förfall vid 5:e extrasessionen)	<i>Alvheim, John I. f. 30</i> stortingsrepresentant

Sosialistisk Venstreparti (SV)

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
<i>Lunde, Kjellbjørg, f. 44</i> stortingsrepresentant (Förfall vid 5:e extrasessionen; ersatt av Jorunn Hageler; se Varamedlemmer)	<i>Hageler, Jorunn, f. 46</i> stortingsrepresentant
<i>Chaffey, Paul, f. 65</i> stortingsrepresentant	<i>Djupedal, Øystein, f. 60</i> stortingsrepresentant

Kristelig Folkeparti (KrF)

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
<i>Bondevik, Kjell Magne, f. 47</i> stortingsrepresentant	<i>Haugland, Valgerd Svarstad, f. 56</i> stortingsrepresentant
<i>Sollie, Solveig, f. 39</i> stortingsrepresentant (Förfall vid 5:e extrasessionen)	<i>Lilletun, Jon, f. 45</i> stortingsrepresentant

Senterpartiet (Sp)

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
<i>Jakobsen, Johan J., f. 37</i> stortingsrepresentant	<i>Lahnstein, Anne Enger, f. 49</i> stortingsrepresentant
<i>Haarstad, Ragnhild Queseth, f. 39</i> stortingsrepresentant	<i>Tingelstad, Marit, f. 38</i> stortingsrepresentant
<i>Angelsen, Peter, f. 35</i> stortingsrepresentant	<i>Sandkjær, Terje, f. 44</i> stortingsrepresentant
<i>Dale, John, f. 40</i> stortingsrepresentant	<i>Gaup, Johanne, f. 50</i> stortingsrepresentant

Sveriges delegation

Regeringsrepresentant

Hellström, Mats, f. 42 utrikeshandelsminister och nordisk samarbetsminister (s)

Medlemmar

(Valda av riksdagen den 18 oktober 1994)

Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s)

<i>Medlemmar</i>	<i>Suppleanter</i>
<i>Håkansson, Per Olof</i> , f. 41 byggnadsingenjör	<i>Strömberg, Håkan</i> , f. 36 metallarbetare
<i>Bergqvist, Jan</i> , f. 39 pol.mag. (Förfall vid 5:e extrasessionen; ersatt av Håkan Strömberg; se Suppleanter)	<i>Israelsson, Margareta</i> , f. 54 lågstadie lärare
<i>Johansson, Anita</i> , f. 44 undersköterska	<i>Larsson, Kaj</i> , f. 38 inköpare
<i>Oscarsson, Berit</i> , f. 40 studiehandledare (Förfall vid 5:e extrasessionen; ersatt av Margareta Israelsson; se Suppleanter)	<i>Furustrand, Reynoldh</i> , f. 42 ombudsman
<i>Svensson, Nils T.</i> , f. 40 ombudsman	<i>Holmberg, Bo</i> , f. 42 socioonom
<i>Sörestedt, Birthe</i> , f. 43 socioonom	<i>Carlström, Marianne</i> , f. 46 hushållslärare
<i>Sandberg-Fries, Yvonne</i> , f. 50 avdelningschef (Förfall vid 5:e extrasessionen; ersatt av Eva Johansson; se Suppleanter)	<i>Johansson, Eva</i> , f. 47 ombudsman
<i>Bohlin, Sinikka</i> , f. 47 hemspråklärare (Förfall vid 5:e extrasessionen; ersatt av Carin Lundberg; se Suppleanter)	<i>Kaaling, Björn</i> , f. 48 ombudsman
<i>Hulterström, Sven</i> , f. 38 riksdagsledamot	<i>Lundberg, Carin</i> , f. 44 produktledare
<i>Nordström, Kjell</i> , f. 49 riksdagsledamot (Förfall vid 5:e extrasessionen; ersatt av Per Erik Granström; se Suppleanter)	<i>Granström, Per Erik</i> , f. 42 ombudsman

Moderata samlingspartiet (m)

<i>Medlemmar</i>	<i>Suppleanter</i>
<i>Bildt, Carl</i> , f. 49 partiledare (Förfall vid 5:e extrasessionen; ersatt av Göthe Knutson; se Suppleanter)	<i>Landerholm, Henrik</i> , f. 63 informationschef
<i>Svensson, Sten</i> , f. 37 informationschef	<i>Knutson, Göthe</i> , f. 32 redaktör
<i>Andersson, Arne</i> , f. 28 lantbrukare	<i>Jonsson, Göte</i> , f. 39 kriminalinspektör
<i>Koch, Inger</i> , f. 34 laboratorieassistent	<i>Anderberg, Christel</i> , f. 43 chefsåklagare
<i>Heister, Chris</i> , f. 50 riksdagsledamot (Förfall vid 5:e extrasessionen; ersatt av Christel Anderberg; se Suppleanter)	<i>Lenmarker, Göran</i> , f. 43 verkställande direktör

Folkpartiet liberalerna (fp)

<i>Medlem</i>	<i>Suppleant</i>
<i>Jonsson, Elver</i> , f. 36 postiljon	<i>Wibble, Anne</i> , f. 43 ekonom

Centerpartiet (c)

<i>Medlem</i>	<i>Suppleant</i>
<i>Johansson, Olof</i> , f. 37 riksdagsledamot	<i>Andersson, Marianne</i> , f. 42 ekonom

Vänsterpartiet (v)

<i>Medlem</i>	<i>Suppleant</i>
<i>Mikaelsson, Maggi</i> , f. 46 barnomsorgsassistent (Förfall vid 5:e extrasessionen)	<i>Schyman, Gudrun</i> , f. 48 socioonom

Miljöpartiet (m)

<i>Medlem</i>	<i>Suppleant</i>
<i>Samuelsson, Marianne</i> , f. 45 vårdare	<i>Johansson, Barbro</i> , f. 45 kemiingenjör

Kristdemokratiska samhällspartiet (kds)*Medlem**Svensson, Alf, f. 38*

fil.mag.

(Förfall vid 5:e extrasessionen;

ersatt av Inger Davidson; se

Suppleanter)

*Suppleant**Davidson, Inger, f. 44*

riksdagsledamot

Ålands delegation¹**Landskapsstyrelsens representant***Erlandsson, Ragnar, f. 41*

lantråd (ÅC)

Medlemmar*(Valda av Ålands lagting den 7 november 1994)***Åländsk center (ÅC)***Medlem**Salmén, Olof, f. 27*

direktör

*Suppleant**(Nordman, Gunnevi, (lib.))***Frisinnad Samverkan (FS)***Medlem**Flodin, May, f. 34*

överskötare/hälsovårds

företagare

*Suppleant**(Tuominen, Pekka (ÅSD))***Ålands Socialdemokrater (ÅSD)***Suppleant**Tuominen, Pekka, f. 43*

dipl. ekonom

Liberalerna på Åland (lib)*Suppleant**Nordman, Gunnevi, f. 35*

hum.kand.

¹ Ingår i Finlands kvot

Saklista

för 5:e extrasessionen

A. Medlemsförslag/Presidieförslag

- A 1116/p Medlemsförslag om utvalgsstruktur för Nordisk Råd (reist av den venstresosialistiske gruppe i Nordisk Råd)
- A 1117/p Presidieförslag om ny organisation och nytt arbetssätt för Nordiska rådet (framlagt av Nordiska rådets presidium)

B. Ministerrådsförslag

- B 152/p Ministerrådsförslag om ändringar i Helsingforsavtalet (överlämnat av Nordiska ministerrådet)

Dokument

- 1 Regler för sessionens genomförande

Översikt över sessionen

Rådets plenarmöte hölls i Børsen i København. För utskottens, delegationernas, ministerrådets och presidiets sammanträden, för sekretariatens och pressens arbete m.m. disponerades olika lokaler i Folketinget samt, för pressens del, även i Børsen.

Plenarmöte

Fredagen den 29 september kl. 11.05 - 14.35

Utskottsmöten

Budgetutskottet

Torsdagen den 28 september kl. 15.30 - 18.00

Juridiska utskottet

Torsdagen den 28 september kl. 15.30 - 18.00

Kulturutskottet

Torsdagen den 28 september kl. 15.30 - 18.00

Socialutskottet

Torsdagen den 28 september kl. 15.30 - 18.00

Miljöutskottet

Torsdagen den 28 september kl. 15.30 - 17.30

Ekonomiska utskottet

Torsdagen den 28 september kl. 15.30 - 17.00

Presidie­möten

Torsdagen den 28 september kl. 15.30 - 17.30

Fredagen den 29 september kl. 15.00 - 15.30

Valkommitténs möte

Torsdagen den 29 september

PROTOKOLL

Protokoll

5:e extrasessionen

Fredag den 29 september 1995 kl. 11.05 - 14.35

Presidenter: Geir H. Haarde (1-2, 7), Jan P. Syse (2-6), Elver Jonsson (6), Dorte Bennedsen (6)

Dagordning

1. Öppningsanförande av Nordiska rådets president
2. Godkännande av medlemslistan
3. Fastställande av saklista för sessionen
4. Meddelande om voteringsförfarandet
5. Regler för sessionens genomförande (Dokument 1)
6. Samlad behandling av
 - Presidieförslag A 1117/p om ny organisation och nytt arbetsätt för Nordiska rådet
 - Medlemsförslag A 1116/p om utskottsstruktur för Nordiska rådet
 - Ministerrådsförslag B 152/p om ändringar i Helsingforsavtalet
7. Sessionens avslutning

1 Öppningsanförande av Nordiska rådets president

Presidenten: Ærede forsamling, ministre, parlamentariske kolleger! Jeg vil få ønske dere alle hjertelig velkommen til Nordisk Råds 5. ekstraordinære sesjon. På grunn av sesjonens konsentrerte - men av den grunn ikke mindre viktige - innhold er omfanget denne gangen begrenset. Innholdet er, som alle vet, endringene i Helsingforsavtalen og Presidiets forslag til en ny organisering av Rådet. Det at Rådet arrangerer en ekstraordinær sesjon i forbindelse med dette, er på sett og vis et tegn på hvordan vi vil se fremtiden utvikle seg når det gjelder aktiviteten i Nordisk Råd, en fremtid med økt fleksibilitet og bedre muligheter til å reagere hurtig og effektivt.

Etter å ha lagt ned et stort arbeid med å endre organiseringen av og dermed også innholdet i samarbeidet, står vi nå foran målet. Og nå begynner det å haste med å komme i gang med å vise omgivelsene at den slagkraft som er i det nordiske samarbeidet, virkelig finnes. Vi, parlamentarikere så vel som regjeringer, har faktisk, slik jeg ser det, tatt det ene skritt etter det andre siden begynnelsen av dette tiåret for å tilpasse virksom-

heten i Rådet og nordisk samarbeid i store trekk til nye politiske forutsetninger: til effektene av Sovjetunionens sammenbrudd og de baltiske lands frigjøring, til at fire nordiske land blir en del av det europeiske fellesmarked via EØS-avtalen, og nå til det faktum at Norden omfatter tre EU-medlemmer og to som står utenfor, foruten de tre selvstyrende områder med forskjellige former for relasjoner til den vesteuropeiske integrasjon.

Innsatsen til det utvalg av ministre og parlamentarikere, den arbeidsgruppe som ble nedsatt på høstparten, gav positive resultater, selv om arbeidet der ikke var helt uten konflikter. Uten konflikter har heller ikke vårt arbeid innenfor Rådet vært når det gjelder disse spørsmålene. Men den felles vilje som har vært til stede for å få et bedre samarbeid og en bedre organisering, har imidlertid munnet ut i et presidieforslag om en ny organisasjon og endringer i Helsingforsavtalen med støtte fra de tre største parti-gruppene i Rådet.

Det presidieforslag som nå legges frem, er likevel ikke noe betydningsløst kompromissforslag. Vi oppnådde å bli enige om betydelige endringer i organisasjonen og politikken, ja av hele strukturen. Og som en følge av beslutningene på sesjonen i Reykjavík blir samarbeidet grunnet på de tre søylene: det5 tradisjonelle nordiske samarbeidet, samarbeidet med nærområdene, og Europa-samarbeidet. I fremtiden skal det være bare en ordinær sesjon pr. år, men vi skal også kunne tilpasse oss de politiske behov og arrangere temasesjoner og temamøter om aktuelle spørsmål. Ledelsen skal bli sterkere, og de politiske gruppene i Rådet får enda større og viktigere oppgaver enn tidligere.

Det helt avgjørende her blir selvfølgelig om det lykkes oss å gjøre Nordisk Råd til et forum hvor vi kan føre en politisk dialog om politisk signifikante spørsmål. Derfor må virksomheten i partigruppene bli en sentral drivkraft i det råd som skal møte det nye århundret, og derfor må rollefordelingen innenfor Rådet tydeliggjøres og dets ledelsesfunksjoner bli mer effektive. Men den forandringen bør vi foreta uten at det samtidig skjer til skade for samarbeidet, og med respekt for at vi har forpliktende tradisjoner å forvalte og fortsatt samvirke mellom fem lands parlamenter og regjeringer foruten de selvstendige områdene.

Beslutningen om å samlokalisere Nordisk Råds presidiesekretariat og sekretariatet til Nordisk Ministerråd er også et synlig tegn på effektivisering og ressursbesparelse. Gjennom en slik disposisjon vil både koordineringen og synergieffekten av aktuelle spørsmål bedres betydelig, håper vi.

Når vi mot slutten av dagen i dag har tatt de beslutninger som forventes av oss, bør arbeidet gå videre med hensyn til å formalisere dette forslaget til Rådets 47. sesjon i Kuopio om endringer i arbeidsordningen for Nordisk Råd, slik at disse bestemmelsene kan tre i kraft samtidig med endringene i Helsingforsavtalen.

Under sesjonen i Kuopio forutsettes plenarforsamlingen også å foreta valg til utvalg osv, under den forutsetning at Helsingforsavtalen blir ratifisert, så den nye organisasjonen og nyordningen for øvrig kan få virkning fra og med 1. januar 1996. Tanken er den at de tre nye utvalg, som jeg håper Rådet i dag tilslutter seg, snarest i det nye virksomhetsår diskuterer og

formulerer sine prioriteringer for resten av året med utgangspunkt i de beslutninger om samarbeidets innhold som vi tok i Reykjavik.

Det nordiske samarbeidet blir nok aldri fullt utviklet. Det må hele tiden finnes beredskap til å omprøve og tilpasse innholdet og formene av vårt samarbeid. Kun på den måten kan det nordiske samarbeidet beholde sin politiske dynamikk, aktualitet og slagkraft, og det er nettopp derfor vi er samlet her i dag.

På en måte er denne sesjonen historisk. Den betyr at vi nå, før sekelskiftet, går inn i en ny nordisk epoke. Og det er min forhåpning at vi i dag skal få en konstruktiv dialog og fornuftige beslutninger.

Med disse ord vil jeg ønske alle medlemmer, ministre, tjenestemenn og sakkyndige samt representanter for massemediene hjertelig velkommen til København til Nordisk Råds 5. ekstraordinære sesjon, som jeg herved erklærer for åpnet.

2 Godkännande av medlemslistan

Presidenten: Medlemslistan är upprättad enligt § 4 i rådets arbetsordning och utdelad till medlemmarna. Eventuella ändringar i medlemslistan bör inlämnas skriftligt till presidenten samt till redaktionen.

Medlemslistan godkändes.

Jan P. Syse overtog herefter ledningen av förhandlingarna.

3 Fastställande av saklista för sessionen

Presidenten hade föreslagit, att plenarförsamlingen fastställer saklistan för sessionen i enlighet med det utsända tryckta förslaget till saklista.

Presidentens förslag bifölls.

4 Meddelande om voteringsförfarande

Presidenten informerade om voteringsförfarandet.

5

Regler för sessionens genomförande (Dokument 1)

Presidiet hade i Dokument 1 föreslagit vissa regler beträffande taletiden för medlemmarna och replikskiftet under sessionen. Detta innebär att taletiden för ministerrådets och partigruppernas talesmän begränsas till 7 minuter och för andra talare till 5 minuter.

Presidiets förslag bifölls.

6

A 1117/p: Presidieförslag om ny organisation och nytt arbetsätt för Nordiska rådet samt A 1116/p: Medlemsförslag om utskottsstruktur för Nordiska rådet och B 152/p: Ministerrådsförslag om ändringar i Helsingforsavtalet

Presidiet hade beslutat att ovanstående saker skulle behandlas i ett sammanhang.

Presidiet hade med anledning av presidieförslaget, medlemsförslaget och ministerrådsförslaget föreslagit följande:

A. Nordiska rådet antar följande interna beslut:

att, med avslag till medlemsförslaget A 1116/p, godkänna presidiets förslag till ny organisation och nytt arbetsätt för Nordiska rådet.

B. Nordiska rådet rekommenderar regeringarna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige

att vidtaga de ändringar i Helsingforsavtalets artiklar 2, 48, 51, 52, 53, 54 och 55 som framgår av bilaga 3 till presidieförslag A 1117/p.

C. Nordiska rådet uppdrar åt presidiet

att återkomma till Nordiska rådets 47:e session i Kuopio med förslag till ändringar i rådets arbetsordning m.m. på grundval av rådets beslut under 5:e extrasessionen om ny organisation och nytt arbetsätt och om ändring i Helsingforsavtalet.

Till presidieförslaget och -betänkandet hade *Hjörleifur Guttormsson (Ab)* med hänvisning till medlemsförslag A 1116/p fogat en reservation, i vilken föreslås att

"Nordisk Råd går inn for

at det opprettes et Europautvalg (13-15 medlemmer)

at det oprettes et medborgerutvalg (13-15 medlemmer)

at nåværende kulturutvalg, miljøutvalg og økonomisk udvalg opprettholdes (13-15 medlemmer i hvert), og

at det nåværende budsjettutvalget nedlegges og at utvalgets oppgaver tas over av presidiet."

Samarbejdsminister **Marianne Jelved** (RV): Hr. præsident, Nordisk Råd! På regeringernes vegne skal jeg fremsætte et ministerrådsforslag om en ændring i samarbejdsoverenskomsten mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige. Denne ekstraordinære session er indkaldt for at vedtage de nødvendige ændringer i aftalen, som i sin nye form tænkes at træde i kraft den 1. januar 1996. Ændringerne i Helsingforsaftalen er et led i reformarbejdet i den nordiske kreds.

Til Nordisk Råds session i Reykjavík var fremlagt rapporten om nordisk samarbejde i en ny tid. Debatten viste, at der var tilslutning til hovedlinjerne heri, og siden da er vi såvel på regeringssiden som på parlamentarikersiden nået langt i retning af at virkeliggøre de forudsete reformer i det nordiske samarbejde.

Den ændrede aftale har som sit væsentligste forslag på regeringssiden indførelsen af en generel regel om ligebehandling af medborgere i de nordiske lande. På parlamentarikersiden er der ligeledes forudset en række ændringer som resultat af reformarbejdet. Ændringerne vedrører i det væsentlige nye arbejdsformer for Nordisk Råd. Nogle af ændringerne indgår i den nye aftale, som vi skal vedtage i dag. Andre af ændringerne vil blive vedtaget i den nye arbejdsordning for Nordisk Råd, som er under udarbejdelse.

Indførelsen af en generel ligebehandlingsregel skal ses på baggrund af et stærkt ønske om yderligere forenkling af borgernes muligheder for at rejse og tage ophold og beskæftigelse i Norden.

De nordiske statsministre opfordrede i 1993 Ministerrådet til at foretage en vurdering af disse muligheder med henblik på indførelsen af en generel ikkediskrimineringsklausul i Helsingforsaftalen. Ministerrådet bad derefter den tidligere svenske minister Nils G. Åsling om at undersøge, hvordan en sådan klausul kunne indpasses i aftalen. Tanken om indførelsen af en generel regel for ligebehandling af medborgere i de nordiske lande blev vel modtaget under Rådets session i Reykjavík.

Det forslag, som her fremsættes, erstatter aftalens nuværende artikel 2, og med den nye formulering er det forsøgt at give dette princip mere tyngde. Artiklen rummer en direkte opfordring til landene om at iagttage ligebehandlingsprincippet ved udarbejdelse af fremtidige love og andre retsregler.

Der er i artiklens 2. stk. indføjet en undtagelsesbestemmelse fra hovedreglen om fuld ligebehandling af borgerne, og det er gjort for at undgå konflikter af forfatningsmæssig og traktatmæssig karakter.

Det er ved udformningen af bestemmelsen endvidere sikret, at et nordisk ligebehandlingsprincip ikke kommer i konflikt med de forpligtelser, der påhviler lande inden for EU-samarbejdet eller i forhold til EØS, og forslaget er udformet i dialog med Nordisk Råds Præsidium. Der har været enighed om behovet for en nordisk ligebehandlingsregel, og der har været fortalere for, at vi gik videre, end hvad der nu ligger i teksten. Som den nu er skrevet, afspejler den det nødvendige kompromis i spørgsmålet.

De øvrige ændringer af Helsingforsaftalen vedrører overvejende arbejdet på parlamentarikersiden, og de er en nødvendig følge af den ændrede arbejdsform, og som jeg sagde tidligere, vil andre ændringer blive indarbejdet i Nordisk Råds nye arbejdsordning.

Hr. præsident, jeg skal anbefale, at plenarforsamlingen giver forslaget om en ændring af Helsingforsaftalen sin tilslutning og udtrykke håbet om, at den nye aftale vil skabe smidige rammer for det politiske arbejde, Nordisk Råd skal løfte i de kommende år, hvor Norden har en historisk chance for at bidrage dynamisk og konstruktivt til et mere helt og stabilt Europa.

Geir H. Haarde (Sj.) (presidiets talesman): Ærede rådsmedlemmer! I det dokument, A 1117/p, som dere har liggende foran dere, finnes samlet prinsippforslag til ny organisasjon og ny arbeidsordning for Nordisk Råd i henhold til Presidiets vurderinger når det gjelder ministerrådsforslag B 152/p om endringer i Helsingforsavtalen og som samarbeidsministrenes formann nettopp har redegjort for, samt medlemsforslag A 1116/p, som om en stund vil bli presentert av venstresosialistisk gruppes talsmann.

Alle disse forslag, med unntak av forslaget om at man i Helsingforsavtalen skal innføre en likebehandlingsregel for nordiske medborgere, henger nøye sammen med hverandre og bør derfor gjøres til gjenstand for en samlet debatt.

Den korte tiden som jeg her har til disposisjon, har jeg ikke tenkt å bruke på en detaljert gjennomgang av Presidiets forslag. I store trekk har dette vært kjent siden begynnelsen av sommeren, da et utkast ble forelagt partigruppene for vurdering. Den remissrunden gav verdifulle innspill, som naturligvis har vært med i bildet under den endelige utformingen av forslaget.

La meg her markere noen viktige hovedpunkter i Presidiets forslag.

En reformering av Rådets organisasjon og arbeidsmåter bør bygge på de allmenne prinsipper som ble fastslått ved Rådets beslutning på den 46. sesjon i Reykjavík. Nordisk Råd skal utvikles som et felles forum for nordiske parlament og regjeringer og bli en politisk relevant aktør i politisk relevante spørsmål med konsentrasjon og sikte på tre hovedsaklige arbeidsfelt: samarbeide i Norden, Norden og Europa - Europaunionen og EØS - samt Norden og dets nærområder. Det er nødvendig å utvikle, modernisere og rasjonalisere Rådets organisasjon og måte å arbeide på og bli mer effektiv og resultatorientert. Virksomheten i partigruppene bør styrkes så de kan ta sterkere del i initiering, vurdering og forberedelse av Rådets oppgaver enn hittil. I den forbindelse er det vesentlig at Rådets

møteformer gjøres mer fleksible for å kunne gripe fatt i aktuelle genuint politiske spørsmål. Ved å satse på flere såkalte temasesjoner vil vi kunne oppnå økt bevegelsesfrihet og slagkraft uten å måtte gi avkall på parlamentarisk mulighet til å øve innflytelse også gjennom manifeste beslutninger rettet til Ministerrådet eller til de enkelte regjeringer. Vi skal ved slike arrangementer også være beredt til å legge til rette for et aktivt utbytte og samarbeid med andre aktører, f.eks. i de nasjonale parlamenter og i EU-parlamentet.

Når det så gjelder den interne organisasjonen, har Presidiet vurdert ulike alternativ til utvalgsorganisasjon opp mot hverandre. Etter nøye overveielse har vi funnet at den nå foreslåtte ordningen med tre store utvalg basert på de tre nevnte hovedområdene, best tilgodeser de behov for fornyelse som nå utvilsomt finnes. En tilpasning av det nordiske samarbeidet til endrede forutsetninger i vår omverden krever ifølge Presidiet oppfatning at Rådet blir i stand til å endre sin måte å arbeide på og dermed skape forutsetninger for effektivt å kunne håndtere nye politiske spørsmål. For å klare dette, trengs ikke bare fleksible forenklede møteformer, men også en hensiktsmessig intern organisasjon som tydelig manifesterer den forandring av samarbeidets målsetting og Nordisk Råds arbeidsmåte som følger av Rådets beslutning på grunnlag av rapporten "Nordisk samarbeid i en ny tid". Det opplegget som foreslås i den venstresosialistiske gruppens medlemsforslag, har vært utprøvd under reformarbeidets gang, men er blitt vurdert som ikke tilstrekkelig for å bidra til å tilgodese de behov for forandringer som nå er aktuelle. Derfor tilrår Presidiet at Rådet beslutter å støtte den utvalgs- og komitestruktur som er foreslått av Presidiet. Dermed foreslås det at de nåværende seks utvalg skal opphøre. Samordning av Rådets behandling av Ministerrådets budsjett foreslår heretter å bli Presidiet oppgave; budsjettutvalgets nåværende kontrolloppgaver bør overtas av en nyopprettet kontrollkomite.

Antallet medlemmer i de tre hovedutvalgene bør etter Presidiet mening tilpasses den forventede arbeidsbelastningen. Det foreslås i utgangspunktet ca. 30 medlemmer i Norden-utvalget og ca. 20 medlemmer i henholdsvis Europa-utvalget og Nærområde-utvalget. Hvert utvalg forutsettes å få en leder og to nestledere. Presidiet har gått ut fra at man innen utvalgene kommer til å nedsette underutvalg eller andre former for arbeidsutvalg på ad hoc-basis blant medlemmene for effektivt å kunne håndtere spesielle saksspørsmål innen de respektive utvalgsområder. Det kommer likeledes til å være behov for visse former for samarbeid mellom utvalgene i spesielle spørsmål og når det gjelder større saker. Det er min overbevisning at dette opplegget kommer til å tjene våre felles interesser for fornyelse og styrking av samarbeidet. Et sentralt og viktig prinsipp i forslaget er at samtlige medlemmer i Rådet skal sikres en plass i ett av Rådets organer. Plenarforsamlingen forutsettes å skulle foreta alle valg til rådsorganene. Som Presidiet legger særskilt vekt på i forslaget, har partigruppene og valgkomiteen ved sine nomineringer i henhold til respektive forslag et forpliktende ansvar for i størst mulig grad å ta hensyn også til ønsket om en allsidig nasjonal representasjon.

La meg få legge til et par korte kommentarer i tilslutning til ministerrådsforslaget om endringer i Helsingforsavtalen. I all vesentlighet har Presidiet, i likhet med juridisk utvalg, funnet at forslagene til endring av avtalen er formålstjenlige. Det gjelder så vel den foreslåtte likebehandlingsregelen som de forandringer av avtalen som betinges av reformarbeidet. Som det fremgår av Presidiets betenkning, hvor det henvises til uttalelse fra juridisk utvalg, foreslås det noen forandringer i forhold til ministerrådsforslaget. Presidiets tekst framgår som bilag til det utdelte dokument A 1117/p.

President! Helt til slutt vil jeg bare få vende tilbake til hva jeg for en stund siden sa i mine åpningsord: Vi har her for oss å ta ytterligere et skritt videre til fornyelse av det nordiske samarbeidet. Vi har klart å sette opp rammene for en nyorientering av politikken og en form for samarbeid som tar hensyn til de nye forutsetninger i den verden som omgir oss. Vi har deretter på grunnlag av en samvittighetsfull utprøving av ulike alternativ lagt et forslag til ny organisasjon og nye arbeidsformer på bordet. I den prosessen som har ført oss hit, har alle vært nødt til både å gi og ta. Ingen har fått sin vilje fullt og helt. Det som vi skal ta stilling til, er i sannhet et kompromiss som er blitt utformet på god nordisk, demokratisk måte. La oss nå sammen ta dette skritt og gå videre til enda viktigere oppgaver, nemlig å omsette retningslinjene fra Reykjavík til handling og praktisk politikk.

Med disse ord ber jeg om å få anbefale Rådet å godkjenne Presidiets forslag til ny organisasjon og nye arbeidsformer for Nordisk Råd, og ikke anbefale medlemsforslag A 1116/p. Jeg ber om videre å få anbefale Rådet å godkjenne de endringer i Helsingforsavtalen som fremgår av Presidiets forslag, og videre å gi Presidiet i oppdrag til den neste sesjon, i Kuopio, å presentere formelle forslag til endringer i Nordisk Råds arbeidsordning på grunnlag av de beslutninger som vi fatter her i dag.

Per Olof Håkansson (s) (socialdemokratiska gruppens talesman): Låt mig, herr president, först få konstatera att jag i mycket stor utsträckning kan instämma i vad Marianne Jelved som företrädare för ministerrådet och vad Geir H. Haarde som företrädare för presidiet har sagt här. Vi har i dag att göra ytterligare konkretiseringar med utgångspunkt i det beslut som vi fattade i Reykjavík, där vi lade fast den politiska inriktningen för arbetet i Nordiska rådet och där vi sade att vi skall koncentrera oss till tre områden och att vi skall återkomma senare till att bestämma organisationen och andra viktiga detaljlösningar.

Frågan är alltså nu: Hur ser den organisation ut som bäst stödjer den valda verksamhetsinriktningen? Det är just den frågan vi alla skall söka svaret på, och det är det vi så småningom skall fatta beslut om. De grundläggande principerna hittar vi i förändringen av Helsingforsavtalet och i hur vi skall gå vidare med att förändra organisationen. Den lösningen har bestått i att, som Geir H. Haarde sade, välja den s.k. trepelarmodellen och precisera hur ledningsorganisationen skall se ut. Alla detaljer kommer inte

i dag, utan det är fråga om en tvåstegslösning. Resten kommer vi att fatta beslut om i Kuopio kopplat till ett förslag om en ny arbetsordning.

Hur skall man då se på den lösning som ligger som majoritetens förslag? Jag skulle vilja karakterisera den med två nyckelord. Det är dels partipolitiseringsen, dels flexibiliteten som jag tycker att man skall trycka på. Partipolitiseringsen är viktig därför att den tydliggör verksamhetens innehåll, den skapar en naturlig koppling tillbaka till vad som sker i de nationella parlamenten och skapar givetvis utrymme för starkare och bättre möjligheter att ta parlamentariska initiativ. Det hela kommer för de nordiska innevånarna att kunna på ett mera tydligt sätt presenteras i en igenkännbar form för arbetet.

Flexibiliteten skapar å andra sidan möjligheter för att på ett bättre sätt följa upp det förhållandet att vi själva inte längre alltid bestämmer vare sig dagordningens innehåll eller tempot. Det är andra som utövar aktiviteter som vi måste anpassa oss till, och därför är den valda flexibla lösningen oerhört betydelsefull.

Flexibiliteten tar också sikte på att den systemsyn som vi i högre grad måste ha får möjlighet att göra sig gällande. Mycket viktigt är att flexibiliteten motverkar den risk för marginalisering som politiken i Norden annars hade kunnat hamna i. Självfallet har också flexibiliteten en viktig roll att spela genom att den stärker politikens roll som problemlösare.

För egen del vill jag varmt tillstyrka det förhållandet att vi i framtiden kommer att hantera någonting som vi kan kalla temamöten/temasessioner. Där har vi stora möjligheter att snabbt och effektivt ta oss in i debatten, precisera oss och ge uttryck för vad vi vill åstadkomma. Men som alltid - och det är ett konstaterande som ibland är litet svårt att göra - handlar det om vad vi själva gör, inte om vad andra skall göra för oss. Det är vår egen roll som vi skall ta tag i i det framtida arbetet.

Sammanfattningsvis ser vi alltså på frågan på följande sätt. Genom det beslut som vi kan se framför oss så tar vi ett viktigt och mycket betydelsefullt steg mot ett föränderligt mål. Jag vill gärna understryka orden "föränderligt mål". Organisationsbygget blir aldrig färdigt, eftersom vi själva förändras och omvärlden förändras. Det går alltså inte att säga att vi nu är klara. Men det beslut som vi är på väg att fatta i dag är oerhört viktigt och, skulle jag vilja påstå, ett betydelsefullt steg mot en bättre tingens ordning. Jag vill också gärna, med instämmande i vad Geir H. Haarde anförde, säga tack för det konstruktiva givande och tagande som det här arbetet har betytt. Det har självfallet varit och kommer att bli till stor nytta för det nordiska samarbetet och för innevånarna i Norden.

Jag vill därför avslutningsvis yrka bifall till presidietts förslag, som innebär ett ja till ministerrådets förslag till ändringar i Helsingforsavtalet och ett nej till det framlagda medlemsförslaget från vänstergruppen.

Enggaard (V) (mitten gruppens talesman): Dagen i dag betegner afslutningen på den fase, hvor Nordisk Råd, besjælet af viljen til at forme sit ar-

bejde under nye vilkår, som Europas udvikling indebærer, har vurderet det og debatteret det ganske grundigt.

Mittengruppen har været glad for dette arbejde, og vi har været aktive i såvel det foregående arbejde i reformgruppen som senest i Præsidiets og i partigrupperne.

For os har det været afgørende, at hvert medlem af Rådet har en udvalgsplads; vi ønsker ikke en opdeling af Rådet i A- og B-medlemmer. Dette mål er opnået.

Vi lægger vægt på, at ledelsesansvaret nu er klarere fastlagt end i det tidligere oplæg. Præsidiets styrke, fordi det tidligere politisk-økonomiske udvalg er bortfaldet. Denne klarhed er opnået, og budgetansvaret er overført til Præsidiets - en fordel. Det betyder ikke, at Præsidiets har nogen beføjelser til at begrænse de tre hovedudvalgs adgang til at få deres indstillinger frem til plenum. Det er vigtigt for debatten og for det politiske arbejde. Det politiske arbejde trives af debatten og interessen blandt Rådets medlemmer for at fremme hensigterne. Det har netop været formålet med den langt større vægt, som partigrupperingerne nu tillægges i arbejdet. Meningerne skal brydes, og beslutningerne træffes, også når en afstemning afgør sagen. Konsensus, som vi jo ofte har haft tradition for i det nordiske, kan føre til for svage beslutninger.

Ved Reykjavík-sessionen var det kommende arbejde beskrevet på tre hovedområder: Norden, nærområderne, herunder Baltikum, og Europa. Det behøver ikke nærmere forklaring. De senere års udvikling viser dette mønster, senest EU-udvidelsen med Sverige og Finland. En række samarbejdsopgaver mellem vore lande må nu vurderes i den større ramme, uden at vi glemmer vort nordiske arvegods. Det kommer til udtryk i det store Nordenudvalg, hvor bl.a. de kendte kerneområder som kultur og medborgerspørgsmål er henlagt. For mittengruppen har det da også været væsentligt, at der er forudsat permanente underudvalg for disse to områder i Nordenudvalget, ligesom miljø- og energispørgsmål vil blive behandlet i et underudvalg i nærområdeudvalget. Når der i teksten står "blandt andet" om disse udvalg, betyder det selvk klart, at andre udvalg kan etableres permanent eller ad hoc, men for permanente udvalg da med Præsidiets godkendelse.

Men vi må også bekymre os om arbejdsformen i den kommende tid, for med op til 30 medlemmer i et udvalg har det ikke længere karakteren af et udvalg, men snarere af en forsamling, og at vi behøver en tilretning af arbejdet, for at det kan blive effektivt. Jeg forudser, at tiden frem mod Kuopio-sessionen og den nærmeste tid derefter vil skulle anvendes konstruktivt til, at udvalgenes medlemmer finder formen for det politiske arbejde og finder deres særlige interesseområder. Det behøver jo ikke at være identisk med det eller de specialområder, som man arbejder med i sit eget parlament; ofte kan det være godt at have friske øjne på et problem. Da mange arbejdsområder går på tværs af de tre søjler, så vil en utraditionel anvendelse af arbejdsgrupper og supplerende medlemmer i udvalgene være nødvendig, og det vil stille betydelige krav til udvalgenes ledelse og til Præsidiets, for at dette kan lykkes.

Enkelte medlemmer af Mittengruppen har sympati for det medlemsforslag, som den venstresocialistiske gruppe har stillet, men gruppen som helhed vil støtte Præsidiets hovedforslag ved den endelige afstemning, ligesom Mittengruppens tre repræsentanter i Præsidiet står som forslagsstillere heraf.

Jeg håber, at Præsidiets forslag kan mønstre så mange stemmer, at vi kan gå ind i den nye tid med størst mulig enighed om udgangspunktet.

Mittengruppen støtter forslaget om den reviderede Helsingforsaftale. Vi mener, det er klogt, at så mange enkeltheder som muligt er henlagt til arbejdsordenen. Det kan lette ændringer ved de behov, der vil vise sig, og jeg tror, de nærmeste år vil vise behov i takt med de indvundne erfaringer.

Vi har tillid til, at de fem lande både vil og kan ratificere den reviderede Helsingforsaftale i god tid før nytår, og at den kan komme til at gælde for det kalenderår, der nu vil være aktivitetsåret. Når vi holder denne ekstraordinære session i København i dag, er det jo netop for, at vi ikke mister momentum i tidsplanen, men at vi er helt sikre på, at vi når frem med forudsætningerne i rette tid.

Men tiden frem mod Kuopio-sessionen er kun en og en halv måned. Den må benyttes godt for at forberede den ændrede forretningsorden, som forudses vedtaget her, og for at få alle valgene efter indstillinger fra partigrupperne. Det er også sagt tidligere, at partigrupperne må have de nødvendige ressourcer.

Afslutningsvis, hr. præsident: Nordisk Råd går en spændende tid i møde. Der er kommet en ny kraftig udfordring til os. Det er mit håb, at de nye vilkår vil tilføre arbejdet en relevant dimension, men at vi samtidig kan bevare et helhedssyn på Norden og ikke forfalder til sektoropdelt arbejde.

Held og lykke alle nordiske venner!

Engell (KF) (konservativa gruppens talesman): Hr. præsident! Den Konservative Gruppe i Nordisk Råd kan enstemmigt tilslutte sig det forslag fra Præsidiet, der ligger til nye organisationsformer og arbejdsmåder, som vi har til behandling i dag.

Forslaget bygger jo i meget vid udstrækning på det arbejde, reformgruppen udførte, og må i dag siges at være det længste, man har kunnet nå, når det gælder fornyelse og modernisering af det nordiske samarbejde.

Det er tilfredsstillende, at vi her på sessionen har mulighed for at fatte beslutning, således at selve gennemførelsen af den nye organisation og arbejdsmetode kan iværksættes efter den kommende session i Kuopio.

Man kan vel ikke sige, at det foreliggende forslag repræsenterer nogen revolution i det nordiske samarbejde. Flere har uden tvivl den opfattelse, at vi burde være gået langt mere radikalt til værks og have gennemført væsentligt større omlægninger og moderniseringer. Men ingen organisationsform er jo endelig, og der er ingen tvivl om, at der også i de kommende år bliver et behov for at revurdere indholdet af og formen for det nordiske samarbejde for at sikre, at vi bedst muligt er i stand til at leve op til

de udfordringer, der møder os f.eks. fra Den Europæiske Union. Dette kan med andre ord være det første skridt mod yderligere fornyelser og moderniseringer.

Men selve organisationen og strukturen i Nordisk Råd kan jo heller aldrig være et mål i sig selv. Det afgørende er det politiske indhold og den politiske relevans i samarbejdet.

Vi har nu bygget en organisation op, som - hvis den udnyttes rigtigt - har mange muligheder i sig. Men det helt afgørende er, at den politiske sjæl er til stede, og at vi alle i Nordens politiske partier nu bestræber os på at give det nordiske samarbejde i nyt politisk indhold, at vi koncentrerer os om det væsentlige, og at vi sikrer den fornødne vitalitet og styrke i samarbejdet.

Strukturforslaget åbner, hvis det udnyttes rigtigt, mange muligheder herfor. Den nye organisation koncentreret om de tre hovedområder, Norden, Europa og nærområderne, giver lige præcis den profil i det nordiske samarbejde, der er brug for, og viser, hvor Norden inden for Nordisk Råd vil koncentrere sit engagement.

Som en af dem, der længst og stærkest har været fortalere for en styrkelse af de politiske partigrupperes placering i Nordisk Råd, er det også for mig en stor tilfredsstillelse at se den nye struktur. Vi har som bekendt haft mange forskellige overvejelser, der har været forskellige synspunkter, og det er naturligt i en parlamentarisk forsamling. Men jeg tror og håber, at det nye præsidium kan blive det stærke ledelsesorgan i Nordisk Råd, der er behov for, som kan lægge de mere overordnede politiske linjer, være attraktivt for de politikere, der deltager.

Med den struktur, der nu vedtages, er der i hvert fald lagt op til, at landene må stille med centralt placerede politikere, hvis de vil være sikre på at få indflydelse i et Nordisk Råd, der gerne skulle sikre sig større indflydelse på dagsordenen i Norden og i Europa. Og det synes jeg er et fantastisk godt incitament.

Koblingen til de hjemlige parlamenter og relevante ordførere er også vigtig, ligesom det er afgørende, at udvalgene nu fokuserer på centrale politiske emner og i mindre grad bliver sagsbehandlende, detailstyrende. Skal der stå respekt om Nordisk Råds parlamentarikere, er det vigtigt, at vi selv formår at give noget format til den politiske debat, at vi formår at sætte dagsordenen.

Sammenfattende vil jeg sige, at vi i Den Konservative Gruppe kan støtte forslaget, og at vi også i vore nationale parlamenter vil arbejde for en gennemførelse så hurtigt som muligt af de ændringer i Helsingforsaftalen, der er lagt op til.

Jeg tror, vi skal indstille os på, at det er nødvendigt at fastholde en betydelig fleksibilitet i strukturen i det nordiske samarbejde, hvis vi skal kunne tilpasse os udfordringerne bl.a. i forhold til den europæiske proces. Jeg tror, vi har en enestående mulighed for at udvikle det nordiske samarbejde langt mere relevant og konkret i de kommende år end det, vi har oplevet igennem den seneste årrække.

Jeg er til gengæld heller ikke i tvivl om, at det er nødvendigt med politisk mod og med mere omfattende beslutninger for at demonstrere, at viljen er til stede ikke bare i ord, men også i konkret handling, og fordi det er forudsætningen for, at vi kan komme videre og give det nordiske samarbejde et nyt og mere spændende indhold.

Hjörleifur Guttormsson (Ab) (reservant och vänstersocialistiska gruppens talesman): President! Denne sesjonen i Nordisk Råd er viktig for utviklingen av nordisk samarbeid. Vi behandler her rådets organisasjon og forandringer i Helsingforsavtalen, som danner grunnlaget for samarbeidet. Det er uheldig at det ikke allerede nå foreligger endringsforslag til rådets arbeidsordning. Jeg synes det er en tendens til å glemme at Helsingforsavtalen er en mellomstatlig avtale inngått av fem selvstendige land. Rådet har nå i lengre tid vært opptatt av indre anliggender, og det er på tide at vi kommer til en avklaring. Plenumsforsamlingen i Reykjavík gav som kjent sin klare støtte til målsettingen i rapporten "Nordiskt samarbeite i en ny tid". I denne heter det: Rådets utskott bør "utgöra basen för beredningen av rådets ärenden...". "Den ordinarie utskottsstrukturen bör som hittills organiseras på grundval av sakområden ...".

Ikke noe sted i rapporten framføres forslag om å basere utvalgsstrukturen på den politiske tredelingen. Jeg finner det derfor sterkt beklagelig når Presidietts flertall har valgt å overse uttalelsen fra plenumsforsamlingen og legger fram et forslag her til framtidig utvalgsstruktur som nettopp er basert på de tre politiske søylene.

Det er et bredt ønske i Nordisk Råd om å styrke partigruppene. Jeg vil derfor også kritisere at partigruppene ikke blir trukket tidligere inn i arbeidet med å utforme forslaget til en ny utvalgsstruktur. Verken partigruppene, utvalgene eller de nasjonale delegasjonene blir f.eks. gitt anledning til å ta stilling på bakgrunn av presidentens forslag som ble framlagt for Presidietts arbeidsgruppe allerede den 12. mai. Dette forslaget var et forsøk på å forene de ulike meningene som framkom på Presidietts møte den 20. april. Med den behandlingsmåten denne saken har fått, har Presidiet lagt opp til omfattende endringer i Nordisk Råds struktur på bakgrunn av en lite demokratisk prosess og uten en grundig organisasjonsmessig debatt. Jeg vil framheve at samtlige utvalg burde ha uttalt seg om det faktum at de enkelte utvalgene foreslås nedlagt. Jeg frykter de konsekvensene som forslaget fra Presidietts flertall vil kunne få for nordisk samarbeid. For det første vil en utvalgsstruktur basert på tre utvalg kunne være uheldig med hensyn til en konstruktiv dialog mellom Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

For det andre er det et faktum at en rekke politiske saker ikke lar seg gruppere etter den foreslåtte tredelingen, noe Presidietts flertall også erkjenner. Med tre utvalg vil en rekke ulike saksområder sortere under hvert utvalg. Dette sammen med størrelsen på de nye utvalgene samt behov for en rekke ulike ad hoc-utvalg, arbeidsgrupper og komiteer, slik Presidiet anser nødvendig, vil bety en rotete struktur, uklare kommandolinjer

og dårligere håndtering av viktige spørsmål. Det bør også bemerkes at den foreslåtte utvalgsmodellen ikke er i samsvar med arbeidsdelingen i de nasjonale parlamentene, noe som kan bety at Nordisk Råds medlemmer ikke kjenner seg igjen i den foreslåtte utvalgsmodellen. Dette er uheldig, spesielt fordi det er et bredt ønske om å styrke Nordisk Råds forankring til nasjonale parlament.

For det tredje innebærer flertallets forslag til ny utvalgsstruktur sveking av utvalgssekretariat og nasjonale delegasjoner, og overføring av makt til Presidiet og Presidiesekretariatet. Dette er sterkt å beklage, spesielt fordi nordisk samarbeid har vært kjennetegnet i liten grad av byråkratisering og sentralisering. Det er grunn til å frykte at flertallets forslag vil føre til at nordisk samarbeid mister den folkelige støtten som har vært en av forutsetningene for samarbeid. Mangel på resultater i det nordiske samarbeidet har gjentatte ganger vært forklart med først et uavklart forhold til EU, og deretter usikkerhet om hvordan det nordiske samarbeidet bør organiseres når tre land har valgt EU-medlemskap, mens to land har valgt å stå utenfor. Årsaken til at nordisk samarbeid har gått på tomgang skyldes imidlertid i større grad manglende vilje til å sette viktige saker på den politiske dagsorden. Dersom nordisk samarbeid skal spille en rolle i fremtiden, og dersom Norden skal kunne påvirke Europa, må man ta fatt i de store politiske utfordringene Norden står overfor. Disse består i å løse våre egne miljøproblemer, våre egne sikkerhetsutfordringer, videreutvikle vår egen velferdsmodell og øke sysselsettingen. Dette krever at initiativene kommer som resultat av et samarbeid basert på nordiske verdier og ved å skape en organisasjonsform som gjør en i stand til å arbeide fram resultater, ikke ved å skape et debattforum for europeiske spørsmål.

På bakgrunn av det jeg her har nevnt, har jeg funnet det nødvendig å reservere meg mot flertallsforslaget, og Venstresosialistisk gruppe har av samme grunn funnet det nødvendig å framlegge et eget forslag til ny utvalgsstruktur. Venstresosialistisk gruppe mener det er en forutsetning at Nordisk Råds utvalg baseres på fagutvalg. I motsatt fall frykter vi at Nordisk Råd vil utvikle seg til den prateklubb rådet allerede blir kritisert for å være, og samarbeidet vil miste den folkelige forankringen som alltid har vært en forutsetning for et samarbeid mellom fem land og de selvstyrte områder.

I Venstresosialistisk gruppe mener vi også at det i den reformprosessen vi har bak oss, hele tiden har vært en forutsetning at rådets utvalg skal organiseres på bakgrunn av saksområder. Venstresosialistisk gruppe har imidlertid vært innstilt på å finne fram til et kompromiss. Gruppen mener det er behov for en viss omlegging av den eksisterende utvalgsstrukturen og har foreslått at det opprettes et nytt Europa-utvalg som bl.a. skal drive alleuropeisk samarbeid og ha ansvar for EU- og EØS-spørsmål.

Videre har Venstresosialistisk gruppe sett behovet for et nytt medborgerutvalg som skal ivareta spørsmålet vedrørende medborgernes rettigheter, og vi har også foreslått videre at det opprettholdes et eget miljøutvalg, et eget kulturutvalg og et eget økonomisk utvalg.

Jeg mener forslaget fra Venstresosialistisk gruppe til ny utvalgsstruktur, medlemsforslag A 1116/p er et godt forslag som vil gi muligheter til å videreutvikle og fornye det nordiske samarbeidet. Forslaget er i samsvar med konsensusuttalelsen fra Reykjavík og et godt kompromiss som de fleste burde kunne slutte seg til.

På bakgrunn av dette ber jeg om tilslutning til medlemsforslag A 1116/p om ny utvalgsstruktur i Nordisk Råd.

Per Olof Håkansson (s): Herr president! För dem som har följt den här verksamheten inne i processen var Hjørleifur Guttormssons anförande föga överraskande, men ändå mycket märkligt.

Han säger här att partigrupperna och andra inte har varit indragna i arbetet. Det leder mig till två frågor: Är Hjørleifur Guttormsson en politisk vilde? Om han nu inte är en politisk vilde utan tillhör vänstergruppen är nästa fråga: Varför har han då som ledamot av presidiet inte tagit sitt ansvar och informerat vänstergruppen om vad som har varit på gång? Det har nämligen alla andra partigrupper gjort. Och sedan kan man lägga till: Vad använder vänstergruppen sitt partistöd till?

Geir H. Haarde (Sj.): President! Jeg må si, som siste taler, Per Olof Håkansson, at det var ikke mye som overrasket meg i Hjørleifur Guttormssons innlegg. Jeg må bare avvise helt og fullstendig det som han sier, at vi i Presidiet ikke har fulgt beslutningen i Reykjavík. Det ble besluttet i Reykjavík å gi Presidiet oppgaven med å arbeide videre med prosessen. Og det må være helt klart at vi har arbeidet hundre prosent innenfor det mandat vi fikk i Reykjavík.

Når det gjelder hvorfor et dokument som kom fra meg den 12. mai, ikke ble sendt rundt på remiss, var det et forsøk på å finne frem til en mellomløsning på et problem som vi hadde på det tidspunkt. Det ble aldri noe offisielt dokument, derfor gikk det ikke ut på remiss. Det viste seg også at det var ikke nøkkelen til løsningen. Nøkkelen til løsningen kom senere - den ligger på bordet i dag i form av vårt presidieforslag.

En ting til. Vi har fire partigrupper her i vårt system, en av dem er den venstresosialistiske gruppe. Kan jeg tillate meg å foreslå for Hjørleifur Guttormson og hans øvrige partifeller i den gruppen, at de endrer navnet på gruppen og i fremtiden kaller den "den reaksjonære gruppe".

Sasi (Kok.): Jag är förvånad över Hjørleifur Guttormssons inlägg därför att som medlem i presidiet har jag hela tiden kunnat följa debatten. Jag måste säga att vi har diskuterat och diskuterat och Hjørleifurs påstående att man inte har fått diskutera är helt felaktigt. Vi har i åtta år egentligen diskuterat hela reformarbetsprocessen och under det senaste året har vi bara diskuterat hur vi skall anpassa vår organisation till EU-omständigheterna. Den konservativa gruppen har t.ex. haft flera möten och diskuterat och diskute-

rat reformen och någon gång måste man kunna fatta ett beslut i rådet. Man kan inte diskutera i evighet, utan man måste kunna fatta beslut.

Vad gäller vänstersocialistiska gruppens mål vill jag konstatera att när man har möjlighet att tillsätta fasta underutskott kan de målsättningar ni har uppfyllas på ett mera adekvat och bättre sätt.

Presidenten gör uppmärksam på att det förs samtal inne i sessionssalen medan inlägg pågår från talarstolen och ber om att samtalen inskränks.

Kallis (SKL): Herr president! Det var en sak som förvånade mig mycket i Guttormssons inlägg, nämligen att den nordiska identiteten kan ta skada av organisationen! Jag tycker att det är ett ganska farligt påstående. Oberoende av vilken organisationsmodell vi har, är vi ändå nordbor och vi skall i de olika utskott som nu grundas också utgå från och behandla frågorna ur nordisk synvinkel. Det viktiga är att frågorna blir behandlade; mindre viktigt är vad utskottet heter där frågorna har behandlats. De ekonomiska frågorna behandlas t.ex. i Europautskottet, men det betyder inte att de medlemmar som sitter i Europautskottet glömmer bort den nordiska aspekten. Det är enligt min mening viktigt att frågorna faktiskt behandlas utgående från nordisk synvinkel och jag ser ingen som helst risk att den nordiska identiteten skulle försvagas. Det beror helt på oss medlemmar, som kommer att sitta i organen, hur vi ställer oss till frågorna. Blir det ett discussionsorgan, är det också fel på medlemmarna; strävar medlemmarna efter klara mål, är det inget discussionsorgan utan då är utskotten organ som tar beslut, alla nordiska länder till fromma.

Hjörleifur Guttormsson (Ab): President! Det var jo gledelig at det kom en reaksjon. Så får man bedømme innholdet i de saker som er blitt fremført her. Jeg vil gå inn på noen punkter. At jeg har vært en enegåer innen rådet, som jeg har forstått det på Per Olof Håkansson, det stemmer ikke. Hver og en kan gå igjennom de forslagene som foreligger og se om de ikke finner samhörighet med våre synspunkter som fremmes i forslaget. Det kan være at det ikke rekker til at man sier ja til forslaget, men det vil vise seg. Saken ble tatt opp og diskutert grundig i Venstresosialistisk gruppe alt i juni måned, men vi visste jo at først i slutten av juni ville Midtengruppen og den konservative gruppen holde møter om denne saken, og sosialdemokratene først i august, så vidt jeg husker.

Angående det som president Haarde anførte her om mandatet fra Reykjavík, ber jeg om at man leser gjennom Presidiets forslag hvor det ikke kun er tale om den politiske vektleggingen, men også at man anerkjenner hovedtrekkene i organisasjonsformen i rapporten. Og jeg ber presidenten om å se til at Presidiets forslag til sesjonen i Reykjavík distribueres her blant medlemmene så de kan lese hva det står der.

Så kom det et forslag om navneendring. Det er fra enkelte konservative hold sagt at vi venstresosialister er blitt konservative. Det ligger visst i det at vi vil det skal være en tråd i Nordisk Råds samarbeid, at man ikke ryker tråden og tar bort gode erfaringer og en god modell som vi har jobbet etter, men vi må selvfølgelig forandre det og det foreslår vi også.

Til slutt. Jeg har ikke nevnt spesielt nordisk identitet i min tale. Jeg har nevnt den folkelige forankringen, og jeg frykter at Presidiets forslag, hvis det blir vedtatt, kan føre til en svekkelse og at tråden til befolkningen i våre land ikke blir så sterk som hittil. Men vi venstresosialister vil selvfølgelig arbeide videre for det.

Per Olof Håkansson (s): Får jeg då, herr president, litet stillsamt konstatere att enligt huvudanförandet som Hjørleifur Guttormsson höll hade partigrupperna inte varit indragna i arbetet. I repliken redovisar han på något sätt hur partigrupperna - alla partigrupperna - har arbetat med frågan. Jag tycker inte att Hjørleifur Guttormsson är trovärdig. Det är inte så konstigt att vänstergruppen i det här sammanhanget tycks stå rätt isolerad i sin uppfattning.

Hjørleifur Guttormsson (Ab): President! Som medlem av Rådet må jeg vurdere om det anser at den prosessen som har foregått etter Reykjavík-sesjonen, er den ønskelige, om den reflekterer det syn at partigruppene skal styrkes. Jeg mener det var altfor sent å ta sakene opp til drøftelse etter at flertallet i Presidiet faktisk hadde fastlåst seg i den modellen som her foreslås. Det er dårlig. Og det er spesielt, fordi det ikke er samsvar mellom rapporten som forelå i Reykjavík, og vedtaket som ble fattet med konsensus på sesjonen der. Hvis det hadde vært en videreføring av det man hadde jobbet med i reformgruppen inntil Reykjavík-sesjonen, behøvde man kanskje ikke å holde mange møter. Men det forslag om utvalgsstruktur som her foreslås av flertallet, dukket opp i Presidiet for første gang på møte den 20. april, og man finner ikke en antydning av en slik modell for utvalgsstruktur i rapporten som forelå i Reykjavík og som det ble henvist til i det konsensusvedtaket som der ble fattet.

Outi Ojala (Vas.): Ärade president! Jag har inte skrivit mitt tal på förhand, för jag ville lyssna på vad gruppledarna har att säga. Jag hoppas att politiseringen av det nordiska samarbetet inte fortsätter som det har börjat här i dag. Det är faktiskt inget vidare att försöka slåss med politiska stämpel i stället för att hålla sig till sak.

Ärade president! Jag är alldeles säker på att det är många ledamöter här som innerst inne inte är så väldigt entusiastiska när det gäller förändringen, som antagligen kommer att accepteras här i dag. Jag vet att det är många som tvivlar på om det är klokt att gå in för den föreslagna organisationsmodellen. Vi vet alla att organisationen inte är ändamålet, utan att det

är medlet för verksamheten. Hur kommer det nya samarbetet i fortsättningen att fungera? Jag är tvivlande och jag ser mig som en spågumma: det kommer att ta väldigt mycket tid för utskotten, för presidiet och för alla andra att hitta de rätta arbetsmetoderna och utröna vem som skall syssla med vad.

Jag läste i en tidning där Hans Engell säger - och Per Olof Håkansson har samma åsikter - att om vi inte accepterar presidieförslaget här i dag har inte det nordiska samarbetet några möjligheter i framtiden. Hans Engell har sagt att det nordiska samarbetet är grått och vardagligt i jämförelse med det dynamiska europeiska samarbetet samt att det är politiskt tanklöst och tråkigt. Jo, kanske vårt samarbete är litet grått och vardagligt, men vill vi ha mera retorik här, som i europeiska sammanhang? Mer färgrik debatt? Jo, visst, vi kan få det, men tror ni det är till nytta för medborgarna i Norden med bara retorik! Är det inte sakfrågorna som vi behandlar här som är de mest betydelsefulla? Jag ser det på det viset att vi kan förstås leva också med den nya organisationsformen, som presidiet föreslagit, men det viktigaste är i alla fall, också i fortsättningen, att det nordiska samarbetet bör behålla sådana arbets- och organisationsformer som förstärker det mångsidiga samarbetet och aktiviteter på en mycket bred bas mellan våra nordiska folk. Jag hoppas att vi kommer att uppnå det och att vi också kommer att syssla med viktiga saker och inte spela sådana här organisationsspel som nu har förekommit. Jag måste också säga att förberedelsen inte har varit demokratisk. Visst har partigrupperna fått information och de har varit med, men att vi skulle ha haft tillräckligt tid för att diskutera hemma, inte bara i Nordiska rådets grupper, utan också i riksdagsgrupperna och jämföra samarbetet med arbetet i Europapalamentet och Europeiska rådet, det har vi inte haft, om vi är ärliga!

Presidenten gör uppmärksam på att akustiken i salen är sådan att alla samtal som förs runt omkring i salen hörs tydligt och uppfattas som störande.

Berit Brørby Larsen (A): President! Det er gledelig å konstatere at vi endelig har kommet fram til en ny modell og struktur for det nordiske parlamentariske samarbeidet. Fra norsk side er det et svært viktig mål å videreutvikle dette. Med Danmark, Sverige og Finland som medlemmer av EU, er det for oss som står utenfor Den europeiske union, avgjørende å unngå å bli isolert fra det europeiske samarbeidet som vi nå ser vokse fram.

Nordiske parlamentarikere og våre regjeringer må arbeide aktivt for at det ikke oppstår nye kunstige skillelinjer mellom våre land. Som medlem av Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet, EØS, er Norge og Island både delaktig i det indre marked og på andre områder som EØS-avtaler omfatter, som f.eks. forskning, utdanning, miljø, den sosiale dimensjon, likestilling osv.

Fordelen med Nordisk Råd er at alle de fem landene sitter på samme side av bordet. Derfor vil Nordisk Råd være en viktig arena for Norge. Sentralt i den omleggingen vi nå gjør, er et nærmere samarbeid mellom landene gjennom en klarere politisk styring med spesiell vekt på saker som har genuin felles nordisk interesse, som f.eks. miljø, kultur, utdanning osv. Kombinert med dette vil den nye modellen legge opp til økt samråd om europeiske saker, andre internasjonale spørsmål og videreutviklingen av samarbeidet i våre nærområder.

Det er det politiske resultatet som teller. Derfor må vi ha en administrativ og politisk organisering som samsvarer med dagens politiske virkelighet i Norden og i Europa. Vi mener at denne nye modellen legger til rette for dette. Samtidig hjelper det lite med et stort byråkrati og økonomiske midler hvis de politiske føringene mangler. De nordiske lands parlamentarikere og regjeringer vil med det fornyede nordiske samarbeidet få et redskap som er unikt i Europa, og som mange andre land vil misunne oss.

En annen nyorientering i denne modellen er at partiene og partigruppene i Norden får et større politisk ansvar enn tidligere. Dette er etter min mening helt nødvendig for å få lagt opp til en politisk samordning og styring av det nordiske samarbeidet. Dette gjør at det nordiske samarbeidet i tiden framover vil få et økt engasjement i våre respektive partiorganisasjoner, noe som igjen vil bidra til at vi som deltar aktivt i Rådet, kan trekke veksler på langt flere personer i parlamentsgruppene og i partiorganisasjonene. Med den nye strukturen vil folkestyret få bedre vilkår i Norden. Jeg mener at med det vi nå skal vedta, går det en skillevei i det nordiske samarbeidet, hvor vi legger etterkrigstidens samarbeidsform bak oss og sikter oss inn mot årtusenskiftet med et moderne politisk verksted for nordiske parlamentarikere, regjeringer og partier. Noen hevder at det fornyede nordiske samarbeidet vi legger opp til, er EU-tilpasning. For oss er reformarbeidet nødvendig uansett. Jeg sier ikke at denne modellen er den rette for all framtid, men den er et viktig skritt videre på en vei vi hele tiden må sørge for er åpen og kjørbær. Å kritisere den nye modellen med utgangspunkt i det bestående, er etter min mening perspektivløst. Historien har nettopp vist oss at alle organisasjoner må fornyes og videreutvikles for ikke å lide den stille død. For oss sosialdemokrater har den historiske linje vært at kampen for reformer har vært tung og lang, men det har til slutt vist seg at vi fikk rett.

Den nordiske velferdsmodellen har ikke kommet av seg selv. Tvert imot er den et resultat av hundre års innbitt politisk kamp for reformer og omorganisering. På samme måte som utviklingen av velferdsstaten har skjedd gjennom reformer i det politiske landskap, står vi i dag overfor reformer i Nordisk Råd. Forandringer skal ikke skje bare for forandringens skyld. Med de grep vi nå gjør, gir vi oss sjøl muligheten til å effektivisere, politisere og ikke minst konsentrere arbeidet i Nordisk Råd. Mislykkes vi, er det vår egen feil. Å være imot, kan være bekvemt, men forvitring vil kunne innebære at Nordisk Råd blir uinteressant og et uegnet politisk redskap. Jeg er derfor glad for at så mange nå vil være med på nnyttenkning.

Fra norsk side er vi tilfreds med forslaget som nå behandles, og vi fra norsk side skal gjøre vårt ytterste for å nå de ambisiøse målsettinger som Rådet nå legger opp til.

Presidenten föreslår, med anledning av den höga ljudnivån i sessionssalen, att samtalen längst bak i salen antingen förs från talarstolen eller i intilliggande rum.

Salmén (ÅC): Herr president! Det presidieförslag vi skall ta ställning till idag är en kompromiss som vuxit fram efter Reykjavík-sessionen. När man kompromissar är det oftast så att ingen blir riktigt nöjd. Som vanlig medlem i Nordiska rådet hade jag som deltagare i första reformkommittén gärna sett en del annorlunda lösningar men som representant för ett självstyrt område är jag nöjd med den ställning man tagit till de självstyrande områdenas framtida påverkningsmöjligheter och deltaganderätt.

Övergången till en mera stärkt roll för partigrupperna hälsar jag med tillfredsställelse. Av erfarenhet vet jag att saker som berör de självstyrande områdenas ställning mår mycket bra när det först kan informeras om dem och sedan behandlas i partigrupperna. Jag förutsätter att det i framtiden också kommer att vara så att de små självstyrande områdenas önskningskommer att tillgodoses på samma positiva sätt som idag. Men det ankommer också på oss själva att ta för oss. Den gamla regeln om att det gäller att hålla sig framme om man vill få något med är fortfarande giltig.

Vi kan skriva hur detaljerade regler som helst och tro att reglerna löser allting. Sanningen är att om man inte själv engagerar sig och är villig att samarbeta blir resultatet klen. Därför är jag övertygad om att om de självstyrande områdenas representanter i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet arbetar hårt och skapar kontaktnät så får vi alla de rättigheter och skyldigheter vi önskar.

Herr president! Jag är helt övertygad om att under 1996 har den nya organisationen blivit bra intrimmad och funnit sina arbetsformer och att det vi alla eftersträvat "ett effektivare och slagkraftigare Nordiskt råd" pågår.

Olof Johansson (c): Herr president, ärade rådsmedlemmar! Debatten i dag handlar ju formellt om organisation, men reellt om det nordiska samarbetets innehåll.

Partigrupper med ökat inflytande och geografiskt skiktade utskott med sakinriktad komplettering är ju förslaget innebörd. Avgörande för framgång blir, som jag ser det, att man kan undgå att låta den geografiska skiktningen ta över den nödvändiga helhetssynen. Utskottsorganisationen får helt enkelt inte bli ett hinder för helhetssynen. Varken miljö eller kultur är sektorpolitik eller kan begränsas geografiskt. Under övergångsperioden

före beslutet i dag har kultur prioriterats allra främst av Nordiska rådet, och därefter miljön.

Som alltid kommer personer i nyckelpositioner - vilka kommer att vara färre - att till sist avgöra hur organisationen som helhet fungerar.

Den förstärkta rollen för partigrupperna kommer att kräva mer av resurser för dessa. Det är en praktisk fråga. Men det gäller också att kunna hantera och förena partipolitiseringsmedvetenhet med en verksamhet som egentligen ytterst syftar till konsensus.

Som ordförande i den svenska delegationen har jag sett det som viktigt att redan före dagens beslut tona ned de eventuella nationella synpunkterna till förmån för partigruppernas positioner och nya roll.

Det politiska sakinhållet avgör samarbetets styrka. Låt mig ge några exempel.

Under perioden som samarbetsminister var jag med om att initiera den utredning som Nils G. Åsling har hållit i och som lade fram förslag om generalklausul för att eliminera olikabehandling av nordiska medborgare. Nu införs likabehandlingsprincipen i förslaget till förändrat Helsingforsavtal. Det är bra. Det här är ett exempel på hur man kan förstärka det nordiska samarbetet ytterligare.

Men låt mig se framåt och nämna också ett andra exempel.

Jag är sedan länge övertygad om att det, för att utmaningarna i vårt närområde på miljösidan skall klaras, krävs en gemensam finansiering. Detta krävs för att vi skall kunna motsvara behoven och kunna mobilisera resurser från andra, t.ex. den Europeiska unionen. Jag är övertygad om att det måste vara en av de stora uppgifterna, inte bara att traggla om den enskilda budgetposten inom ramen för 700 miljoner DKK utan också att gemensamt finansiera och gå utanför detta.

Låt mig avslutningsvis ta ytterligare ett exempel som pekar på hur nödvändigt det är med en nordisk front i det europeiska sammanhanget.

Oavsett anknytning till EU har Norden ett gemensamt intresse av att försöka påverka vad EU bör göra. Ta exemplet med resultatet från våra förhandlingar i samarbete mellan Finland, Norge och Sverige, där vi lyckades uppnå en möjlighet till utveckling när det gäller hanteringen av farliga kemikalier. Den innebär att vi i de nordiska länderna inte skulle sänka våra standarder och att EU lovade att försöka anpassa sig till våra standarder. Det kräver naturligtvis att vi samlat i Norden formerar oss och, så att säga, använder blåslampan på våra egna regeringar för att se till att denna målsättning också blir verklighet.

Med detta har jag velat ge tre exempel som är viktiga. Det är bara om vi behandlar det som angår människor i vardagen som vi kan bevara den legitimitet som det nordiska samarbetet har för nordiska medborgare och som det europeiska samarbetet fortfarande kämpar med att skaffa sig i Norden.

Samarbetsminister Norrback (SFP): Värderade president! Bästa nordiska vänner! Ändringen av artikel 2 i Helsingforsavtalet är en viktig ändring.

Nu gäller det för regeringarna, och kanske särskilt för samarbetsministrarna att se till att den ädla principen om likabehandling av nordiska medborgare i de nordiska länderna också förverkligas. Varje land bör nu granska på vilket område lagstiftningen behöver kompletteras. Vidare bör också den nordiska aspekten i det här avseendet beaktas när nya lagar stiftas. Ansvar för att så sker ligger också starkt på de parlamentariker som deltar i det nordiska samarbetet.

Ändringen av artikel 2 har kritiserats för att den inte är förpliktigande. Till det kan sägas att samarbetet i Nordiska rådet och i ministerrådet inte bygger på överstatlighet, som samarbetet i EU gör. Hela Helsingforsavtalet är därmed, som jag ser det, lika förpliktande som själva artikel 2. Aktiva medborgare har också möjlighet att påskynda förverkligandet av principen om likabehandling genom att snabbt och synligt reagera mot brister i lagstiftningen.

Sedan några år har statsministrarna tagit ett större politiskt ansvar för det nordiska samarbetet. Resultatet är klart positivt. Bl.a. har det varit lättare att bredda det nordiska samarbetet till att omfatta Europafrågor och närregionsarbete tack vare statsministrarnas aktivitet.

Det förvånar att parlamentets talmän inte velat iklä sig samma aktiverande roll när det gäller Nordiska rådets verksamhet. Om talmännen, vilket jag verkligen hoppas, ville ta ett likadant ansvar som statsministrarna har gjort, finns det goda möjligheter att både bredda och fördjupa Nordiska rådets arbete. Det här gäller det traditionella nordiska samarbetet men alldeles särskilt frågor som aktualiseras av EU och EES.

Som en följd av EES-avtalet för Islands och Norges del och EU-medlemskapet för Danmarks, Finlands och Sveriges del, kommer samma direktiv på många områden att behandlas samtidigt i de nordiska ländernas regeringar och parlament. Det här ger Nordiska rådet en ny roll i att framför allt jämföra och samordna implementeringen av direktiv. Vidare kan också Nordiska rådet behandla s.k. vit- och grönböcker eller böcker med annan färg som rör EU:s mera långsiktiga planer på olika områden. I detta arbete bör de nationella parlamentens talmän kunna spela en långt mera aktiv roll än hittills. Talmännen kan se till att viktiga samordningsfrågor kommer upp på Nordiska rådets dagordning.

För övrigt hoppas jag att ministerrådets ändringsförslag kan godkännas. Därmed kunde vi också avsluta en helt nödvändig men mångårig process, där formen för det nordiska samarbetet har haft hög prioritet. Nu bör all energi inriktas på det väsentliga, nämligen på samarbetets innehåll.

Elver Jonsson övertog härefter ledningen av förhandlingarna.

Johan J. Jakobsen (Sp): Ærede president! De tre nordiske søkerland - Finland, Sverige og Norge - har nå klarlagt sitt forhold til Den europeiske union. Dette har ytterligere aktualisert spørsmålet om å fornye, modernisere og effektivisere arbeidet i rådet.

At Finland og Sverige nå er medlemmer av unionen, og at alle de fem nordiske land er en del av EØS-samarbeidet, hindrer selvsagt forutsetningene for det nordiske samarbeidet. En gjør klokt i å innse at både EU og EØS-avtalen setter grenser for det tradisjonelle samarbeidet innen rammen av Nordisk Råd. Begrensningene er nedfelt i avtaleverket, hvor det heter at det nordiske samarbeidet må være i full overensstemmelse med fellesskapsretten og andre bestemmelser i Maastricht-foredraget. Men disse begrensningene til tross: Det nordiske samarbeidet har fortsatt en viktig funksjon, og samarbeidsmulighetene må utnyttes fullt ut.

Med tre land innenfor og to land utenfor unionen er det naturlig nok knyttet en viss spenning og usikkerhet til det nordiske samarbeidets framtid. Den avgjørende forutsetning for et fortsatt levende nordisk samarbeid er at den nordiske dagsorden settes med utgangspunkt i saker av felles nordisk interesse og nytte. Men Nordisk Råd kan også bli et nyttig redskap i et bredere europeisk samarbeid, en plattform for initiativ i spørsmål hvor Norden ønsker å påvirke utviklingen i EU og i våre nærrområder. Dessuten vil rådet kunne spille en viktig rolle som koordineringsorgan når det gjelder oppfølging av EU-direktiver som de nordiske land i større og mindre grad er forpliktet til.

Tiden etter Reykjavík-sesjonen har vært brukt til å komme fram til en struktur og en samarbeidsmodell som kan samle bredest mulig politisk tilslutning. Det er resultatet av denne prosessen som i dag foreligger som et konkret presidieforslag. Og la det være sagt: Det er fra mange hold gjort et prisverdig forsøk på å komme fram til en organisasjonsmodell og en struktur som kan ivareta de mange kryssende hensyn og de ulike krav og forventninger som har vært stilt. Men presidieforslaget er også preget av de svakheter som alltid vil kjennetegne organisasjonsmessige kompromisser. Min hovedinnvending til Presidiets flertallsforslag er knyttet til selve hovedstrukturen. I Reykjavík var det bred enighet om de tre nevnte hovedpilarene, men ikke at de samme pilarene skulle utgjøre et Norden-utvalg, et Europa-utvalg og et nærområde-utvalg.

Selv om det i presidieforslaget gis åpning for enkelte faglige underutvalg, er hovedinntrykket at det nå satses på en uoversiktlig og komplisert utvalgsstruktur. Flere viktige politiske spørsmål og saksområder lar seg kort og godt ikke gruppere etter den foreslåtte geografiske tredeling. Dette illustreres best ved at viktige nordiske samarbeidsspørsmål om økonomi, næringsliv og sysselsetting legges under Europa-utvalget. Presidiet ser da også behovet for spesielle samordningsgrupper mellom utvalgene, men en utvalgsstruktur som forutsetter både hovedutvalg, ad hoc-underutvalg, permanente underutvalg - og på toppen av det hele også samordningsutvalg - kan umulig bety noen effektivisering av arbeidet i Nordisk Råd.

Selv om reservasjonen fra Hjörleifur Guttormsson også kan ha sine svakheter, framstår dette forslaget om en utvalgsstruktur basert på fagutvalg tross alt som en mer egnet modell for Nordisk Råd. Jeg vil derfor anbefale dette forslaget. Jeg forutsetter at voteringen blir lagt opp slik at det gis anledning til å stemme prinsipielt for forslaget fra Guttormsson. Derksom det faller, vil det norske Senterpartiet samlet stemme for presidie-

forslaget, som til tross for de påpekte svakheter framstår som en noe forbedret utgave av de modeller som har versert tidligere denne sommeren. Jeg forutsetter da at det blir permanente underutvalg for miljø, medborgerspørsmål og kultur og håper at også økonomi, næringspolitikk og sysselsetting kan samles i et eget permanent økonomisk utvalg.

Inger Koch (m): Herr president! Det är viktigt att det förnyelsearbete som vi nu inleder i syfte att finna former för ett starkt och dynamiskt nordiskt samarbete inom en vidare europeisk ram hela tiden prövas, effektiviseras och anpassas till förändrade förhållanden i vår omvärld. Jag instämmer helt i presidiets slutsats där man bl.a. säger att det nordiska samarbetet aldrig blir fullt utvecklat. Det måste ständigt finnas en beredskap att ompröva och anpassa det nordiska samarbetets innehåll och former. Endast på det sättet kan det nordiska samarbetet behålla sin politiska dynamik, aktualitet och slagkraft. Därför vill vi moderater ge det nordiska samarbetet en helt ny dimension och ett helt nytt sätt att arbeta på.

Nordiska rådet bör, enligt närhetsprincipen, enbart syssla med det som är relevant för det nordiska samarbetet. Många Europafrågor både i närområdet och inom EU, liksom många nationella frågor, har en nordisk dimension. Därför bör de flesta nationella parlamentariker och EU-parlamentariker från de nordiska länderna involveras. Detta kan ske i tre strukturer.

För det första bör man skapa ett Nordens politiska torg. Under två till fyra dagar årligen samlas Nordens ledande parlamentariker, 87 riksdagsledamöter och Europaparlamentariker samt regeringsledamöter till en bred diskussion om för Norden centrala frågor. Kretsen av valbara utökas med de folkvalda EU-parlamentarikerna.

Sveriges riksdag skulle t.ex. nominera 20 personer, partipolitiskt proportionellt, bland riksdagsledamöter och svenska Europaparlamentariker. En sådan uppläggning bör göra det möjligt för partiledare och andra ledande företrädare att delta i rådsarbetet. Viktiga frågor att diskutera vid dessa årliga sessioner är säkerhetspolitik, Europafrågor, ekonomisk politik, miljö och många andra tunga nationella frågor.

För det andra vill vi skapa ett samarbetsorgan för parlamentariker. Nordiska rådet skall främja ett kontinuerligt samarbete mellan de nationella parlamenten. Detta kan ske genom att de traditionella utskotten samarbetar med varandra. Ordförandelandets utskott utövar ett aktivt ledarskap och ansvarar för den politiska agendan. Ett år har t.ex. det svenska socialutskottet ansvar för att aktualisera frågor och sammankalla till möten med motsvarande utskott i de andra länderna. Initiativ tas i de nationella utskotten, och frågorna bereds av dessa gemensamt. Förslag lämnas till rådets styrelse för beslut i Nordiska rådet. Ordförandelandets utskottskansli har det administrativa ansvaret för samarbetet inom sitt område under ett år. Intensiteten i de olika utskottens sammanträden och arbetsbelastning beror på graden av nordisk dimension inom respektive utskotts ansvarsområde. Vissa utskott träffas mera sällan, andra oftare.

För det tredje vill vi skapa aktivare partigrupper och en effektivare rådsstyrelse. De 87 ledamöterna i Nordiska rådet agerar främst genom sina partigrupper och inte i nationella delegationer. Partigrupperna skall kunna initiera förslag som bereds i rådsstyrelsen. Rådsstyrelsen består av proportionellt valda företrädare för partigrupperna. Alla medlemsländer skall vara företrädare i styrelsen. Rådsstyrelsen hanterar den gemensamma administrationen och ekonomin, den bär också ansvaret för de organ som är direkt underställda Nordiska rådet samt bereder ärenden som initieras av regeringarna, partigrupperna eller utskotten.

Samarbetet med det Baltiska rådet bör stärkas. Parlamentariker från de baltiska länderna bör regelbundet inbjudas dels till Nordiska rådets årliga session, dels till relevanta utskottsmöten. Vid behov kan en del av den årliga sessionen ägnas åt en särskild baltisk samarbets-session. De baltiska parlamentarikerna skall dock vara välkomna att delta under hela mötet. De olika utskotten avgör om baltisk närvaro är önskvärd vid ett visst sammanträde.

Jag har med detta försökt förmedla den vision som vi moderater har om ett framtida nordiskt samarbete. Ett samarbete som kan bli en angelägenhet för alla parlamentariker och inte enbart för vissa särskilt utvalda.

Det förslag om ny organisation och nytt arbetssätt för Nordiska rådet som presidiet nu har presenterat kan vi ställa oss bakom, men jag vill samtidigt understryka att vi ser detta som ett viktigt första steg på vägen mot ett dynamiskt, aktuellt och slagkraftigt Nordiskt råd.

Valgerður Sverrisdóttir (F): Hr. præsident! Der har altid været stor debat om strukturerne i det nordiske samarbejde. Der er blevet stillet spørgsmål igen og igen hele det forløbne år. Der er blevet arbejdet og skrevet og tænkt, og nu er man kommet til en konklusion.

Vi mener i Præsidiet, at det forslag, som nu foreligger, er en løsning, vi alle kan acceptere. Nogle af os har fået en stor del af det igennem, vi ville fra begyndelsen, andre af os har måttet slå af på vore krav og omarbejde vore meninger for at få et fælles forslag i stand - sådan som det er tilfældet overalt inden for politik.

Det er også politikken, der kommer til at stå som sejrherren, når ændringerne har fundet sted. Samarbejdet vil blive stærkt og bedre tilpasset til tiden. I Nordisk Råd kommer vi ikke udenom, at både partigrupper og lande har forskellig stilling efter f.eks. størrelse og beliggenhed. Islands delegation har dermed en speciel stilling som den mindste delegation i Nordisk Råd, og dette betyder, at ændringer, som måske ikke spiller nogen stor rolle for større delegationer, kan blive dramatiske, når det gælder vor delegation. Derfor fremførte Islands delegation nogle synspunkter for Præsidiet, inden forslaget blev slutbehandlet dér.

Delegationen vil understrege, at det er af stor betydning, at partigrupperne i Rådet styrkes. Men vi vil advare imod, at grupperne og landsdelegationerne stilles op mod hinanden. Styrkelsen af partigrupperne behøver ikke ske på bekostning af delegationernes stilling, da partigruppernes

stilling først og fremmest beror på, hvor aktive de selv er i arbejdet med politiske spørgsmål.

Helsingforsaftalen er en international aftale mellem fem selvstændige lande, og derfor mener vi, det er vigtigt, at denne aftale ikke blandes sammen med parlamentarisk arbejde. Islands delegation er meget tilfreds med erklæringen om, at to medlemmer fra hvert land skal sidde i Nordisk Råds Præsidium. Vi stoler på, at partigrupperne vil sikre så stor en spredning af landsdelegationerne som muligt i udvalgene, så alle lande er repræsenteret i alle udvalg.

Islands delegation ville beholde reglen om sekretærkollegiet og muligheden for hvert land for at ansætte eget personale. Dette overføres nu til forretningsordenen, og det accepterer vi. Delegationen fremførte, at der burde indføres en artikel i Helsingforsaftalen om præsidentembedets roteren mellem alle landene, og vi kan med fornøjelse konstatere, at denne regel er kommet ind. Samtidig mener vi, at formandskabet i sekretærkollegiet burde følge præsidentembedet for at sikre et aktivt formandskab.

Delegationen havde endvidere gerne set, at der havde foreligget et færdigt udkast til forretningsordenen på denne session. Vi beklager, at dette ikke var muligt, men accepterer det, idet vi henviser til Præsidiets beslutning om, hvilke ting der skal overføres til forretningsordenen.

Jeg understreger, at delegationen er tilhænger af vitalisering af det nordiske samarbejde. Vi har brugt mere end nok tid på at diskutere strukturer, nu må vi arbejde hårdt på at tilpasse vort arbejde til de ændrede tider og fremtiden. I den sidste ende er det den politiske vilje og de økonomiske ressourcer, som betyder mest for det nordiske samarbejde, men ikke de strukturer, vi arbejder inden for.

Samarbetsminister **Hellström** (s): Herr president! Det är positivt, tycker jag, att vi nu kommer att fatta beslut i Nordiska rådet om att organisationsstrukturen skall överensstämma med de politiska prioriteringar som vi beslöt om i Reykjavík. En av de tre pelare som vi numera aktivt kan arbeta inom är närområdespelaren. Vi har sedan länge ett välutbyggt samarbete i Västnorden, och Östersjösamarbetet har ju den senaste tiden alltmer kommit att bli kraftfullt. Det tas initiativ hela tiden, och det är mycket viktigt.

Men jag skulle vilja peka på att det också gäller - och kanske mera nu, med de nya arbetsformerna - våra nordområden, där det likaledes finns en betydande vilja till regionalt samarbete. Jag tänker på Nordkalottensamarbetet, jag tänker på Barentshavsamarbetet, det arktiska samarbetet och det samiska samarbetet. I vissa av dessa samarbetsformer finns också EU-kommissionen med, vilket ger möjligheter att dra resurser därifrån.

Nordkalottensamarbetet och Barentshavsamarbetet har naturligtvis vitaliserats genom öppningarna i Ryssland, i Arkangelsk, i Murmansk, på Kola-halvön osv. Det finns en flora av nya kontakter när det gäller kultur och handel, inte minst när det gäller småföretag. Infrastrukturinitiativ tas också. Det är alltså väsentliga, positiva förändringar som sker.

Vi har de farlige miljøfrågene som kräver samarbeide, vilket Nordiska rådet och ministerrådet har talt om och tagit initiativ till tidligere. Jag tänker förstås på farorna med det radioaktive avfallet i t.ex. Barents hav. Men jag tänker også på Arktissamarbeidet och de forskningsmöjligheter som ges av att det, unikt för arktiske områden, bor så mycket som en miljön människor i vår del av vad vi kan kalle nordområdena. Det betyder også att vi har en infrastruktur, en möjlighet till forskning kring arktiske förhållanden som man faktisk saknar i andre delar av det arktiske området. Også här finns det gode nye möjligheter. Det samiske samarbeidet har st rkt de senaste åren, något som även är viktig. Allt dette  r väsentlig og ger oss möjligheter, om vi själva tar regionale initiativ og om vi själva driver dessa frågor om nätverk, kommunikationer og infrastruktur, att også kunne dra resurser norrut från den Europeiske unionen.

Avslutningsvis vill jeg dock s ge att många av dessa samarbeidsformer har startats på en rätt strikt statlig basis. Det är bra og viktig att staterna både sentralt, genom sine länsorgan, amtsorgan osv. engagerer sig, men jeg skulle vilje att vi alle tänker etter om vi inte borde ge ett st rre utrymme för de lokale og regionale förtroendevalde som har sine demokratiske baser just i nordområdena. Det är naturligtvis en synpunkt som også m  gälle  stersj - og V stnordenssamarbeidet. Jeg vet att de f rtroendevalde i sine regionale f r nkning i norr själva vill ta en st rre del i samarbeidet. De vill det starkt, og jeg  r  vertygd om att det også skulle vitalisere det nordiske samarbeidet om vi gav st rre utrymme till mere av regionalt f rtroendevalt samarbeide i norr.

Jan Petersen (H): Det gleder meg at denne sesjonen klarer å få sätt på plass en ny struktur for det nordiske samarbeidet som bedre tar vare på de nye utfordringer v re land står overfor. Og det er bra at vi blir ferdige, for en organisasjon som bruker tiden på å diskutere seg selv, blir lett innadventd, med begrenset interesse for andre. Derfor er det viktig at vi legger dette bak oss og går l s på det som er den viktigste oppgaven, nemlig hvordan vi skal bli en tung og viktig deltaker i beslutningsprosessen. For den erfaring vi ofte har fra interparlamentarisk arbeid, er jo at det ikke er mangel på m ter, på kontaktfora og på seminarer, men at koblingen mot den reelle beslutningsprosessen er for svak. Det er å håpe at den strukturen som vi nå blir enige om, gir oss muligheten for i st rre grad å bli en reell deltaker i beslutningsprosessen. Og så f r vi se om vi makter å følge opp de muligheter som denne strukturen gir oss.

Det er jo slik at samarbeidet må være relatert til det som er aller viktigst på våre nasjonale dagsordener, og her er det ikke minst spørsmålene knyttet til närområden og utviklingen i Europa som står fremst. Det er svært viktig at vi nå i stigende grad bruker v r arbeidskraft på utviklingen i v re nærområder, og det gleder meg at forslaget fra de konservative partiene om et felles møte mellom Nordisk R d og Baltisk R d har fått gjennomslag. Det gir et godt grunnlag for å sette Baltikum høyt på dagsordenen i denne

forsamlingen, og at nettopp det utvalg som skal ta vare på disse spørsmålene, kan bli en positiv kraft og en frisk pust i det nordiske samarbeidet.

Høyre har alltid vært sterkt opptatt av utviklingen i Nordvest-Russland og Baltikum. Vi har prioritert høyt å bygge opp internasjonale samarbeidsordninger for å stå bedre rustet og kunne ta opp demokratiutviklingen i Nordvest-Russland og den videre utviklingen i Baltikum bl.a. gjennom økt kontakt med partier og parlamentarikere. Og det er ingen tvil om at Nordisk Råd og Baltisk Råd står hverandre nær og bør kunne jobbe tettere sammen i fremtiden. Men det er også andre viktige, store spørsmål knyttet til økonomisk utvikling, infrastruktur og miljøutfordring som må tas opp, ikke minst det som siste taler nevnte: nemlig miljøutfordringene helt nord på Kola, som nå også er på EUs politiske dagsorden. Det er også en sikkerhetspolitisk utfordring: Norden har et særlig ansvar for å bidra til oppbyggingen av stabile sikkerhetsstrukturer i vår del av Europa.

Høyt på balternes dagsorden står integrasjonen i de to tyngste samarbeidsstrukturer i Europa, nemlig EU og NATO. Begge disse bør utvides mot øst, og her har Finland og Sverige når det gjelder EU, og Norge når det gjelder NATO, et særlig ansvar.

Med den utvalgsstrukturen vi nå blir enig om, er det også mulig å prioritere høyt de felles nordiske standpunkter når det gjelder utviklingen av Europa og EØS. De konservative partier er nå kommet langt i å koordinere sine synspunkter når det gjelder 1996-konferansen i EU, og alle de spørsmål som fordrer en nærmere koordinering fra nordisk side, vil gi oss en vesentlig større slagkraft fremover. Det er en rekke spørsmål knyttet til økonomi, valuta, priser, miljø og internasjonal kriminalitet som fordrer en nærmere nordisk koordinering. Det er derfor riktig at vi velger den strukturen som vi senere skal vedta i dag.

Vi er videre enig i og glad for at vi nå i strukturen prioriterer samarbeidet i partigruppene og partigruppenes rolle høyere. Jeg tror at de endringer som vi nå skal vedta, vil gjøre det mulig for oss i stadig stigende grad å snakke om det som er aller viktigst, og på den måten får bli høyst relevant i den reelle beslutningsprosessen.

Marita Petersen (Jvfl): Hr. præsident! Jeg vil her kort gjøre nogle bemærkninger til de ændringer i Nordisk Råds struktur, der skal tages beslutning om på denne ekstra session, set ud fra de selvstyrende områders synsvinkel.

Vi kan konstatere, at de forestående ændringer i Helsingforsaftalen ikke tager stilling til de intentioner, som fremgår af rapporten "Nordiskt samarbejde i en ny tid", om de selvstyrende områders muligheder for deltagelse i det fremtidige nordiske arbejde. Især er det punkt 3 b, hvor der peges på en større mulighed for de selvstyrende områders deltagelse i Præsidiets arbejde.

I den forbindelse skal jeg meddele, at jeg støtter den skrivelse, som samarbejdsministrene fra de selvstyrende områder har tilsendt samarbejdsminister Marianne Jelved og Nordisk Råds Præsidium, om i forbin-

delse med udformningen af den nye arbejdsordning for Nordisk Råd at sikre, at de selvstyrende områders deltagelse i nordisk samarbejde styrkes.

Fra Færøernes Lagtings side vil vi, for at sikre at vores stemme bliver hørt, i denne forbindelse endvidere gøre brug af de muligheder, der ligger i § 28 i den nuværende arbejdsordning for Nordisk Råd om de selvstyrende områders mulighed for at deltage i Nordisk Råds udvalg, hvor vi ikke er repræsenteret.

Når dette er sagt, skal jeg tilkendegive, at jeg finder det nødvendigt at forny og forbedre samarbejdsstrukturen inden for Nordisk Råd - især på baggrund af udviklingen i Europa og de nordiske landes relationer til EU.

Opdelingen i de tre hovedudvalg afspejler, at de nordiske lande vil styrke nordisk position - også i relation til resten af Europa. Det er nødvendigt. Også fordi Norden geografisk har en marginal placering i Europa. Det kan kompenseres med et velorganiseret arbejde. Og just faren for marginalisering er Færøernes baggrund for så kraftigt at gøre opmærksom på vores ønske om at sikre os formel ret og muligheder for at være med i Nordisk Råds arbejde.

Har vi den formelle ret, kan de selvstyrende områders repræsentanter bruge tiden til virkeligt nordisk samarbejde. Principperne i ændringerne om at styrke de politiske gruppers position i Nordisk Råds arbejde støtter vi fuldt ud. Det er en god måde at skabe en større og nødvendig dynamik i Nordisk Råds virksomhed.

Til slut skal jeg meddele, at vi vil støtte Præsidiets forslag, men også se frem til, at de selvstyrende områders ønske bliver tilgodeset i den kommende arbejdsordning.

Sasi (Kok.): Arbetet har reformerats sedan slutet av åttioalet. Nordiska rådet har anpassat sig till internationalisering, sedan till EES-avtalet och nu sker den största förändringen, vilket är väldigt naturligt, sedan Finland och Sverige har blivit medlemmar i EU. Därmed har 80% av Nordens medborgare blivit EU-medborgare, också med beaktande av att EU-samarbetet har blivit djupare i början av nittioalet än det traditionella nordiska samarbetet.

Den senaste fasen av reformarbetet gällande EU-medlemskap startade i november 1994 i mycket goda tecken. Reformgruppen upprättade då i mycket rask takt ett mycket bra dokument med förslag. Tyvärr innebar sessionen i Reykjavik åtminstone för mig en viss besvikelse. Där hade man inte beredskap att fatta tillräckligt långtgående beslut, utan nästan alla frågor lämnades öppna. Då kritiserade de danska, svenska och finska konserverativa speciellt den oförmåga att fatta beslut som rådet visade. I praktiken betydde detta att presidiet fick huvudansvaret för reformarbetet, och jag måste säga att presidiet har lyckats i sitt arbete. Det bästa är att man har kunnat gå längre än vad reformgruppen föreslog i mars. Detta är väldigt bra och ger viss trovärdighet åt rådets arbete.

Presidiets roll i arbetet syns på det viset att det inte blev något ekonomisk-politiskt utskott för rådet. Men jag måste säga att det är en lyckad

lösning därför att det var en litet konstig kompromiss mellan olika åsikter om man grundade ett sådant utskott. Det är alldeles naturligt att det är presidiet som skall ha ledarskapet i rådet, men detta förutsätter att presidiet också politiskt börjar leda rådet, och inte bara tekniskt. Där tror jag att nya medel ger möjlighet till detta.

Vad sedan gäller utskottsstrukturen är den enligt min mening väldigt lyckad: om vi har tre huvudområden skall vi ha tre utskott. Denna lösning är bra. Mycket viktigt är också att utskotten får frihet att omforma sitt eget arbete, att det finns flexibilitet. Det är viktigt att vi inte säger att det finns vissa substansområden i Norden, utan att vi har ett Nordenutskott som självt får organisera sina egna behov, arbetsbördan och sitt eget arbete. Möjligheten finns för det utskottet att tillsätta olika underutskott. Man kan tillmötesgå olika krav på detta sätt och jag tycker att det är bäst att utskotten själva fattar beslut om hur det är bäst att arbeta. Det är alltså inte plenarförsamlingen som ger instruktioner.

Historiskt sett är det viktigt att vi får två nya utskott: närområdesutskottet och Europautskottet. Det är klart att när 80% av våra medborgare är EU-medlemmar måste vi ta hänsyn till det i vårt eget arbete. Historiskt sett är det också viktigt att de baltiska ländernas och Östersjöländernas ställning stärks så snabbt och så mycket som bara är möjligt.

Jag är glad över att vi har haft ett mycket gott politiskt samarbete och jag vill speciellt tacka Per Olof Håkansson och Mats Nyby för mycket gott samarbete. Jag måste också säga att Knud Enggaards insats har varit oerhört viktig i detta samarbete.

Nu förutsätter man att dessa utskott påbörjar sitt arbete så snart som möjligt vid årsskiftet och gör upp så goda verksamhetsplaner som det bara är möjligt. Först då testas hur lyckad denna modell är.

Vad gäller EU-utskottet är det viktigaste att man kan sammanknyta de nationella EU- och EES-utskotten i deras samarbete samt att man väljer vissa tyngdpunkter i EU och börjar ta initiativ där.

Vad gäller närområdesutskottet är detta utskott väldigt viktigt som manifestation, men dess uppgift är att försöka utöka samarbetet med de baltiska länderna och andra Östersjöländer för att stärka deras internationella status så mycket som möjligt samt att försöka hjälpa dem att utveckla sina Europaavtal så att dessa länder kan bli medlemmar i EU så snart som möjligt.

Herr president! Jag vill påpeka att organisationen skall förändras hela tiden. Om några år får vi se hur lyckad organisationen är, och om det finns brister kan vi göra förändringar igen. Det är klart att varje organisation skall anpassas till rådande förhållanden.

Men nu gäller det för Nordiska rådet att visa att vi inte efter denna session diskuterar bara organisationen, utan nu är det dags att börja tala om substans och börja fatta beslut.

Presidenten erinrar ännu en gång om att samtal skall föras från talarstolen och presidiebordet och att största möjliga tystnad bör iakttas i salen.

Samarbeidsminister **Berge (A)**: Fra norsk side er vi meget tilfreds med at det allerede i Reykjavik var enighet om den fremtidige dagsorden for det nordiske samarbeidet og med et innhold som klart imøtekommer våre ønsker. Siden er det prøvd å finne fram til strukturer og arbeidsrutiner som er tjenlig for det vi i fellesskap ønsker å oppnå. På ministerrådsiden er dette arbeidet kommet langt. Det gleder meg at de organisatoriske forutsetningene nå er i ferd med å falle på plass, også på rådssiden.

Fra norsk side ser vi meget positivt på den brede politiske enighet om at Europa-spørsmålet skal være en viktig del også av den nordiske dagsorden. En kartlegging som vi har foretatt på norsk side har vist at de fleste samarbeidssektorene allerede nå har innført rutiner som medfører at aktuelle og fremtidige EU-spørsmål blir en selvfølgelig del av samarbeidet. I dette arbeidet regner vi med viktige impulser fra Nordisk Råd. Men vi har også bedt de nordiske lands EU-delegasjoner i Brussel om at de i fellesskap identifiserer problemstillinger som har en nordisk dimensjon. Justisministerne arbeider med spørsmålet om hvordan vi best kan sikre en felles tillempling av direktiver og andre rettsakter i EU/EØS. Vi har også forventninger til de temasesjoner som nå vil få en fast plass i vårt samarbeid. Fra norsk side har vi foreslått en slik sesjon om den nordiske kulturidentiteten, og vi forstår at dette forslaget også har fått oppslutning i Presidiet.

Ministerrådet har arbeidet aktivt for å utvikle samarbeidet med nærmrådene. Fra norsk side har vi lagt særlig vekt på å oppfylle reformgruppens ønske om å videreføre det arbeidet som er innledet i Barentsregionen. Samarbeidet i Barentsregionen er et viktig bidrag til sikkerhet og stabilitet i våre nærområder og gir det europeiske samarbeidet en viktig nordeuropeisk dimensjon. Vi vil derfor forsterke Ministerrådets innsats i denne del av våre nærområder, og vi mener at det er riktig og naturlig at de nordiske kontorene i Vilnius, Riga, Tallinn og St. Petersburg også får en parallell i Murmansk.

Innenfor det hovedområdet som samarbeidet innen Norden utgjør, har vi for tiden flere viktige utredninger på gang. Det gjelder institusjonenes nordiske nytte, nordisk språkforståelse og nye samordningsmuligheter. Det er for tidlig å si sikkert hva som kommer ut av disse utredningene. Derimot kan vi glede oss over at det er full enighet om å gi Helsingforsavtalen et nytt viktig tillegg der hovedregelen er at alle nordboere har gjensidige like rettigheter overalt i Norden. Jeg synes det er viktig å minne om det, fordi det konkret viser at det, også med et flertall av oss som EU-medlemmer, er rom for nye nordiske resultater - i skarp motstrid til hva enkelte pessimister trodde.

Det er den norske regjeringens klare oppfatning at det nordiske samarbeidet fortsatt er viktig og betydningsfullt for alle nordiske land. Vi tror at den omlegging av dagsorden, arbeidsmåte og organisasjon som nå er i ferd med å bli gjennomført, vil gjøre at Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd blir satt enda bedre i stand til å innfri de målene vi har for dette samarbeidet. Men stadig vekker det slik at hvert enkelt land, hver enkelt regjering, hver enkelt delegasjon og hver enkelt av oss har et selvstendig ansvar for at samarbeidet blir meningsfylt.

Kiviniemi (Kesk.): Ärade president! Reformeringen av det nordiska samarbetet har i år äntligen framskridit till konkreta åtgärder. Efter att rapporten "Nordiskt samarbete i en ny tid" blev godkänd på sessionen i Reykjavik har takten på reformarbetet blivit snabbare. Presidiet har förbrett sitt förslag till ny organisation i en takt som är beundransvärd, åtminstone för oss som är alldeles nya i Nordiska rådet.

Det är dock knappast takten i förberedelsearbetet som gör att förslaget fått kritik. Jag tror inte att en mera utdragen tid för förberedelserna hade lett till ett slutresultat som rådsmedlemmarna hade varit mera nöjda med än med det framlagda förslaget. Om man litet tidigare hade hört parti-grupperna och de nationella delegationerna, hade detta kanske minskat kritiken. Men man skall också komma ihåg att det knappast existerar en organisation som alla är nöjda med.

Om man jämför presidiets förslag och den vänstersocialistiska gruppens medlemsförslag till ny organisationsmodell finns det bra saker i båda och man kunde i princip stöda vilket som helst. Ändå föredrar jag presidiets förslag. Enligt min uppfattning utgör det en bra utgångspunkt för rådets kommande arbete när man i det säkrare områdesvisa underutskott i de tre stora huvudutskotten.

Även om det finns delade meningar om organisationsmodellen, får vi inte förstora dem. Det viktigaste är ändå innehållet i samarbetet, inte själva organisationsstrukturen. Dessutom kan det vara så att denna stora förändring i organisationen skapar ny dynamik i samarbetet, som redan länge efterfrågats. Likaså kan det vara så att vi får de nationella parlamenten att bli intresserade av innehållet i de frågor som diskuteras och som det beslutas om i det nordiska samarbetet, strukturen är inte den avgörande frågan. Därför hoppas jag att diskussionen om själva strukturen avslutas här och att vi därefter återigen kan koncentrera oss på sakfrågorna.

Presidiets förslag tillförsäkrar också partigrupperna en mera betydelsefull roll än tidigare. I förslaget finns dock bara några konkreta ändringar jämfört med tidigare. Bl.a. när det gäller val till de olika organen i rådet. Jag tycker att förstärkningen av partigruppernas roll är förnuftig och kommer att effektivisera rådets verksamhet, men man måste också ge tillräckliga resurser för att göra partigruppernas arbete effektivare.

Ärade president! Jag berör helt kort ändringarna av Helsingforsavtalet. Det är naturligtvis klokt, som presidiet framför i sitt förslag, att avtalet görs mera flexibelt. Då behöver vi inte hålla på med ändringar hela tiden, allteftersom rådets arbetssätt utvecklas. Samtidigt kan man dock vara bekymrad över vad som kommer att hända med en del viktiga frågor som nu flyttas över till arbetsordningen, t.ex. bestämmelsen om att rådets ärenden skall förberedas i utskotten. Därför är det viktigt att man för en öppen diskussion på bred bas när ändringarna av arbetsordningen förbereds, så att vi får en arbetsordning som tillfredsställer så många som möjligt.

Tarja Kautto (SDP): Herr president! Jag håller mitt tal på finska så att majoriteten har möjlighet att förstå hur det känns att tillhöra en språklig minoritet.

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kollegat. Pohjoismainen yhteistyö on varmasti meille kaikille tärkeää, ja se on monella tavoin vakiinnuttanut asemansa. Yhteistyö ei voi kuitenkaan olla aina samoin tavoin jatkuvaa, vaan sen on elettävä ajan hengen ja uusien haasteiden mukaisesti. Siksi pidänkin tärkeänä sitä, että niin organisaatiota kuin toimintaa ollaan uudistamassa.

Ymmärrän kyllä, että monilla on epäluuloa siitä, ovatko nyt esitetyt uudistukset parhaita mahdollisia, mutta ainakin avaus on tehty ja uskon, että epäkohtiin voidaan puuttua myös jatkossa.

Perinteisen yhteistyön on toki oltava merkittävä osa myös jatkossa. Haluan kuitenkin painottaa sitä, että meidän tulisi pystyä nykyistä paremmin reagoimaan niihin muutoksiin ja haasteisiin, joita Euroopassa ja lähi-alueillamme on tapahtunut ja tapahtuu.

Mielestäni Pohjoismaiden neuvoston tulisi panostaa voimavaroja erityisesti Itämeren puitteissa tarvittavaan yhteistyöhön. Sosiaalinen, taloudellinen ja ympäristöllinen tilanne on tällä hetkellä suuri haaste kaikille Pohjoismaille. Se on myös merkittävä turvallisuuspoliittinen kysymys.

Olen vakuuttunut siitä, että elleivät Pohjoismaat nosta esille ja painota Puolan, Baltian ja Venäjän ongelmia, niin tarvittavat korjaukset ja toimenpiteet viivästyvät eikä niihin saada riittävästi voimavaroja. Mielestäni meidän tuleekin harkita voimavarojen uudelleen painottamista yhteistyösämme ja nostaa tärkeämmälle sijalle ajankohtaiset ongelmat. Uskon, että se auttaisi myös kansalaisia ymmärtämään nykyistä paremmin pohjoismaisen yhteistyön merkityksen.

Olemme keskustelleet ympäristövaliokunnassa Itämeri-ohjelman tarpeellisuudesta. Näen, että laatimalla selkeän ohjelman siitä, mitä Pohjoismaat tekevät, voimme paremmin arvioida myös sitä, teemmekö nyt oikeita asioita ja voimmeko nykyistä tehokkaammin kohdentaa niin henkisiä kuin taloudellisia voimavaroja.

Euroopan unioni on myös uusi haaste sekä siinä mukana oleville että sen ulkopuolelle jääneille maille. EU elää tietysti omaa elämäänsä oman organisaationsa ja päättäjiensä toimesta. Mutta näen, että meille olisi nykyistä suurempia mahdollisuuksia tuoda esille pohjoismaisia näkökohtia ja arvoja kuin mihin olemme tähän mennessä varautuneet. Työtapojen ja keinojen löytäminen onkin todella haastava työsarja uudelle EU-valiokunnalle.

Arvoisa puheenjohtaja, lopuksi haluan painottaa sitä, että meidän on pystyttävä uudistamaan myös työtapojamme. Näen tärkeänä sen, että tieto kansallisille parlamenteille välittyisi nykyistä paremmin. Voisimme käyttää nykyistä tehokkaammin hyväksi erilaisia seminaareja ja kongresseja ajankohtaisista asioista, jolloin työhön osallistuisi myös muita parlamentaarikkoja kuin Pohjoismaiden neuvostossa toimivia.

Haluan myös nostaa esille sen, että valiokuntatyö kaipaa uudistuksia niin luottamus- kuin virkamiestasolla. En näe mitään järkeä siinä, että va-

liokuntien kokouksissa istuu toisinaan enemmän virkamiehiä kuin luottamusmiehiä. Eikö esimerkiksi vuorottelujärjestelmällä tai erikoistumisella asiakokonaisuuksiin olisi mahdollista kehittää niin meidän kuin sihteeristön työtä? Olen varma siitä, että se säästäisi taloudellisia voimavaroja ja varmasti tekisi myös meidän työmme mielenkiintoisemmaksi kuin mitä se nyt on.

Tarja Kauttos anförande i svensk översättning: Ärade president och kollegor! Det nordiska samarbetet är säkert mycket viktigt för oss alla. Det har också hunnit stabilisera sig på många sätt. Samarbetet kan dock inte fortgå oförändrat, utan det måste leva med tiden och svara på nya utmaningar. Därför är det enligt min uppfattning viktigt att både organisationen och verksamheten nu skall reformeras.

Jag förstår väl att många är misstänksamma över om de framlagda förslagen är de bästa möjliga, men nu är åtminstone vägen fri, och jag tror att missförhållanden kan angripas också i fortsättningen.

Det traditionella samarbetet skall dock fortfarande utgöra en betydande del av samarbetet. Jag vill ändå poängtera att vi måste bättre än i dag kunna reagera på de förändringar och utmaningar som Europa och våra närområden ger upphov till.

Jag anser att Nordiska rådet måste satsa resurser särskilt på samarbetet runt Östersjön. De sociala och ekonomiska förhållandena samt miljöfrågorna utgör i dag en stor utmaning för alla de nordiska länderna. Här har vi också en säkerhetspolitisk fråga av betydelse.

Jag är övertygad om att om inte de nordiska länderna lyfter fram problemen i Polen, i de baltiska länderna och i Ryssland, kommer den nödvändiga reformen och åtgärderna att försenas och det kommer inte att finnas tillräckliga resurser för att åtgärda dem. Jag anser att vi borde överväga omprioritering av våra resurser i samarbetet och lyfta upp de aktuella problemen på första plats. Jag tror också att detta skulle få medborgarna att bättre förstå betydelsen av det nordiska samarbetet.

I miljöutskottet har vi diskuterat behovet av ett Östersjöprogram. Jag anser att genom ett samlat program över nordiska åtgärder kan vi bättre bedöma om våra åtgärder är de rätta och hur vi bättre skulle kunna rikta både våra immateriella och materiella resurser.

Europeiska unionen är också en ny utmaning både för medlemsländer och de länder som inte är med. EU lever naturligtvis sitt eget liv genom sin egen organisation och sina egna beslutsfattare. Men jag anser att vi skulle ha större möjligheter att framföra nordiska aspekter och värderingar än vad vi hittills har räknat med. Att hitta de rätta arbetssätten och redskapen är en mycket stor uppgift för det nya Europautskottet.

Ärade president! Till slut vill jag framhålla att vi måste förnya vårt sätt att arbeta. Enligt min uppfattning är det viktigt att informationen till de nationella parlamenten förmedlas bättre än i dag. Vi kunde samlas till olika seminarier och kongresser runt aktuella ämnen då även andra parlamentariker än dem som är medlemmar i Nordiska rådet kunde delta.

Jag anser också att utskottsarbetet måste reformeras både vad det gäller förtroendeuppdrag och tjänstemän. Det är inte klokt att det i utskottsmöten ibland sitter flera tjänstemän än förtroendemän. Kunde man inte genom någon form av rotation eller specialisering i större sakenheter utveckla arbetet både för oss och sekretariaten? Jag är säker på att detta skulle spara ekonomiska resurser och säkert också göra vårt arbete mera intressant än vad det nu är.

Dale (Sp): President! Medlemene av Nordisk Råd har i lang tid registrert stagnasjon i det nordiske politiske samarbeidet. Behandlinga av små og store saker i fagutvala har vitna om manglande evne og vilje til å skapa framdrift. Difor kan forslaget om å endra samarbeidsformen lett få allmenn tilslutning i denne forsamlinga. Noko må skje, som det heiter. Men poenget er at krisa i det nordiske samarbeidet har ei politisk forklaring. Krisa har lite å gjera med spørsmålet om korleis Rådet organiserer sin aktivitet. Alt avheng av kva nordisk engasjement parlamentarikarar og regjeringsmedlemer viser i praksis. Det er det springande punktet.

Norden som venstrehandsarbeid er eit kjent fenomen. Ofte finst det mykje som er viktigare enn Norden. Det kan vera saker på heimebane, for ikkje å tala om det som til kvar tid skjer i Brussel. Vårt samarbeid eksisterer i eit slikt vakuum, som det sjølvsagt ikkje vil vera mogleg å organisere seg ut av.

Forslaga til endringar av arbeidsformene har kome under trykket av at det er nødvendig å visa handlekraft. For ikkje å visa momentum har Presidiet på kort tid fått fram ei reform som går lenger i omlegging enn det medlemene av Rådet forestilte seg under sesjonen i Reykjavík. Om dette kan det ikkje vera tvil. No er vi i den situasjonen at ei reform mange rådsmedlemer er lite nøgde med, likevel - etter alt å døma - blir vedteken med stor majoritet. Forklaringa er at prosessen har rulla av garde etter prinsippet: bordet fangar. Denne typen framdrift av reformer er etter mitt syn meir problematisk enn resultatet. Få medlemer har hatt reell sjanse til å påverka utfallet. Enkelte seier til forsvar av reforma at det var nødvendig å gjera kort prosess i organisasjonsspørsmålet, slik at Rådet igjen kunne ta fatt på politiske saker. Argumentet høyrest bra ut, men mykje tyder på at vi får eit stort behov for å tilpassa og justera reforma under den vidare marsjen framover. Det vil krevja både tid og pengar som kunne vore nytta til langt betre føremål.

Kritikken mot det føreliggjande presidieforslaget går særleg på to punkt. For det første bryt den nye utvalsmodellen med arbeidsforma vi kjenner i våre nasjonale parlament. Nordiske folkevalde vil ikkje lenger kunna dra full nytte av samråd og utbytte av idear på sine respektive fagområde. Viktig kompetanse får dermed ikkje koma til sin rett, og ankerfestet for det nordiske samarbeidet blir mindre solid. For det andre kan det reisast tvil om store utval med mange medlemer og eit vidt emneregister vil bli handlingsdyktige. Tanken om å ha mindre arbeidsgrupper tyder på at motførestillingane alt har vunne sin første siger, og at det kan bli fleire.

Eg vil leggja til endå eit moment: Vi stør alle tanken om at partipolitiseringa skal setja fart i Rådets politiske arbeid. Men erfaringane viser at politikken mistar sin brodd og spenst når store, ueinsarta partigrupper strevar seg fram mot konsensus. Det ser vi alt i dag. Og problemet blir etter mitt syn forsterka i den komande utvalsstrukturen.

Undervegs i prosessen var det tankar inne om å påverka utvala til å tala med ei stemme. Presidiet skulle ha makt til å løysa flokene om meiningskilnader oppstod. Heldigvis vart desse framstøyta avviste. Men episoden vitnar om kva tankegods som no smyg seg inn i vårt nordiske samarbeid.

Desse kritiske kommentarane markerer uvilje mot å vatna ut sambandet mellom Rådet og dei nasjonale parlamenta. Kritikken går på at vårt samarbeid etter eit reformvedtak på Presidiets grunn kan få ein langt meir generell karakter. Den praktiske samarbeidstradisjonen opplever i så fall tilbakeslag. Vi ser no for oss eit råd som i framtida diskuterer breie tema meir enn konkrete saker. Det vi verkeleg treng, er eit Nordisk Råd som reflekterer mangfaldet i vårt vidstrakte område, eit råd som hentar si næring frå organisasjonar, bedrifter, kommunar og fylke. Rådet bør meir - ikkje mindre - bli eit talerøyr for det som skjer på grasrotnivå.

Eg vil røysta primært for hr. Guttormssons forslag, dernest subsidiært for forslaget frå Presidiet, om voteringa blir lagt opp slik. Eg viser til dei føresetnader representanten Jakobsen knytte til denne røystinga.

Lantrådet Ragnar Erlandsson (ÅC): Herr president! I presidieförslagets motivering under rubriken "3.2.2. Generell regel för likabehandling i Norden" berörs hembygdsrätten på Åland. Jag kommer därför närmare att förklara bakgrunden till presidiets skrivning.

Enligt artikel 2 i Helsingforsavtalet skall medborgare i de nordiska länderna i den nationella lagstiftningen behandlas lika som landets egna medborgare. Likabehandlingsregeln tar alltså sikte på medborgarskap.

För Ålands del kan jag konstatera att medborgare i de nordiska länderna i vår landskapslagstiftning behandlas lika som finska medborgare, på ett undantag när. Enligt självstyrelselagen för Åland skall nämligen landstypstyrelsen på ansökan bevilja hembygdsrätt till finska medborgare som är bosatta på Åland sedan fem år tillbaka och som har tillfredsställande kunskaper i svenska. Finskt medborgarskap är således en förutsättning för åländsk hembygdsrätt.

Av de tre kriterierna: medborgarskap, bosättning och språkkunskaper får de två sistnämnda sägas vara helt förenliga med folkrätten eftersom syftet med reglerna är att skydda språket, kulturen och traditionerna på Åland. Samma argument kan dock inte anföras i fråga om kravet på finskt medborgarskap.

Frågan om huruvida kravet på finskt medborgarskap är förenligt med principen om likabehandling har varit föremål för diskussion redan i samband med Finlands och Ålands anslutning till EU. Ålands lagtings åsikt, sådan den kom till uttryck i ett betänkande från lagutskottet, är att det finns skäl att anta att EU:s icke-diskrimineringsprincip kan åberopas som

grund för att alla unionsmedborgare, oberoende av medborgarskap, skall beviljas åländsk hembygdsrätt om de i övrigt uppfyller kraven. Motsvarande resonemang kan med största sannolikhet föras i fråga om den nya likabehandlingsregeln i Helsingforsavtalet.

När reglerna om hembygdsrätten kommer att ändras får man alltså anta att inte bara unionsmedborgare utan även norrmän och islänningar kommer att kunna beviljas hembygdsrätt när de i övrigt uppfyller kraven på bosättning och språkkunskaper.

Herr president! Samarbetsministrarna för de självstyrande områdena har i en gemensam framställning noterat att det aktuella förslaget till ändringar i Helsingforsavtalet inte tar ställning till de intentioner om de självstyrande områdenas deltagande i det framtida nordiska samarbetet, som framgår av rapporten "Nordiskt samarbete i en ny tid".

Därför vädjar vi till Er ministrar och parlamentariker, att Ni i samband med att arbetsordningen för Nordiska rådet skall utformas tar på Er att se till att de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet inte blir mindre, utan tvärtom ökas såsom avses i nämnda rapport.

Jag vill avslutningsvis instämma i vad Olof Salmén sade om att våra egna aktiviteter givetvis påverkar vår egen framgång i det nordiska samarbetet.

Dorte Bennedsen (S): Hr. præsident, som lantrådet just nævnte, så har han sammen med sine kolleger, samarbejdsministrene fra Færøerne og fra Grønland sendt et brev til samarbejdsministre og præsidiemedlemmer fra Finland og Danmark omkring de selvstyrende områders mulighed for aktiv deltagelse i samarbejdet.

Jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at forsikre lantrådet og hans kolleger fra Færøerne og Grønland om, at jeg er enig i vigtigheden af de selvstyrende områders mulighed for en aktiv deltagelse. Generelt vil den politiske indflydelse for politikere fra de selvstyrende områder og fra alle andre områder i Norden ske igennem arbejdet i partigrupper, i udvalg, i plenumdebat osv.

Men det er lige så oplagt, at der er også brug for særlige regler i visse tilfælde. I dag siger vores arbejdsordning, at når spørgsmål, som berører de selvstyrende områder, behandles ved præsidiemødet, kan en repræsentant fra berørte selvstyrende områder beredes mulighed for at nærvære og ytre sig. Det er den nuværende formulering, og det er klart, at den skal ændres i den kommende arbejdsordning. Der skal være mulighed for at nærvære, for at ytre sig og for at stille forslag. Og dette skal ikke bare være en mulighed, men det skal selvsagt være en ret for repræsentanter fra de selvstyrende områder.

Jeg kan varmt støtte intentionen i det brev, som vi har modtaget, og jeg vil godt føje til, at jeg er overbevist om, at det uden problemer vil blive accepteret i Præsidiets.

Jette Gottlieb (EL): Hr. præsident! Det nordiske samarbejde er under omstrukturering og dets betydning til debat.

Jamen det er jo ikke første gang, men hver gang har det overlevet, først og fremmest fordi de nordiske befolkninger i praksis bakker op omkring det.

Forudsætningerne for, at denne opbakning fortsat er til stede, er tre ting: dels konkrete resultater, dels klare politiske markeringer og dels den brede demokratiske samarbejdsform.

I det lys støtter vi i Den Venstresocialistiske Gruppe, at man opprioriterer partigrupperne, fordi vi finder, at det er vigtigt at dele sig efter anskuelser. Det skaber klarhed. Og i det lys finder vi, at udvalgsstrukturen er vigtig, ikke af golde organisatoriske grunde, men netop for det er dér, det grundlæggende arbejde skal foregå.

I præsidiets forslag er der lagt op til tre store udvalg. Det rummer flere problemer. Det første problem er, at de problemkomplekser, som vi ønsker at behandle og skabe resultater på, ikke lader sig indpasse heri. Der er en tendens til at opfatte miljø som noget, man har - eller rettere ikke har i nær-områderne, og at økonomi er noget, man har nede i EU; i Norden har vi til gengæld kultur. Men den holder ikke!

Et andet problem er, at de store udvalg vil have en tendens til at forflygtige det enkelte medlems ansvarlighed over for Nordisk Råds arbejde. Videre vil det indebære en risiko for en centralisering og en bureaukratisering, og det er også det, der lægges op til i Præsidiets forslag, at der er en tendens til, at man fremmer den slags.

Disse kritikpunkter har jeg mødt stor forståelse for, når jeg har rejst dem over for medlemmer af andre grupper. Når hr. Knud Enggaard fra Mittengruppen til min glæde fremlægger, at man lægger afgørende vægt på de permanente underudvalg og på tværgående udvalg, og at man, som han siger, må se på arbejdsformen, ja, så udtrykker han jo, at gruppen slet ikke støtter forslaget, som det foreligger.

Det fremgår også, at Mittengruppen betragter forslaget som et kompromis. Mit store problem har været at få dem til at forklare, hvilken type kompromis mellem hvad.

Lignende synspunkter har jeg mødt hos medlemmer af Den Socialdemokratiske Gruppe og såmænd også i Den Konservative Gruppe. Resultatet er, at vi alle har tilpasset os noget, som ingen eller næsten ingen helhjerter går ind for.

Jeg vælger at se positivt og fremadrettet på den åbenhed, jeg her har mødt i de enkelte gruppers basis. Det er nemlig min overbevisning, at der er sat en dynamik i gang i Nordisk Råd, og at den vil vise sig i ændringer, vi må sætte i værk siden hen, nogle af dem allerede når vi skal stemme om en forretningsorden i Kuopio.

Og så vil jeg i øvrigt håbe, at mange viser deres meningers mod og stemmer efter deres overbevisning.

Dorte Bennedsen övertog härefter ledningen av förhandlingarna.

Arne Andersson (m): Fru president! Som varande ordförande i ett av rådets utskott vill jag poängtera att jag inte talar som ordförande i utskottet utan att det är några personliga synpunkter som jag framför. Detta betyder inte nödvändigtvis att inte en hel del av rådets och utskottens medlemmar delar min uppfattning, men det må vara upp till dem. Det hade dock, och då talar jag för utskottet, varit angenämt och ganska naturligt att få föra en allmän diskussion om hela reformförslaget. Men notera då att det bara hade remitterats till partigrupperna och inte till utskotten.

Även om vi inte har haft tid till en övergripande diskussion, har det ändå framförts många synpunkter på förslaget och även på presidietts handläggning av hela reformfrågan. Det förfarande som innebar att presidiet lät utskotten yttra sig bara över ministerrådsförslaget om konsekvensändringarna i Helsingforsavtalet ligger ju i och för sig i linje med den tilltänkta reformen med ett starkt presidium i ledningsfunktion, en tanke som jag egentligen inte har någon invändning emot. Men ett starkt presidium behöver nödvändigtvis inte stärkas på medlemmarnas bekostnad, som nu tycks vara fallet. Det innebär att man genom den tillämpade beslutsprocessen har iscensatt den åsyftade reformen redan innan vi har antagit den. Det var nog inte tänkt så, fru president.

Detta förfarande ger mig den oroande signalen att presidiet avser att ta ett starkt grepp om rådets arbete i fortsättningen och att reducera huvuddelen av rådets medlemmar till en relativt försumbar undervegetation. Är det så ni vill ha det? Jag tror inte det.

I det föreliggande förslaget tycks presidiet ha haft svårigheter att ta till vara eller på ett förnuftigt sätt använda rådets medlemmar. Placeringen av upp till 30 personer i ett av de s.k. utskotten tyder på det. Jag vill gärna, fru president, säga att jag inte betraktar de här nämnda utskotten som utskott i ordets vanliga mening. Dessa organ täcker tre prioriterade intresseområden för Nordiska rådets fortsatta arbete, men de är inga utskott. Följaktligen tycker jag mig kunna kosta på mig att säga att medlemmarnas placering i en sådan här pelare är mera ett presidiums sätt att för slutlig förvaring ta hand om ännu inte helt utbränd mänsklig energi i Nordiska rådet. Det är väl bra dumt. Jag tycker, kära presidium, släpp nu rådsmedlemmarna fria och låt dem göra jobbet precis såsom tidigare! Det är de beredda att göra i ett beredningsarbete i utskottsform.

Jag kan alltså inte förstå vad som motiverar att vi minskar utskottens antal då vi faktiskt breddar Nordiska rådets verksamhet med närområde-spelaren och med den internationella pelaren. Detta kräver miljökompetens, juridisk kompetens och över huvud taget lika mycket kompetens som tidigare.

Jag vill därutöver, mera för eget bruk, säga att jag dessutom tycker att vi i enlighet med vad som kom fram i Reykjavík för några månader sedan borde tillskapa ytterligare ett utskott för säkerhetspolitik i det nordeuropeiska området, omfattande våra länder. Det är en legitim och angelägen uppgift, och den uppgiften skall vi ta vara på i en ny situation.

Men, till sist och viktigast, hur nu utskottsorganisationen än kommer till uttryck, måste det ändå inrättas en kanal från de beredande organen, från de egentliga utskotten, och till rådet i plenum. Annars inträffar det fenomenet att detta är den sista omröstningen, kära rådsmedlemmar, där ni kan säga någonting. I fortsättningen skulle det enbart vara presidiets mening som skall föras till torgs, och ni skall resa tillsammans en eller annan gång om året för att säga ja till den. Det kan inte vara er mening.

Fru president! Jag vill med detta på den korta tid, just nu 15 sekunder, som står mig till buds framföra följande yrkande, som inte går emot presidiets förslag utan är ett tilläggsyrkande till presidiets förslag: *att* ett beredningsorgan i utskottens form bibehålls, *att* ett säkerhetspolitiskt utskott tillförs, *att* utskottens förslag skall direkt återföras till plenum i rådet och *att* rådet ger presidiet i uppdrag att till den ordinarie sessionen i Kuopio leverera ett sådant förslag.

Presidenten: Præsidiets har haft mulighed for på forhånd - og det takker vi for - at vurdere denne sag, og vi er kommet til det resultat, at her ikke er tale om et tillægssupplerende forslag til præsidiets forslag, men et selvstændigt forslag, og hvis man ser i arbejdsordningens § 48, står der, at sager, der behandles af præsidium eller udvalg, ikke må behandles af plenarforsamlingen før dagen efter, at udvalgets respektive præsidiets betænkning i sagen bliver tilgængelig for medlemmerne.

Så der er ingen mulighed for at bringe dette forslag til behandling på denne session.

Arne Andersson (m): Fru president! Jag hade inte väntat mig att så snabbt få svar från presidiet om vad som är presidiets mening med den nya organisationen.

En sådan här beslutsordning, enligt vilken vi skall resa tillsammans en eller annan gång om året för att säga ja till ett förslag som redan är lagt, avskaffade man för många år sedan i öststaterna. Nu skall vi i fortsättningen aldrig kunna lägga fram ett förslag som avviker från presidiets.

Nu vet jag, fru president, att presidiet är sammansatt av kloka och omdömesgilla människor. Om en stor del av den här församlingen ändå tycker att den arbetsordning som finns i det liggande förslaget skall tillgodoses, vore det dumt, och jag tror inte att presidiet kommer att genomföra det. Men, fru president, i rådande läge kan jag ändra mitt förslag till en återremiss.

Jag tyckte att jag var positiv när jag ställde mig bakom presidiets förslag och bara framförde ett ändringsyrkande. Jag tror att rådgivaren, Anders Wenström, i detta fall inte är någon bra rådgivare, av det enkla skälet att han onödigt tidigt här på mötet demonstrerat för hela församlingen den ordning som vi inte vill ha. Jag vidhåller, fru president, mitt nyss framförda yrkande.

Presidenten: Det er ikke præsidentens opgave at debattere med medlemmerne, men jeg vil da godt - hvis hr. Arne Andersson har tid til at høre efter - komme med to bemærkninger.

Den ene er, at dette ikke er den nye arbejdsordnings, det er den gamle arbejdsordnings regler, vi følger på denne session, og dem har hr. Arne Andersson og jeg levet under gennem mange, mange år.

Det andet, jeg vil henstille til hr. Arne Andersson og til andre medlemmer, er, at hvis der skal skydes, så skydes der på præsidenten og ikke på tjenestemændene.

Syse (H): President! Det er med stor glede jeg betror forsamlingen at hr. Andersson og jeg er medlemmer av den samme partigruppe. Det viser at det er spennvidde og styrke blant de konservative. Men jeg er altså en energisk tilhenger av det forslag som Presidiet har lagt frem i dag. Jeg må understreke at det nytter ikke for Nordisk Råd å leke gjemsel med seg selv. Vi kan ikke sette klokken tilbake. Vi vet at gjennom de siste fire-fem år er det EU-spørsmålet og de baltiske lands frigjøring som har skapt vitalitet i det nordiske råd. Nå skaper vi en organisasjonsform som nettopp vil føre også disse områder inn i det sentrale liv i organisasjonen, og jeg tror det er slik at skal Nordisk Råd representere limet i nordisk samarbeid, må man ha en arbeidsform som passer til oppgavene. De oppgavene som i fortsettelsen vil bli de store, er forholdet til EU og spørsmålet om nærområdene og de arktiske områder, og det er det vi skal legge vekt på. Dessuten er vi i stigende grad gjennom de senere år blitt klar over at partigruppene må sentralt inn i arbeidet. Det er det vi gjør nå. Vi lager en organisasjonsform som burde gjøre Nordisk Råd til et viktig instrument i årene fremover og dra den reelle politiske virksomhet inn i vårt arbeid. Det er det målet vi har, og jeg tror vi skal lykkes i det.

Jeg vil ikke legge skjul på at vi fra norsk side kanskje har en spesiell interesse i denne arbeidsform som vi nå legger opp til. Nordisk Råd har vært et av topporganene gjennom mange år, men nå er vi i en situasjon hvor tre av medlemmene er med i EU, og det er annerledes enn det har vært. Vi er selvfølgelig bekymret for hva fremtiden vil bringe, om Finland og Sverige vil ha den samme interesse plassert i Nordisk Råd i årene fremover som de har hatt hittil. Vi har jo registrert at de finske statsministre har vært relativt tilbakeholdne med å delta i de møter som har vært i nordisk regi, og det er noe som virker skremmende.

Hvis vi nå ser på Danmark, som har lang fartstid når det gjelder deltagelse både i EU og i Nordisk Råd, vil jeg gjerne berømme danskernes opp-treden. De har i alle disse år klart å arbeide både med den europeiske modellen, EU, og med den nordiske, og jeg håper virkelig at de to nye medlemsland vil klare å følge opp dette og gi like stor styrke til det nordiske som de også gir til EU. Dette kan gi en ytterligere vitalitet til det nordiske samarbeidet. Og EU-landene må stå sammen med oss andre for å utvikle det nordiske samarbeidet. Det er egentlig det målet vi må stille oss. Jeg har en viss tro på at det kan gå, men da må vi legge bredsiden til, og det nytter

ikke å fortape seg i egentlig gamle posisjoner når det gjelder hvordan organisasjonsformen skal være. Nå lager vi et instrument som er tilpasset de nye oppgavene, nemlig Norden og EU, nærområdene, med den meget viktige felleskonferanse neste år med Baltisk Forsamling, og selvfølgelig hele det arktiske samarbeidet, hvor Nordisk Råd er en drivende faktor. Dette teller med. Der vil partigruppene komme inn i bildet, de vil stå der og virkelig sørge for at man følger opp de forpliktelser man har gitt seg inn på.

Dette er på en måte en EU-tilpasning for Norges vedkommende, og jeg vil ikke unnlate å nevne at jeg er så egoistisk at jeg synes det er meget viktig. Men jeg er samtidig en troende nordist, og jeg tror at det nordiske samarbeidet vil få en ny fremtid nettopp ved at vi er realister.

Elver Jonsson (fp): Fru president! Jag måste erkänna att hjärtat flög upp i halsgropen när jag lyssnade till Arne Andersson, som förkunnade att det nu var den sista omröstningen som gick av stapeln. Jag tycker väl att han överdriver sitt fotarbete mot motståndare som inte finns här. För det första vill han föra in nya moment, som inte är möjliga att ta upp. För det andra kan nya moment tillföras i den utskottsorganisation som föreslås. Den är ju icke fastlåst utan öppen för utskotten att hantera. På tal om spänsten i den konservativa gruppen skall jag deklarerat att jag mera håller mig till reformatorn Jan P. Syse än till konservatorn Arne Andersson.

Vår tid präglas av många oväntade händelser. Nästan alla sker mycket snabbt. Det kräver organisatoriska förändringar även i politiska organ. Vid sessionen i Reykjavík antogs det politiska innehållet i rapporten "Nordiskt samarbete i en ny tid". Så fick vi grunden för en förnyelse och utveckling av det nordiska samarbetet, och vi beslöt också att det skulle koncentreras till huvudområdena Norden, Norden och Europa samt Norden och dess närområden.

Jag menar att det krävs både flexibilitet och hög beredskap för att jobba annorlunda med både kortsiktiga och långsiktiga frågor. Tiden från Reykjavík och fram till nu har ju helt präglats av diskussionen om hur det framtida samarbetet skall organiseras. Det är nu hög tid att sätta punkt för detta. Nu måste vi använda all kraft till att göra praktisk politik av de vackra orden om nordiskt samarbete. Vill vi som parlamentariker påverka samarbetet i Norden, måste vi också ha idéer om vad den nya nordiska organisationen skall användas till och hur den bäst kan bidra till att utveckla den nordiska värdegemenskapen.

Vår uppgift är främst, utifrån ett folkligt och vardagsnära perspektiv, att vara förnyare och otåligen pådrivare av ministerrådets arbete, att finna samnordiska lösningar som ger fördelar för medborgarna framför nationella eller vidare internationella arrangemang. Det är detta som är den nordiska nyttan. Som jag nämnde har samarbetet indelats i tre huvudområden: Norden, närområdena och Europa. Här finns såväl stora som små frågor som nu måste upp på rådets dagordning så att konkreta resultat till nytta för nordiska medborgare kan redovisas. Särskilt måste gränsgångares problem uppmärksammas och lösas.

Samarbetet i Norden bygger på att utveckla den värdegemenskap som finns mellan alla nordiska folk och som får goda uttryck i kulturell och språklig gemenskap. Vi har vidare en likartad syn på demokrati, på en god miljö och på grundläggande sociala rättigheter. Det gäller här att med nya krafter fortsätta traditionellt reformarbete, som i det förgångna gett goda resultat.

Norden och dess närområden är av stor politisk vikt för de nordiska länderna. Norden har en rad gemensamma politiska, ekonomiska och miljömässiga intressen i förhållande till nordiskt närområde, inte minst runt Östersjön. Vi står där inför tunga uppgifter, både att hjälpa dessa länder att utveckla sin demokrati och ekonomi och avhjälpa de miljöskador som de tillfogats under det statsocialistiska systemet. Vi måste visa en väg till en hållbar utveckling som också undviker av oss tidigare gjorda misstag.

Samarbetet i Norden och Europa innebär främst nordisk samverkan i frågor där de nordiska länderna har en värdegemenskap och sammanfallande intressen. EU:s målsättning "Medborgarnas Europa" och vår "Nordiskt medborgarskap" är i grunden samma sak. Det nordiska samarbetet skall utgöra en plattform för initiativ i frågor där länderna har en önskan om att påverka den europeiska dagordningen.

Inför regeringskonferensen 1996 kan de nordiska länderna göra sin stämma hörd om vi samarbetar. Vi vet att det nordiska samarbetet har en stark folklig förankring. Låt oss nu fundera på hur vi kan använda det nordiska samarbetet för att göra det europeiska samarbetet mera folkligt och intressant för människorna i Norden. Inte minst det svenska EU-valet visar på att det finns både praktiska och pedagogiska uppgifter. Än så länge är det lättare att få medborgarna att känna samhörighet med oss i Nordiska rådet än med dem som arbetar i Bryssel och Strasbourg. Inte minst därför driver vi frågan om större öppenhet inom EU:s olika organ.

Fru president! Låt oss nu lämna organisationsdiskussionerna. Vi måste bildligt talat kavla upp ärmarna och mera konkret inrikta oss på hur Nordiska rådet kan bidra med konkreta resultat till nytta för våra nordiska medborgare.

Jag vill yrka bifall till presidietts förslag och avslag på reservationen.

Præsidenten: Præsidenten skal oplyse, at der fra Arne Andersson er kommet et forslag, som lyder således:

"Med henvisning till att presidenten under återopande av Nordiska rådets stadgar vägrar ställa proposition på mitt tilläggsyrkande, så yrkar jag återremiss på hela organisationsförslaget."

Med andre ord: Det, hr. Arne Andersson ønsker, er, at det hele sendes retur og ikke vedtages i dag.

Dette forslag har præsidenten til hensigt at sætte til afstemning som det første forslag, når afstemningen begynder.

Siv Friðleifsdóttir (F): President! Vi står nå overfor store endringer i det nordiske samarbeidet. Det forslag som Presidiet nå har vedtatt og fremlegget om den nye strukturen for Rådet, synes ikke å være i overensstemmelse med debatten og resultatet av Reykjavík-sesjonen, hvor det bl. a. ikke ble talt om geografiske utvalg. Jeg synes det er mer naturlig å arbeide i Nordisk Råd med fagutvalg, som Hjørleifur Guttormssons forslag går ut på, så jeg har etter en ganske stor indre konflikt bestemt meg for å stille opp med ja til det forslaget.

Den nye strukturen, som sikkert blir vedtatt her i dag, med tre store utvalg, underutvalg av forskjellig art, ad hoc-grupper, tverrgående arbeidsgrupper osv. virker temmelig uoversiktlig og vil etter min mening føre til at arbeidet sentraliseres på få hender. Det vil bety at små delegasjoner, som den islandske, kan risikere å miste forbindelsen til samarbeidet, hvilket er meget alvorlig. Ikke minst tatt i betraktning det forhold at vi er utenfor EU, mener vi det er meget viktig å beholde så tett kontakt til Nordisk Råd som mulig. Nordisk Råd er en plattform for oss til å kunne følge utviklingen i EU nærmere gjennom samarbeidet med de landene som er i EU. For å hindre at Islands deltagelse svekkes i den nye strukturen, er det meget viktig for oss å styrke kompetansen i delegasjonssekretariatet.

Jeg er meget glad for at det i de siste ukene har kommet forandringer inn i Presidiets forslag. Særlig vil jeg peke på at alle medlemmer får en utvalgsplass, at utvalgene kan reise saker direkte til plenarforsamlingen uten å gå gjennom Presidiet som en slags sensurinstans, og at det er bestemt at det blir faste underutvalg for kultur, medborgerspørsmål og miljø.

Det er også meget positivt at man ikke vil forandre på Presidiets sammensetning, men går ut fra at det fortsatt kommer til å bestå av minst to medlemmer fra hvert land.

Til slutt vil jeg si at selv om jeg heller vil at Nordisk Råd skal arbeide i fagutvalg som det har gjort og ikke i de nye geografiske utvalg, håper jeg likevel at det fremtidige nordiske arbeidet blir positivt.

Chaffey (SV): President! Det er alltid en viss fare på ferde når man skal løse politiske problemer med rent organisatoriske grep. Det som lett skjer, er at man med noen enkle håndgrep skaper inntrykk av at noe skjer, og at man gjør noe med de utfordringene vi står overfor når det egentlig ikke politisk skjer noen ting. Fordi de politiske utfordringene våre er så store, er det store organisatoriske endringer Presidiet har funnet ut at Nordisk Råd trenger. Det man risikerer, er å rive ned noe som kanskje ikke fungerer perfekt, men som i hvert fall er der, uten å i det hele tatt å sette noe i stedet som har noen mulighet til å fungere.

Faren er jo også at man ikke erkjenner at manglende debatt, manglende politisk interesse må løses politisk. Det må løses ved å føre inn de politiske debattene, de politiske sakene i Rådet, og ved å ha vilje og mot til å ta de debattene i Nordisk Råd framfor disse enkle håndgrepene som Presidiet kommer med. Det er en absurd tanke for meg at en omorganisering etter et geografisk prinsipp i stedet for etter saksområde skulle løse noe av

Nordisk Råds egentlige problemer. Hvorfor er det da ingen nasjonalfor-samling i noen av våre land som har valgt et geografisk prinsipp for sitt arbeid? Hvorfor er det ikke sånn at man i Sverige f.eks. har et Sverige-utvalg, et nærområdeutvalg og et Europa-utvalg i stedet for politiske saks-komiteer? Hvorfor har man i Europarådet, i EU-parlamentet, valgt å orga-nisere arbeidet etter sektor? Ja, det sier seg vel egentlig selv, at det er den mest praktiske måten å arbeide på.

Vi får en upraktisk og tungrodd måte å organisere arbeidet i Nordisk Råd på. Jeg er redd det blir uoversiktlig, ikke bare for folk som ser Nordisk Råd fra utsiden, men også for mange av de som skal arbeide på innsiden og forholde seg til et stort utvalg, noen ad hoc-komiteer, kanskje noen permanente utvalg og noen samarbeidskomiteer som skal samarbeide med de andre store utvalgene. Fordi det blir så mange parallelle utvalg, vil det bli en modell som sannsynligvis på sikt vil bli langt dyrere enn den organi-sasjonsmodellen vi har i dag. Det blir svært vanskelig å fastslå hvor et saksområde hører hjemme i denne strukturen. Er f.eks. sikkerhetspolitikk et Europa-spørsmål eller et nærområdespørsmål? Er arbeidsløshet et euro-peisk spørsmål eller et nordisk spørsmål? Miljøspørsmålene vil vel måtte håndteres av alle tre store utvalg. Og hvis man går nærmere inn på de bes-temte saksområdene i miljøpolitikken, er det opplagt at også spørsmål som avfallsbehandling, luftforurensning osv. ikke kan deles inn etter geografi, men er nødt til å behandles i en saksinndelt organisasjon. Det vi trenger nå, er en organisasjon som tar i bruk Nordisk Råds medlemmers erfaringer og interesser og kunnskaper. Det vi får, er jeg redd er en stivbent og uover-siktlig modell der de erfaringene og kunnskapene blir borte i systemet i stedet for å komme fram.

Et par av de norske talerne har prøvd å gjøre denne debatten til en dis-kusjon om EU-tilpasning, at Presidiets forslag skulle være en fornuftig til-pasning til den EU-virkeligheten vi står overfor, mens Venstresosialistisk gruppes forslag er mot denne EU-tilpasningen. Jeg er helt uenig i en sånn framstilling. Jeg skulle faktisk ønske at det var mer EU-tilpasning i det forslaget det var flertall for. I EU er det jo sånn at både kommisjonen, Mi-nisterrådet og det parlamentariske organet organiserer sitt arbeid etter saksområder og ikke etter geografi. Vi trenger også et Europa-utvalg. Det er Presidiet og Venstresosialistisk gruppe helt enige om - det er jo det man er enige om i dette arbeidet. Det er den øvrige geografiske inndelingen vi ikke trenger. Skal Nordisk Råd føre den løpende Europa-debatten vi trenger - og vi som altså står bak dette mindretallsforslaget, har ikke akku-rat vært bremseklosser for at Nordisk Råd skal føre Europa-debatt - er den strukturen Presidiet foreslår, et skritt i feil retning. En organisering etter saksområder med et Europautvalg i tillegg ville være en langt bedre måte å gjøre det på.

Marjatta Vehkaoja (SDP): President, jag kommer att tala på mitt moders-mål, finska. Jokainen menestyvä organisaatio haluaa elää kiinni ajan heng-essä, mielellään jopa veturinakin toimien. Näin pitää olla myös Pohjois-

maiden neuvostossa. Olemme tästä asiasta täällä varmasti samaa mieltä. Yleensä hyvän toiminnan esteenä ei ole huono organisaatiomalli vaan ihminen itse. Jos ihmiset joustavat, myös organisaatiot joustavat. Organisaatiomallia julistettuine valtasuhteineen tarvitaan enemmänkin pahan päivän varalle. Organisaatiouudistuksen kimpussa nyt pitkään vietetty aika on oikeastaan jo ollut pois substansseista. Mielestäni on tänään aika saada päätös aikaan.

Arvoisa puheenjohtaja! Suomen valtuuskunta piti kesäkuun alussa kokouksen Helsingissä ja oli silloin Haarden mallin kannalla, kuitenkin niin, ettei hallintokomiteaa olisi siihen perustettu. Olen ymmärtänyt, etteivät nämä meidän valtuuskuntamme terveiset koskaan saavuttaneet Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajistoa. Nyt meillä on käsissämme kaksi ehdotusta uudeksi organisaatiomalliksi: puheenjohtajiston ja vasemmistososialistien. Haluan kutsua vasemmistososialistien mallia kompromissiehdotukseksi, koska siinä on aineksia vanhoista, tunnustetuista tarpeista sekä ainakin kokeellisessa mielessä myös EU-valiokunta. Puheenjohtajiston mallissa on sen sijaan kokonaan hylätty substanssilähtökohta ensisijaisena lähtökohtana ja korvattu se maantieteellisellä näkökulmalla. Tämä ei tyydytä minua. Vasemmistososialistien jäsenehdotuksessa on kritisoitu puheenjohtajiston ehdotusta varsin pätevästi. Sen sijaan en ole täällä kuullut tänään mitään asiallista kritiikkiä, joka olisi tätä vasemmistososialistien ehdotusta kohtaan. Kritiikki on ollut enemmän tämmöistä poliittista, mutta itse siis syvällisemmin tähän organisaatioehdotukseen ei ole täällä kohdistettu kritiikkiä, vaikka se on haluttu hylätä.

Haluaisin omalta osaltani alleviivata vielä seuraavaa. Substanssinäkökulmien säilyminen tulisi turvata joka tapauksessa tulevaisuudessa. Puheenjohtajiston kolmen valiokunnan mallissa on kuitenkin vaikea huolehtia esimerkiksi siitä, että jokaiseen valiokuntaan saadaan tasapuolisesti eri substanssialoista kiinnostuneita edustajia. On varmasti olemassa niin paljon muitakin huomioon otettavia seikkoja, kun valiokunnan jäseniä valitaan. Näin jotkut merkittävätkin aihealueet uhkaavat jäädä taka-alalle, kun niille ei ole valiokunnassa tarpeeksi puolustajia. Puheenjohtajiston ehdotus alavaliokunnista vaikuttaakin jonkinlaiselta pelastusyritykseltä, ja itse ajattelen, että se on tällainen myyntitikikka, jolla sitten tämä päämalli nyt meille yritetään myydä. Mielestäni lopputulos on kuitenkin aika epärationaalinen, sillä ainakin leikkilisesti voidaan ajatella, että jos tultaisiin antamaan tilaa näille alavaliokunnille pitkällekin, niin kaikissa valiokunnissa saattaisi olla samaa alaa koskevia alavaliokuntia. Vain kolmen valiokunnan malli eli puheenjohtajiston malli johtaa jäsenmäärältään myös liian suuriin valiokuntiin, joissa ryhädynamiikka ei enää toimi entiseen tapaan, ja tähän on tullut jo täällä esiin. Nämä isot valiokunnat soveltuvat paremmin päätöksentekotyöhön. Koska ryhädynamiikka on hyvä ja tavoiteltava asia, ei sellaisia areenoita, joissa vuorovaikutus on todellinen, tulisi karsia pois.

Arvoisa puheenjohtaja! Pohjoismaiden neuvosto perustettiin juuri Pohjoismaiden väliseksi elimeksi. Tuleepa hallintomuodoksi mikä tahansa, on huolehdittava siitä, että työmme ja resurssointimme painopiste säilyy to-

della meille yhteisissä asioissa myös tulevaisuudessa ja asioissa, jotka ovat pohjoismaisia kansalaisiamme lähellä. Haluan edellä olevin perustein tukea vasemmistososialistien ehdotusta.

Marjatta Vehkaojas anförande i svensk översättning: Varje framgångsrik organisation vill följa med sin tid och gärna också fungera som pådrivare. Så måste det vara också i Nordiska rådet. Det är vi säkert eniga om. I allmänhet lägger inte en dålig organisation hinder i vägen för verksamheten utan det gör människan själv. Om människorna är flexibla, är också organisationen flexibel. En organisationsmodell med angivna maktförhållanden behövs först i händelse att det skär sig. All den tid som vi nu ägnat åt denna organisationsreform är egentligen borta från själva substansfrågorna. I dag måste vi fatta beslut.

Ärade ordförande, Finlands delegation hade ett möte i början av juni i Helsingfors och stödde då Haardes model men utan någon förvaltningskommitte. Jag har förstått att dessa hälsningar från vår delegation aldrig nådde Nordiska rådets presidium. Nu har vi två förslag till ny organisationsmodell: presidiets och den vänstersocialistiska. Jag betraktar den vänstersocialistiska modellen som ett kompromissförslag, eftersom den uppfyller gamla, erkända behov samt innehåller också ett EU-utskott åtminstone på prov. I presidiets förslag har man däremot helt och hållet förkastat utgångspunkten med subtansfrågorna som en primär utgångspunkt och ersatt den med geografisk synvinkel. Detta tillfredställer inte mig. I det vänstersocialistiska medlemsförslaget riktades mycket kompetent kritik mot presidiets förslag. I dag har jag inte hört en enda kritisk synpunkt i sak riktad mot detta vänstersocialistiska förslag. Kritiken har varit mer eller mindre politiskt, men själva organisationsförslaget har inte fått någon djupare kritik även om man har velat förkasta förslaget.

Jag skulle för min del vilja understryka följande. Bevarande av den substantiella aspekten borde säkerställas i alla lägen också i framtiden. I presidiets modell med tre utskott är det dock svårt att se till att i det skulle i varje utskott sitta jämnt fördelade ledamöter som är intresserade av de olika subtansfrågorna. Det finns säkert flera saker som man måste ta hänsyn till när medlemmar i utskotten skall utses. Nu är det risk att betydelsefulla sakområden kommer att hamna i skymundan, om det inte finns tillräckligt många försvarare av dem i utskottet. Presidiets förslag om underutskott verkar vara något slags räddningsförsök, och jag själv tror att det är fråga om ett försäljningstrick med vilket man försöker sälja denna huvudmodell till oss. Jag tycker dock att slutresultatet blir irrationellt. Man kan åtminstone tänka sig att om man ger mycket plats åt dessa underutskott kan det hända att det blir ett underskott för ett och samma sakområde i varje utskott. Modellen med bara tre utskott, alltså presidiets förslag, kommer att leda till alltför stora utskott, där gruppdynamiken inte fungerar som förut. Detta har också framkommit här redan. Dessa stora utskott lämpar sig bättre för beslutsfattande arbete. Eftersom gruppdynamiken är

bra och eftersträvansvärd, skall man inte avveckla sådana arenor där denna ömsesidiga växelverkan är reell.

Ärade president! Nordiska rådet grundades för ett samarbete mellan de nordiska länderna. Vilken organisationsmodellen än blir måste man också i framtiden se till att tyngdpunkten och resurserna i vårt arbete kommer att ligga på de frågor som verkligen är gemensamma för oss samt i frågor som ligger de nordiska medborgarna nära. Med dessa argument ger jag mitt stöd till det vänstersocialistiska förslaget.

Bondevik (KrF): President! Det er et åpenbart behov for en reorganisering og en vitalisering av arbeidet i Nordisk Råd. Og det hovedsaklig av to grunner. For det første har som kjent flere nordiske land fått nye forbindelseslinjer til Den europeiske union. To nye land er blitt medlemmer, to har inngått en EØS-avtale med EU, og alle de fem nordiske land er nå en del av EØS-området.

For det andre: Arbeidet i Nordisk Råd den senere tid har ikke hatt tilstrekkelig kraft og dynamikk. Vi får håpe at den foreslåtte reorganisering kan bidra til en vitalisering.

Det nordiske samarbeidet har nemlig blitt sett på som forbilledlig fra andre. Det fikk vi igjen en bekreftelse på da vi som er medlemmer av utenrikskomiteen i Det norske storting, nylig besøkte de tre baltiske land. Jeg håper at det nordiske samarbeidet også får en kraft i årene framover som gjør at vi fortsatt kan være et eksempel for andre.

Det kunne diskuteres i månedsvis, ja sikkert også i årevis, hva som er den beste struktur for det nordiske samarbeidet. Men vi bestemte i Reykjavík å bygge Nordisk Råds aktivitet opp omkring tre søyler: Saker av internordisk karakter, saker som går på forholdet til våre nærområder og våre naboer, og saker i forhold til EU og EØS. Det som skjer nå, er at utvalgsstrukturen tilpasses denne modellen, og jeg tror det er riktig.

Selvsagt ser vi problemer. Enkelte av de tradisjonelle fagpolitiske områdene, slik som f.eks. miljø og energi og økonomisk politikk, vil gå på tvers av de tre hovedutvalg. Her må det vises fleksibilitet i arbeidsform, slik som bl.a. Knud Enggaard viste eksempel på i sitt innlegg.

Reorganiseringen betyr at Nordisk Råd på basis av sin egen identitet og tradisjon i sterkere grad retter innsatsen utover mot våre nærområder og naboer og mot Vest-Europa. Her ligger det nå store utfordringer. Dess mer vi her kan opptre koordinert og samlet fra Nordens side, dess større kraft og interesse vil det nordiske samarbeidet få.

Europa-utvalget må ta opp saker - og må gjøre det på et tidlig nok tidspunkt - som skal behandles i EU og EØS, og søke å tilføre nordiske verdier til disse europeiske samarbeidsformene.

Nærområde-utvalget vil stå overfor store utfordringer særlig overfor Baltikum og Nordvest-Russland. Her tenker jeg bl.a. på næringsutvikling og miljøoppgaver. Jeg tror det er bra at vi får et eget utvalg som kan prioritere dette.

Reorganiseringen forutsetter også økende partipolitisering av Nordisk Råds arbeid. Men skal dette bli en realitet, må de enkelte partier og parti-grupper engasjere sin ledelse og andre fremtredende representanter i Nordisk Råds arbeid. Arbeidet må også koordineres bedre med virksomheten i de nasjonale parlamenter, og endelig forutsettes det at partisekretariatene styrkes.

Jeg tror nå, etter en tid med utredning og debatt, det er viktig at vi kommer i gang med det politiske arbeidet i Nordisk Råd innenfor den nye strukturen, som det ser ut til at det blir ganske bred oppslutning om. - Jeg vil også på vegne av de kristelig-demokratiske partiene i Norden, som for øvrig inngår i Midten-gruppen, anbefale forslaget fra flertallet i Presidiet.

May Flodin (FS): Fru president! Nordiska rådets omorganisationsprocess har varit lång, mötestät och påkostande.

Jag vet att intentionerna under arbetet med den nya organisationen och det nya arbets sättet inte har varit att försvaga de självstyrande områdenas ställning utan snarare att förstärka den, något som framgår t.ex. av rapporten "Nordiskt samarbete i en ny tid", enligt vilken "presidiet i framtiden bör bestå av en representant för varje land samt representanter för de självstyrande områdena" när de så bedömer nödvändigt. Jag kan konstatera att de föreslagna ändringarna av Helsingforsavtalet inte innebär vare sig en förstärkning eller försvagning av de självstyrande områdenas ställning i rådet och jag förstår efter det positiva svar som gavs här idag att intentionerna i rapporten beaktas i det fortsatta arbetet med bl.a. ändringarna i arbetsordningen. För Ålands del ter sig de nya samsamarbetetsinriktningarna mycket intressanta. Vårt läge mitt i Östersjön bidrar förstås till att vi i allra högsta grad intresserar oss för utvecklingen i närområdena, ävensom för det nordiska samarbetet i frågor av betydelse för arbetet inom EU. Att det traditionella nordiska samarbetet prioriteras högt hos oss känner väl de flesta till och jag hoppas att den nya organisationen och det nya arbets sättet skall utveckla samarbetet så att den nordiska identiteten och samhörigheten stärks för färden och samarbetet i Europa.

Då det nu är min sista session vill jag igen passa på att framhålla min vision om den nordiska svanen som på åtta lika starka vingar flyger målinriktat och med styrkraft in i framtiden. Jag önskar er alla lycka till!

Kallsberg (Fkfl): Hr. præsident! Ærede forsamling! Der er nu gået en del år, siden Færøerne fik lov til at deltage i Nordisk Råds arbejde. Vi kan konstatere, at deltagelsen har givet os mange muligheder i det nordiske samarbejde, som vi ellers ville være afskåret fra. Vi noterer med stor tilfredsstillelse vores udvalgsposter i Kulturudvalget og i Miljøudvalget. Det er ting, som vi kan se tilbage på med tilfredsstillelse. Men vi må også se fremad og tage højde for udviklingen, sådan som den nu ser ud til at gå.

Vedrørende ændringerne i Helsingforsaftalen ligger der to udtalelser i rapporten "Nordisk samarbejde i en ny tid", der begge to vakte forhåb-

ninger hos os om repræsentation i præsidiets for de selvstyrende områder, men de aktuelle forslag fra præsidenten for Nordisk Råd indholder ikke de forventede ændringer, som ville være til vores fordel. Dette fremgår af ændringsforslaget til § 52, hvor det pointeres, at hvert land skal være repræsenteret i præsidiets - altså intet om de selvstyrende områder.

Dette må vi tage til efterretning. Som medlem af den færøske delegation vil jeg stærkt anbefale, at der findes en løsning gennem formuleringen af arbejdsordningen (forretningsordenen) til sessionen i Kuopio, således at de selvstændige områder kan få deres forventninger indfriet.

Jeg gør opmærksom på, at § 28 i den nuværende arbejdsordning for Nordisk Råd ikke må forsvinde i den nye arbejdsordning. Jeg tror, at alle kan forstå, at vi i den nuværende situation særlig med henblik på EU-problematikken har forventninger om en stærkere position end nu. Hvis ikke det sker, foreligger der en åbenbar afsvækkelse for Færøerne, som vi kan få svært ved at godtage.

Jeg sagde i starten, at vi er glade for samarbejdet. Lad os undgå tilbageskridt for de selvstyrende områder. Hold os ikke udenfor.

Samarbetsminister **Norrback (SFP)**: Värderade president! Bästa nordiska vänner! Jan P. Syse berörde de finländska statsministrarnas närvaro på statsministrarnas möte. Jag vill bara säga, att både när det gällde statsminister Aho i den förra regeringen och statsminister Lipponen i den här regeringen har det varit olyckliga sammanträffanden som har gjort att de inte har varit närvarande.

Det är fel slutsats, att på basen av det försöka säga att Finland inte har intresse av det nordiska samarbetet. Så är det inte. Finland har både när statsministrarna varit närvarande på samarbetsministrarnas möten och även i andra sammanhang bl.a. framfört den finländska regeringens åsikt, att vi inte borde minska resurstilldelningen till det nordiska samarbetet. Det är ett belägg för att Finlands regering vill utveckla det nordiska samarbetet, och det står vi fast vid.

Finlands regering har också mycket aktivt stött den organisatoriska förnyelseprocess som har varit på gång och som vi hoppas kunna avsluta här. Vi ser fortfarande, och kommer alltid att se, det nordiska samarbetet som en av hörnstenarna i allt internationellt samarbete vi utför. Norge och Island har framfört önskemål om att det nordiska samarbetet skall bibehållas inom t.ex. FN, det skall synas i gemensamma politiska yttringar, det skall synas i utnämningsspolitiken. Den frågan kom upp under vår presidents besök på Island nyligen, och också där konstaterade vi det som har varit Finlands linje, nämligen att det samarbetet också skall fortsätta där vi kan hitta gemensamma intressen, och det gör vi nästan alltid.

Med det här vill jag säga, för att undvika missförstånd, att Finlands starka intresse för det nordiska samarbetet står fast helt oberoende av om en minister får förhinder att komma till något möte, till och med när det gäller statsministrarna.

Presidenten ber att samtal förs utanför sessionssalen då ljudnivån är mycket hög.

Geir H. Haarde (Sj.): President! Jeg har bedt om ordet fordi debattformen her ikke har tillatt noen særskilt debatt om det forslag som er blitt fremlagt av Arne Andersson om at hele presidieforslaget og hele problemet som vi behandler i dag, skal på återremiss. Jeg tillater meg å stå opp her på Presidiets vegne og si helt klart at vi anbefaler at man stemmer nei til dette forslaget. Jeg tror at debatten her i dag har vist at vi er i stand til å komme til en saklig konklusjon i spørsmålet. Og det er ingen grunn til å remittere det til de instanser innenfor vårt system som det eventuelt kunne gå ut til. Vi skal ta de endelige beslutninger om dette i dag. Det er min oppfatning, det mener jeg også er hele Presidiets oppfatning. Vi må til saklig avstemning om de forslag som ligger på bordet, og derfor må vi si nei til det forslag som Arne Andersson har presentert.

Arne Andersson (m): Fru president! Väl medveten om den väloljade organisation som de härvarande partigrupperna har inser jag väl att när mitt tilläggsyrkande inte kunde framföras, så ställs ni delegater inför en fullkomligt omöjlig situation. För den skull avser jag att inte rösta i denna omröstning utan jag låter den falla. Jag överlåter detta till det goda omdöme som jag är fullkomligt övertygad om att presidiet är i besittning av. Jag känner mycket väl de stämningar som finns bland rådets medlemmar. Ni som tycker att förslaget inte är riktigt fullödigt skall inte ställas i den situationen att behöva rösta emot det med tanke på de finesser avseende röstningsordningen som finns här i rådet.

Presidenten: Talerlisten er udtømt. Så går vi til afstemning. Jeg skal gøre opmærksom på, at vi - i modsætning til, hvad jeg sagde på et tidligere tidspunkt - ikke stemmer om Arne Anderssons forslag, idet jeg forstod, at Arne Andersson har taget forslaget tilbage, og det takker jeg ham for. Derfor stemmer vi først om den udvalgsstruktur, der er foreslået af et mindretal i præsidiet under henvisning til medlemsforslag A 1116/p. Når den afstemning er overstået, stemmer vi om præsidiets forslag om ny organisation og ny arbejdsform, forslag A 1117/p. Derefter kommer afstemning om ændringer i Helsingforsaftalen, og vi slutter med en afstemning om at pålægge præsidiet at fremlægge ændringer til forretningsordenen for Rådets 47. session i Kuopio.

Sedan diskussionen förklarats avslutad företogs *v o t e r i n g* medelst voteringsapparat med anledning av medlemsförslag A 1116/p, om utskottsstruktur för Nordiska rådet, tillika Hjörleifur Guttormssons reservation till presidiets förslag i A 1117/p.

För medlemsförslag A 1116/p och för reservantens förslag röstade:

Peter Angelsen (Sp), Paul Chaffey (SV), John Dale (Sp), Jette Gottlieb (EL), Ragnhild Queseth Haarstad (Sp), Jorunn Hageler (SV), Hjörleifur Guttormsson (Ab), Sinikka Hurskainen (SDP), Johan J. Jakobsen (Sp), Outi Ojala (Vas.), Riitta Prusti (SDP), Virpa Puisto (SDP), Siv Friðleifsdóttir (F), Anni Svanholt (SF), Marjatta Vehkaoja (SDP) och Jarmo Wahlström (Vas.).

Mot medlemsförslag A 1116/p och mot reservantens förslag röstade:

Christel Anderberg (m), Hanne Andersen (S), Børge Bakholt (S), Dorte Bennedsen (S), Kjell Magne Bondevik (KrF), Erik Dalheim (A), Inger Davidson (kds), Anneliese Dørum (A), Hans Engell (KF), Knud Enggaard (V), May Flodin (FS), Ranveig Frøiland (A), Geir H. Haarde (Sj), Martin Glerup (S), Per Erik Granström (s), Lis Greibe (S), Jonna Grønver (V), Guðmundur Árni Stefánsson (A), Ulf Guttormsen (A), Gunnar Halvorsen (A), Søren Hansen (S), Per Olof Håkansson (s), Margareta Israelsson (s), Ville Itälä (Kok.), Anita Johansson (s), Eva Johansson (s), Elver Jonsson (fp), Ragna Berget Jørgensen (A), Marjut Kaarilahti (Kok.), Bjarne Kallis (SKL), Tarja Kautto (SDP), Göthe Knutson (m), Inger Koch (m), Ossi Korteniemi (Kesk.), Berit Brørby Larsen (A), Göran Lennmarker (m), Tore A. Liltved (H), Carin Lundberg (s), Pehr Löf (SFP), Anders Mølgaard (V), Jan Petersen (H), Marita Petersen (Jvfl), Aulis Ranta-Muotio (Kesk.), Olof Salmén (ÅC), Kimmo Sasi (Kok.), Gitte Seeberg (KF), Sigríður Anna Þórðardóttir (Sj), Håkan Strömberg (s), Sturla Böðvarsson (Sj), Nils T. Svensson (s), Jan P. Syse (H), Birthe Sörestedt (s), Rita Tveiten (A) och Valgerður Sverrisdóttir (F).

Arne Andersson (m), Liisa Hyssälä (Kesk.), Olof Johansson (c), Mari Kiviniemi (Kesk.), Hannes Manninen (Kesk.) och Marianne Samuelsson (mp) avstod från att rösta.

Frånvarande var:

Marianne Andersson (c), Aage Brusgaard (FP), Sven Hulterström (s), Anfinn Kallsberg (Fkfl), Peder Sønderby (V) och Erkki Tuomioja (SDP).

För medlemsförslag A 1116/p och för reservantens förslag röstade:

16 medlemmar

Mot förslaget röstade: 54 medlemmar

6 medlemmar avstod från att rösta

6 medlemmar var frånvarande

Medlemsförslag A 1116/p, och därmed även reservantens förslag, hade sålunda förkastats med 54 röster mot 16. 6 medlemmar avstod från att rösta.

Hjörleifur Guttormsson (Ab): President! Selvfølgelig beklager vi at vi ikke fikk støtte for våre synspunkter her, men vi i venstresosialistisk gruppe er

jo intressert i at man får frem en videst mulig konsensus i Nordisk Råd i viktige spørsmål. Og det blir fremtidens å finne det beste ut av det som kommer til avstemning her etterpå.

På grunn av disse synspunkter har gruppen besluttet å avstå ved votering over forslaget.

Härefter företogs v o t e r i n g medelst voteringsapparat beträffande presidietts förslag till beslut (enligt *punkt A* ovan) med anledning av presidieförslag A 1117/p om ny organisation och nytt arbetssätt för Nordiska rådet.

För presidietts förslag röstade:

Christel Anderberg (m), Hanne Andersen (S), Peter Angelsen (Sp), Børge Bakholt (S), Dorte Bennedsen (S), Kjell Magne Bondevik (KrF), John Dale (Sp), Erik Dalheim (A), Inger Davidson (kds), Anneliese Dørum (A), Hans Engell (KF), Knud Enggaard (V), May Flodin (FS), Ranveig Frøiland (A), Geir H. Haarde (Sj), Martin Glerup (S), Per Erik Granström (s), Lis Greibe (S), Jonna Grønver (V), Guðmundur Árni Stefánsson (A), Ulf Guttormsen (A), Ragnhild Queseth Haarstad (Sp), Gunnar Halvorsen (A), Søren Hansen (S), Liisa Hyssälä (Kesk.), Per Olof Håkansson (s), Margareta Israelsson (s), Ville Itälä (Kok.), Johan J. Jakobsen (Sp), Anita Johansson (s), Eva Johansson (s), Olof Johansson (c), Elver Jonsson (fp), Ragna Berget Jørgensen (A), Marjut Kaarilahti (Kok.), Bjarne Kallis (SKL), Anfinn Kallsberg (Fkfl), Tarja Kautto (SDP), Mari Kiviniemi (Kesk.), Göthe Knutson (m), Inger Koch (m), Ossi Korteniemi (Kesk.), Berit Brørby Larsen (A), Göran Lennmarker (m), Tore A. Liltved (H), Carin Lundberg (s), Pehr Löf (SFP), Hannes Manninen (Kesk.), Anders Mølgaard (V), Jan Petersen (H), Marita Petersen (Jvfl), Aulis Ranta-Muotio (Kesk.), Olof Salmén (ÅC), Marianne Samuelsson (mp), Kimmo Sasi (Kok.), Gitte Seeberg (KF), Sigríður Anna Þórðardóttir (Sj), Siv Friðleifsdóttir (F), Håkan Strömberg (s), Sturla Böðvarsson (Sj), Nils T. Svensson (s), Jan P. Syse (H), Peder Sønderby (V), Birthe Sörestedt (s), Rita Tveiten (A) och Valgerður Sverrisdóttir (F).

Mot presidietts förslag röstade Sinikka Hurskainen (SDP).

Arne Andersson (m), Paul Chaffey (SV), Jette Gottlieb (EL), Jorunn Hagerler (SV), Hjörleifur Guttormsson (Ab), Outi Ojala (Vas.), Riitta Prusti (SDP), Virpa Puisto (SDP), Anni Svanholt (SF), Marjatta Vehkaoja (SDP) och Jarmo Wahlström (Vas.) *avstod från att rösta.*

Frånvarande var:

Marianne Andersson (c), Aage Brusgaard (FP), Sven Hulterström (s) och Erkki Tuomioja (SDP).

För presidiets förslag röstade: 66 medlemmar
 Mot förslaget röstade: 1 medlem
 11 medlemmar avstod från att rösta.
 4 medlemmar var frånvarande

*Presidiets förslag till beslut hade därmed antagits med 66 röster mot 1.
 11 medlemmar avstod från att rösta.*

Det interna beslutet, enligt punkt A ovan, hade sålunda antagits av rådet.

Härefter företogs **v o t e r i n g** medelst voteringsapparat beträffande presidiets förslag till rekommendation om ändringar i Helsingforsavtalet (*punkt B ovan*) med anledning av presidieförslaget A 1117/p och minsiterådetsförslaget B 152/p.

För rekommendationen röstade:

Christel Anderberg (m), Hanne Andersen (S), Peter Angelsen (Sp), Børge Bakholt (S), Dorte Bennedsen (S), Kjell Magne Bondevik (KrF), Paul Chaffey (SV), John Dale (Sp), Erik Dalheim (A), Inger Davidson (kds), Anneliese Dørum (A), Hans Engell (KF), Knud Enggaard (V), May Flodin (FS), Ranveig Frøiland (A), Geir H. Haarde (Sj), Martin Glerup (S), Jette Gottlieb (EL), Per Erik Granström (s), Lis Greibe (S), Jonna Grønver (V), Guðmundur Árni Stefánsson (A), Ulf Guttormsen (A), Ragnhild Queseth Haarstad (Sp), Jorunn Hageler (SV), Gunnar Halvorsen (A), Søren Hansen (S), Hjörleifur Guttormsson (Ab), Liisa Hyssälä (Kesk.), Per Olof Håkansson (s), Margareta Israelsson (s), Ville Itälä (Kok.), Johan J. Jakobsen (Sp), Anita Johansson (s), Eva Johansson (s), Olof Johansson (c), Elver Jonsson (fp), Ragna Berget Jørgensen (A), Marjut Kaarilahti (Kok.), Bjarne Kallis (SKL), Anfinn Kallsberg (Fkfl), Tarja Kautto (SDP), Mari Kiviniemi (Kesk.), Göthe Knutson (m), Inger Koch (m), Ossi Korteniemi (Kesk.), Berit Brørby Larsen (A), Göran Lennmarker (m), Tore A. Liltved (H), Carin Lundberg (s), Pehr Löf (SFP), Hannes Manninen (Kesk.), Anders Mølgaard (V), Outi Ojala (Vas.), Jan Petersen (H), Marita Petersen (Jvfl), Riitta Prusti (SDP), Virpa Puisto (SDP), Aulis Ranta-Muotio (Kesk.), Olof Salmén (ÅC), Marianne Samuelsson (mp), Kimmo Sasi (Kok.), Gitte Seeberg (KF), Sigríður Anna Þórdardóttir (Sj), Siv Friðleifsdóttir (F), Håkan Strömberg (s), Sturla Böðvarsson (Sj), Anni Svanholt (SF) Nils T. Svensson (s), Jan P. Syse (H), Peder Sønderby (V), Birthe Sörestedt (s), Rita Tveiten (A), Valgerður Sverrisdóttir (F), Marjatta Vehkaoja (SDP) och Jarmo Wahlström (Vas.).

Ingen medlem röstade mot rekommendationen.

Arne Andersson (m) och Sinikka Hurskainen (SDP) *avstod från att rösta.*

Frånvarande var:

Marianne Andersson (c), Aage Brusgaard (FP), Sven Hulterström (s) och Erkki Tuomioja (SDP).

För rekommendationen röstade: 76 medlemmar
 Mot förslaget röstade: (ingen)
 2 medlemmar avstod från att rösta
 4 medlemmar var frånvarande

Presidiets förslag till beslut om ändringar i Helsingforsavtalet (punkt B ovan) hade sålunda antagits med 76 röster. 2 medlemmar avstod från att rösta.

Rekommendationen hade därmed antagits av rådet.

Slutligen antogs med acklamation presidiets förslag till internt beslut, punkt C, ovan.

7

Sessionens avslutning

Presidenten: Ærede forsamling! Jeg kan nå med glede konstatere at vi har oppfylt hva vi lovet hverandre i Reykjavík. I Reykjavík ble toget satt på skinnene, nå kjører det, og det skal kjøre videre til Kuopio. Og da må det være slutt med organisatorisk snakk og snakk om strukturer, da må vi gå igang med vårt politiske arbeid for fullt.

Jeg tror at med de beslutninger som er tatt i dag, er det nordiske samarbeidet virkelig på vei i en ny tid, og vi er nesten fremme, det er bare ett stopp igjen: Kuopio.

Jeg synes dette har vært en god sesjon, vi har hatt en god debatt, vi har hatt en god meningsutveksling, og sluttresultatet viser at alle, uansett preferanse når det gjelder utvalgsstruktur, ønsker å fortsette det gode nordiske samarbeidet på så bred konsensusbasis som mulig, og på denne må vi bygge det videre politiske samarbeidet.

Jeg vil tillate meg ved avslutningen her å si takk til dere alle sammen, men spesielt til den danske delegasjonen og dens sekretariat for det bidrag de har ytt i forbindelse med denne sesjonen. Kanskje skulle man også si takk til Grosserersocietetet her i København og det danske handelskammer, som har lånt oss disse fine lokalene.

Til slutt vil jeg igjen takke dere alle sammen for en god sesjon. Jeg ser frem til vårt møte i Kuopio, og jeg ser frem til det videre politiske samarbeidet innenfor disse nye strukturer. God reise hjem, kom godt hjem - og på gjensyn i Kuopio!

Sessionen avslutades kl. 14.35.

Godkännande av protokollen

Dessa protokoll, som omfattar stenografiska referat av förhandlingarna vid Nordiska rådets 5:e extrasession i Köpenhamn den 29 september 1995, har förts av Viveca Wiklund, Guðrún Dager Garðarsdóttir och Svenolof Karlsson i presidiesekretariatets redaktion.

Huvudsekreterare vid sessionen var generalsekreteraren vid den danska delegationen Henrik Hagemann.

I enlighet med §15 i rådets arbetsordning godkännes protokollen härmed.

För Nordiska rådets presidium

Geir H. Haarde

President

Anders Wenström

Presidiesekreterare

SAKER M. M.

Medlemsforslag

om utvalgsstruktur for Nordisk Råd

(reist av Venstresosialistiske gruppe)

(Presidiets betänkande över medlemsförslaget, se presidieförslag A 1117/p, s. 87)

Om prosessen

Venstresosialistisk gruppe viser til presidiets "Förslag till organisationsstruktur och arbetssätt för Nordiska rådet i ljuset av nordiskt samarbete i en ny tid". Det vises også til rapporten "Nordiskt samarbete i en ny tid" (Dokument 4 til sesjonen i Reykjavík) og til uttalelsene fra Reykjavík-sesjonen. Presidiets forslag som nå er lagt fram vedrørende ny organisasjonsstruktur for Nordisk Råd har, etter det vi kan se, verken bakgrunn i rapporten "Nordisk samarbeid i en ny tid", eller i vedtakene som ble gjort under sesjonen.

I rapporten *Nordiskt samarbete i en ny tid* heter det: "Rådets utskott bör utgöra basen för beredningen av rådets ärenden. Den ordinarie utskottsstrukturen bör som hittills organiseras på grundval av sakområden. Vissa beredningsuppgifter kan behöva hanteras tvärssektoriellt ur Europa- eller närområdesperspektiv. Behovet av tvärssektoriella utskott får bedömas ytterligare i ljuset av rådets ställningstagande."

Plenarforsamlingen vedtok to rekommandasjoner og én intern beslutning i anledning av presidieforslag A 1102/p om nordiskt samarbete i en ny tid¹⁾, hvor rapportens intensjon og prioriteringer ble lagt til grunn og hvor hovedtrekkene i forslagene til samarbeidsopplegg og framtidig organisasjon, ble godkjent. Videre ble det vedtatt at man i den videre konkretiseringen skulle ta utgangspunkt i ovennevnte rapport. Nordisk Råds plenarforsamling har med andre ord gitt klart støtte til målsetningene i rapporten "Nordisk samarbeid i en ny tid". Følgelig er det ukorrekt når det i Presidiets forslag til organisasjonsstruktur, fremlagt 6. juli d.å. under punkt 1 heter: "Vidareutvecklingen av rådets organisation och arbetssätt överlämnades till rådets presidium med sikte på förslag snarast möjligt under 1995."

Venstresosialistisk gruppes medlem i Presidiet, Hjörleifur Guttormsson, har reservert seg mot Presidiets forslag til ny organisasjonsmodell, vedtatt

¹⁾ Rek. nr 17/1995 og 18/1995 samt intern beslutning nr 1/1995, Nordisk Råds 46. sesjon, Reykjavík 1995.

på Presidiets møte 30. juni. I eget brev til samtlige Nordisk Råd-representanter, datert 15. juni, har Guttormsson redegjort for sitt syn på behandlingen av saken og for Venstresosialistisk gruppes syn. Videre har venstresosialistisk gruppe ved partigruppeleder Kjellbjørg Lunde, i brev av 19. maj, kommet med innspill i prosessen og gitt sin tilslutning til Presidentens forslag til en utvalgsmodell med i alt fem utvalg.

Venstresosialistisk gruppe vil vise til at verken partigrupper, utvalgene eller landenes delegasjoner har tatt stilling på bakgrunn av Presidentens forslag, framlagt for presidiets arbeidsgruppe 12. maj. Dette forslaget var et forsøk på å forene de ulike meninger som framkom på Presidiets møte allerede 20. april. Venstresosialistisk gruppe mener også at partigruppene, utvalgene og de nasjonale delegasjonene burde ha kommet med synspunkter på bakgrunn av rapporten fra den nedsatte arbeidsgruppen, før Presidiet presenterte sitt endelige forslag.

Med den behandlingsmåten denne saken har fått, har Presidiet lagt opp til omfattende endringer i Nordisk Råds struktur på bakgrunn av en lite demokratisk prosess og uten en grundig organisasjonsmessig debatt. Venstresosialistisk gruppe vil spesielt framheve at samtlige utvalg burde ha uttalt seg om det faktum at de enkelte utvalgene foreslås nedlagt.

Sist gang Helsingforsavtalen ble tatt opp til behandling på sesjon i Nordisk Råd var i 1993, etter at Juridisk utvalg hadde avgitt innstilling til sesjonen. Nordisk Råds "organisasjonskomité" ("Bjarne Mørk Eidem-komiteen") framla sin rapport vedrørende endringer i Nordisk Råd høsten 1990. Denne ble behandlet på sesjonen i 1991, også etter at Juridisk utvalg hadde avgitt innstilling til sesjonen. Tidligere praksis i Nordisk Råd, hva angår endringer i organisasjonsform, har med andre ord vært at Juridisk utvalg har avgitt innstilling til Rådets sesjon. I gjeldende tilfelle er det Presidiet alene som har avgitt innstilling til Nordisk Ministerråd. Venstresosialistisk gruppe vil sterkt kritisere en slik behandlingsform, som ikke er i samsvar med gjeldende praksis.

Konsekvenser av Presidiets forslag

Venstresosialistisk gruppe har diskutert Presidiets framlagte forslag til ny organisasjonsform. Foruten de kritiske bemerkninger som er nevnt ovenfor, hva angår behandlingen av forslaget, ønsker gruppa også å komme med følgende kritiske kommentarer til selve forslaget:

- En utvalgsstruktur basert på tre utvalg, som følger de politiske satsingsområdene, vil kunne være uheldig med hensyn til dialogen mellom Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.
- Det framlagte forslaget med tre framtidige utvalg, er knyttet til den politiske tredelingen vedtatt på Reykjavik-sesjonen. En utvalgsstruktur basert på denne modellen har imidlertid ikke støtte i vedtaket fra Reykjavik, som la til grunn at utvalgene fortsatt burde organiseres på bakgrunn av saksområder.

- En rekke politiske saker lar seg ikke gruppere etter en slik tredeling. Presidiet har da også erkjent dette. I Presidiets "Förslag till organisationsstruktur och arbetsätt för Nordiska rådet" heter det vedrørende de tre foreslåtte utvalgene: "Det är vare sig möjligt eller önskvärt att dra några skarpa gränser mellan områdena. Det kommer på många områden att behövas samband och samordning mellan de tre områdena, för att det nordiska samarbetet skall bli en slagkraftig helhet."
- I Presidiets forslag synes det å være svært tilfeldig hvor en del saker har blitt plassert. Som eksempel vises til at miljø/energipolitikk er plassert under nærområdesutskottet, til tross for at saken bør være vel så viktig både for Nordenutskottet og Europautskottet. Presidiet foreslår at et slikt problem skal kunne løses ved opprettelse av ad hoc-utvalg. Det er imidlertid uklart hvordan slike utvalg skal opprettes. I presidiets forslag heter det for eksempel: "Presidiet har utgått från att utskotten kommer att tillsätta arbetsgrupper eller underutskott, på ad hoc-basis eller mer permanent. Den närmare utformningen av arbetsgång och organisation inom utskotten bör bygga på deras egna bedömningar." I neste avsnitt heter det: "..... Sådana samordningsgrupper tillsätts av presidiet". Venstresosialistisk gruppe mener det som her er nevnt er inkonsekvent og lite gjennomtenkt.
- Med tre utvalg vil en rekke ulike saksområder sortere under hvert utvalg. Dette sammen med størrelsen på de nye utvalgene, samt behov for en rekke ulike ad hoc-utvalg, arbeidsgrupper og komiteer (slik Presidiet anser nødvendig), vil bety en rotete struktur, uklare kommandolinjer og dårligere håndtering av viktige spørsmål. Det bør også bemerkes at den foreslåtte utvalgsmodellen ikke er i samsvar med arbeidsdelingen i de nasjonale parlamentene, noe som kan bety at Nordisk Råds medlemmer ikke "kjenner seg igjen" i den foreslåtte utvalgsmodellen. Dette er uheldig, spesielt fordi det er et bredt ønske om å styrke Nordisk Råds forankring til nasjonale parlament.
- Venstresosialistisk gruppe vil forøvrig vise til at "Sikkerhetspolitikk" er utelatt som saksområde, til tross for at Reykjavík-sesjonen vedtok at dette skal være et av områdene Nordisk Råd bør engasjere seg i.
- Presidiet har som utgangspunkt at partigruppene skal styrkes, noe det er bred enighet om i Rådet. Vi kan imidlertid ikke se at dette er tilfellet i presidiets forslag. Tvert om legges det opp til å overføre mer makt til Presidiet og presidiesekretariatet på bekostning både av plenarforsamlingen, partigruppene og de nasjonale delegasjonene. Et eksempel som illustrerer dette er forslaget om at Presidiet skal legge et forslag fram for plenarforsamlingen, dersom det ikke oppnås consensus for forslaget i et utvalg.
- Presidiets forslag til ny organisasjonsform innebærer svekking av de nasjonale delegasjonene. Dette framgår blant annet av de foreslåtte endringene i Helsingforsavtalen, artikkel 53 og 54. Resultatet vil kunne

innebære mindre nasjonal interesse og forankring av nordisk samarbeid, og dårligere muligheter for de enkelte Nordisk Råds-representantene til å få nødvendig bistand i arbeidet.

- Liten grad av byråkratisering og sentralisering er en av grunnene til at nordisk samarbeid har hatt nødvendig folkelig støtte. Presidiets forslag vil føre til økt sentralisering og byråkratisering (jfr. to siste pkt. ovenfor) i form av styrking av Presidiet og presidiesekretariatet på bekostning av utvalgssekretariat og landenes delegasjoner. I denne sammenheng finner vi det også betenkelig at det foreslås at valgkomiteen skal bestå av én representant per partigruppe. Samtlige land bør fortsatt sikres deltagelse i valgkomiteen.
- Forslaget om å overlate til Presidiet å ha overordnet ansvar for utenriks- og sikkerhetspolitiske spørsmål mellom sesjonene er uheldig.

Forslag fra Venstresosialistisk gruppe til ny utvalgsstruktur for Nordisk Råd

Under henvisning til hva som er nevnt ovenfor om konsekvenser av presidets forslag, og under henvisning til vedtaket fra sesjonen i Reykjavík, vil Venstresosialistisk gruppe legge fram nedenstående forslag til ny utvalgsstruktur for Nordisk Råd.

Venstresosialistisk gruppe foreslår at Rådet vedtar følgende beslutning:

- at Rådets ledningsorgan, Presidiet, består av 11-13 medlemmer
- at Budsjetutvalget nedlegges; utvalgets oppgaver forutsettes ivare tatt av Presidiet
- at det opprettes et nytt Europautvalg (13-15 medlemmer), som bl.a. skal drive all-europeisk samarbeid og ha ansvar for EU/EØS-spørsmål
- at det opprettes et eget Medborgerutvalg (13-15 medlemmer) som ivaretar spørsmål vedrørende medborgernes rettigheter, og ellers forutsettes å følge opp de politiske sakene som idag ivaretas av henholdsvis Juridisk utvalg og av Sosialutvalget.
- at opprettholde følgende av dagens fagutvalg: Økonomisk utvalg, Miljøutvalget og Kulturutvalget (13-15 medlemmer i hvert utvalg). Økonomisk utvalg foreslås, som idag, å ha hovedansvar for kontakt med Nordens nærområder på det økonomiske området. De andre fagutvalgene opprettholder kontakt med nærområdene på sine respektive områder.

København, Helsingfors, Oslo, Reykjavík og Stockholm, 28. august 1995

Jette Gottlieb (EL)

Paul Chaffey (SV)

Maggi Mikaelsson (v)

Anni Svanholt (SF)

Kjellbjørg Lunde (SV)

Hjörleifur Guttormsson (Ab)

Outi Ojala (Vas.)

Jarmo Wahlström (Vas.)

Presidieförslag

om ny organisation och nytt arbetssätt för Nordiska rådet jämte presidiets betänkanden över medlemsförslag A 1116/p om utskottsstruktur för Nordiska rådet och ministerrådsförslag B 152/p om ändringar i Helsingforsavtalet

(framlagt av Nordiska rådets presidium)

(Juridiska utskottets yttrande, se Bilaga 1, s. 100)

Presidiets förslag till ändringar i Helsingforsavtalet, se Bilaga 2, s. 106

Medlemsförslag A 1116/p, se s. 183

Ministerrådsförslag B 152/p, se s. 108)

1. Inledning och översikt

Vid sessionen i Reykjavík i mars 1995 lade Nordiska rådet grunden för förnyelse och utveckling av det nordiska samarbetet genom att anta det politiska innehållet i rapporten "Nordiskt samarbete i en ny tid". Vidareutvecklingen av rådets organisation och arbetssätt överlämnades till rådets presidium med sikte på förslag snarast möjligt under 1995.

Efter beredning av dessa frågor inom presidiet under våren 1995, blev ett utkast till förslag om ny organisation och nytt arbetssätt för Nordiska rådet utsänt till partigrupperna i rådet för bedömning.

Parallellt härmed lämnade presidiet till Nordiska ministerrådet ett underlag till ministerrådsförslag om ändring i Helsingforsavtalet. Ministerrådsförslaget (B 152/p) har överlämnats till Nordiska rådet för behandling. Ett utkast till ministerrådsförslag har remitterats till Nordiska rådets juridiska utskott för yttrande (*bilaga 1*). På grundval härav förordar presidiet att ändringar görs i Helsingforsavtalet i enlighet med bilaga 2, med verkan från och med kalenderåret 1996.

Presidiet avser att återkomma till rådets 47:e session i Kuopio med förslag till ändringar i och anpassning av rådets arbetsordning och andra delar av regelverket, så att dessa bestämmelser kan träda i kraft samtidigt med föreslagna ändringar i Helsingforsavtalet.

Under sessionen i Kuopio förutsätts plenarförsamlingen förrätta val till utskott etc. under förutsättning av att Helsingforsavtalet blir ratificerat, så att den nya organisationen och nyordningen i övrigt kan verka från 1996.

I samband med presidiets slutliga beredning har den vänstersocialistiska gruppen i rådet i ett medlemsförslag (A 1116/p) förordat en annan utskotts- och kommittéstruktur i Nordiska rådet än den som presidiet gått in för.

Presidiet presenterar nu, i ett sammanhang, sina förslag ifråga om ny organisation och nytt arbetssätt för Nordiska rådet jämte sina överväganden avseende ministerrådsförslag B 152/p och medlemsförslag A 1116/p. Under den slutliga beredningen av förslaget har presidiet behandlat och i vissa delar beaktat en skrivelse av den 28 augusti 1995 från Nordiska rådets isländska delegation med synpunkter och förslag i här aktualiserade frågor.

2. Presidiets förslag till beslut

Med hänvisning till det följande och till bilagorna föreslår presidiet Nordiska rådet:

att godkänna presidiets förslag till ny organisation och nytt arbetssätt för Nordiska rådet och att därmed inte företaga sig något med anledning av medlemsförslaget A 1116/p,

att rekommendera regeringarna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige att vidtaga de ändringar i Helsingforsavtalets artiklar 2, 48, 51, 52, 53, 54 och 55 som framgår av bilaga 2, och

att uppdra åt presidiet att återkomma till Nordiska rådets 47:e session i Kuopio med förslag till ändringar i rådets arbetsordning m.m. på grundval av rådets beslut under 5:e extra sessionen om ny organisation och nytt arbetssätt och om ändring i Helsingforsavtalet.

3. Motivering

3.1 Ny organisation och nytt arbetssätt för Nordiska rådet

3.1.1 Tre huvudområden - tre pelare

Under sessionen i Reykjavík i mars 1995 slog Nordiska rådet fast att det nordiska samarbetet skulle koncentreras till tre huvudområden:

- samarbete inom Norden
- Norden och Europa/EU/EES
- Norden och dess närområden

Det är vare sig möjligt eller önskvärt att dra några skarpa gränser mellan områdena. Det kommer på många områden att behövas samband och samordning mellan de tre områdena, för att det nordiska samarbetet skall bli en slagkraftig helhet.

De tre huvudområdena är:

Samarbete inom Norden

Samarbete som bygger på och utvecklar den värdegemenskap som finns mellan alla nordiska folk och som får sitt främsta uttryck i kulturell och språklig gemenskap och en likartad syn på demokrati, en god miljö och grundläggande sociala rättigheter. Samverkan kring samhällsuppgifter som utvecklar den nordiska värdegemenskapen och där samnordiska lösningar ger fördelar för medborgarna framför nationella eller vidare internationella arrangemang.

Norden och Europa/EU/EES

Samverkan i frågor av betydelse i första hand för arbetet inom EU/EES, där de nordiska länderna har en värdegemenskap och sammanfallande intressen. Det nordiska samarbetet skall utgöra en plattform för initiativ i frågor där länderna har en önskan om att påverka den europeiska dagordningen. Det nordiska samarbetet skall också kunna medverka till att göra uppföljningen av direktiv och andra EU/EES-regelverk enhetlig. Vidare bör det nordiska samarbetet spela en roll som bro mellan de nordiska länder och självstyrande områden som är medlemmar av Europeiska unionen och de som knyts till det europeiska samarbetet via EES-avtalet eller andra avtal.

Norden och dess närområden

Utvecklingen i Nordens närområden - Östersjöregionen och Arktis, inklusive Barentsområdet - är av stor politisk vikt för de nordiska länderna. Ett utbyggt samarbete med de baltiska staterna och nordvästra Ryssland är ett viktigt bidrag till stabilitet och demokrati i regionen. En bärkraftig utveckling baseras på bl.a. ett ansvarsfullt utnyttjande av naturresurser och hänsynstagande till den unika miljön och urbefolkningarnas intressen i det arktiska området.

Utöver koncentrationen till de tre huvudområdena beslutade sessionen i Reykjavík att verksamheten inom det nordiska samarbetet skall motsvara angivna kriterier för "nordisk nytta".

3.1.2 Nya krav och föränderliga arbetsformer - allmänna utgångspunkter

Det nordiska samarbetet blir aldrig fullt utvecklat - det måste ständigt finnas en beredskap att ompröva och anpassa det nordiska samarbetets innehåll och former. Endast så kan det nordiska samarbetet behålla sin politiska dynamik, aktualitet och slagkraft.

En reformering av rådets organisation och arbetssätt och en förstärkning av partigruppernas roll i den politiska berednings- och beslutsprocessen bör grundas på de allmänna principer som slogs fast genom rådets beslut under den 46:e sessionen i Reykjavík:

- Nordiska rådet bör bibehållas och utvecklas som ett gemensamt forum för nordiska parlament och regeringar. Samarbetets politiska relevans för deltagarna är avgörande för det nordiska samarbetets framtid.
- Det är nödvändigt att organisationen utvecklas, moderniseras och rationaliseras så att den blir mer effektiv och resultatorienterad med en starkare koppling till arbetet i de nationella nordiska parlamenten.
- Formerna för samarbetet i såväl rådet som ministerrådet bör förenklas och anpassas, för att åstadkomma en koncentration till politiskt viktiga frågor. Det nordiska samarbetet bör organiseras så att dubbelarbete undviks, i relation till såväl den nationella nivån som Europeanivån. De frågor som är bäst ägnade att lösas på nordisk nivå bör också hänskjutas dit, enligt kriterierna för "nordisk nytta".
- Mandattiden för valen inom rådet bör följa kalenderår.
- Verksamheten i partigrupperna stärks, så att de kan ta en aktiv del i initiering, urval och beredning av rådets ärenden. Partigrupperna bör tilldelas tillräckliga ekonomiska resurser för att detta skall uppnås.
- Partigrupperna nominerar till samtliga val som görs av plenarförsamlingen. Val av ledamöter till presidiet, utskotten, kontrollkommittén (jfr. nedan) och valkommittén, jämte särskilda funktioner inom dessa, för rättas av plenarförsamlingen. Fyllnadsval för rättas av presidiet på förslag av partigrupperna.
- Partigrupperna och valkommittén har vid sina nomineringar respektive förslag ett förpliktande ansvar för att bredast möjliga hänsyn också tas till intresset av en allsidig nationell representation.
- Presidiet skall i utgångspunkten bestå av minst två representanter från varje land med de justeringar som kan följa av att partigrupperna utser presidiets medlemmar. Det är önskvärt att partigruppernas ordförande ingår i presidiet.
- När frågor som berör de självstyrande områdena behandlas av presidiet kan, som hittills, en representant från berörda självstyrda område beredas möjlighet att närvara och därvid ha yttrande- och förslagsrätt.

3.1.3 Rådets arbetssätt - principiella överväganden

- Rådets utskott utgör basen för beredningen av rådets ärenden och för att - i tätare samarbete än hittills med partigrupsorganisationen - driva fram politiskt signifikanta frågor till debatt och beslut. Motsvarande gäller för presidiet i dess roll som beredningsorgan.
- Nordiska rådets ledningsfunktion skall tydliggöras och stärkas.
- Samtliga medlemmar i rådet skall tillförsäkras en plats i något av rådets organ.

- Rådets sessioner skall koncentreras mer till breda, genuint politiska frågor. Detta sker bl.a. genom att temasessioner för dialog och diskussion mellan regeringsrepresentanter och parlamentariker arrangeras kring särskilda aktuella teman.
- Ett aktivt utbyte och samarbete med partierna i de nationella parlamenten och i EU-parlamentet är en god förutsättning för dynamik i den nordiska diskussionen och för att återkoppling till de nationella parlamenten säkerställs.

3.1.4 Nordiska rådets organisation

Översikt

Med hänvisning till den närmare redogörelsen i följande avsnitt föreslås följande:

- Presidiet skall vara rådets ledningsorgan. I presidiet ingår 11-13 medlemmar. En viss flexibilitet när det gäller antalet medlemmar är önskvärd för att säkerställa representation från samtliga partigrupper.
- Utskotten i rådet baseras på de tre huvudområdena - samarbete inom Norden, Norden och Europa/EU/EES samt Norden och dess närområden.
- Antalet medlemmar per utskott skall kunna anpassas till arbetsbelastningen. Det föreslås i utgångspunkten ca 30 medlemmar i "Nordenutskottet", och ca 20 medlemmar i "Europautskottet" och "Närområdesutskottet". Varje utskott förutsätts få en ordförande och två vice ordförande.
- Presidiet har utgått från att utskotten kommer att inom sig tillsätta underutskott, på ad hoc-basis eller mer permanent. Permanenta underutskott förutsätts bli godkända av presidiet. Den närmare utformningen av arbetsgång och organisation inom utskotten bör bygga på deras egna bedömningar.
- Det kommer att finnas behov av samordning mellan utskotten i vissa sakfrågor/frågekomplex. Det gäller t.ex. miljö- och energipolitiska frågor som aktualiseras inom samtliga tre huvudområden. Ett annat exempel utgörs av komplexet "tillämpning av EU/EES-direktiv/rättslighet/-lagstiftning", där tyngdpunkten sannolikt kommer att ligga i "Europautskottet", men med alldeles givna "inomnordiska" implikationer. Sådana samordningsgrupper tillsätts av presidiet.
- Beredningsorgan under utskott eller presidiet rapporterar till respektive huvudman, om inte presidiet beslutar annat.
- Medlemmarna i valkommittén förutsätts som idag även kunna ha andra uppdrag.

- En särskild kontrollkommitté bildas. Medlemmarna i kontrollkommittén bör inte ingå i presidiet.

Ledningsfunktionen

Med utgångspunkt från rapporten "Nordiskt samarbete i en ny tid" och plenarförsamlingens beslut i Reykjavík skall rådets ledningsfunktion stärkas och tydliggöras.

Ledningen utövas i första hand av rådets *plenarförsamling*, som är rådets högsta beslutande organ. Det är plenarförsamlingen, som har rådets formella beslutskompetens och som tar ställning till prioriteringar, övergripande politiska frågor och allmän inriktning av rådets arbete.

Mellan sessionerna tillvaratar *presidiet*, som idag, rådets uppgifter och skall bland annat:

1. utgöra det beslutande organet i rådet då plenarförsamlingen inte är samlad, fördela arbetet mellan rådets olika organ och svara för samordning mellan rådets organ;
2. svara för att operationalisera plenarförsamlingens beslut om politiska riktlinjer och prioriteringar i de fall frågor inte naturligt höra hemma i ett utskott;
3. utarbeta verksamhetsplan och budget för rådet som fastställs av plenarförsamlingen; i anslutning till verksamhetsplanen utarbetar rådets president ett program för aktivt ordförandeskap;
4. samordna rådets behandling av ministerrådets verksamhetsplan och budget;
5. svara för övergripande utrikes- och säkerhetspolitiska frågor och ansvara för övergripande internationellt samarbete och samordning av rådets internationella engagemang och för samverkan med andra regionala parlamentariska organ, särskilt Baltiska Församlingens och Europa-parlamentets presidier;
6. fastställa dagordning för rådets sessioner, och ansvara för förberedelser inför och ledning av rådets sessioner;
7. utöva arbetsgivarfunktion för anställda vid presidiesekretariatet.

Utskotten

Utskottsorganisationen föreslås bli baserad på de tre huvudområdena/pelarna enligt följande:

"NORDENUTSKOTT"	"EUROPAUTSKOTT"	"NÄROMRÅDESKOTT"
- Fri rörlighet - Kultur - Utbildning/forskning - Social trygghet - Jämställdhet - Inomnordiskt regionalt och gränsregionalt samarbete - Medborgarfrågor	- Inspel i EU/EES-frågor med en nordisk dimension - Tillämpning av EU/EES-direktiv, rättslighet/lagstiftning - Europeisk regionpolitik - Ekonomisk politik, näringspolitik och sysselsättningspolitik - Infrastruktur/IT	- Baltikum - Arktis/Barents - Östersjösamarbete - Närområdessamarbete i övrigt - Brobyggare mellan närområden och EU - Miljö/energipolitik

Uppräkningen ovan bör utvecklas ytterligare i det fortsatta arbetet med att konkretisera den nya organisationen.

Utskottens förutsättningar när det gäller innehåll och arbetsformer kommer att skilja sig åt. *"Nordenutskottet"* kan antas komma att få den mest konkreta och praktiskt inriktade verksamheten, framförallt såvitt gäller den "nordiskt identitetsskapande" verksamheten inom kultur- och utbildningsområdena. *"Europautskottet"* bör till sina främsta uppgifter räkna att i ett tidigt skede av den europeiska beslutsprocessen identifiera de frågor som är lämpliga för nordiska parlamentariska initiativ. *"Närområdesutskottets"* arbete bör i stor utsträckning bli att vidareutveckla och konkretisera kontakterna med samarbetspartners i närområdena och att på olika sätt främja/stimulera till utveckling av nordiska insatser där.

Utskotten har till uppgift att bedriva verksamhet enligt fastställda planer och att bereda ärenden till plenarförsamlingen inom resp. område.

Det kommer, som hittills, att från tid till annan behövas särskilda arrangemang för beredning av specifika frågor/projekt inom utskotten. Presidiet ser det som lämpligt att *"Nordenutskottet"* inom sig utser särskilda underutskott för bland annat kultur- respektive medborgarfrågor och att *"Närområdesutskottet"* bland annat får ett motsvarande organ för miljöfrågor. Presidiet förutsätts godkänna inrättande av permanenta underutskott.

Behovet av särskilda samordningsgrupper mellan utskotten, vilka skall kunna fungera tills vidare eller under viss tid för en begränsad beredningsuppgift, får bedömas successivt över någon tid, med ledning i de beslut som fattas om det nordiska samarbetets inriktning och den operationalisering av mål och prioriteringar som görs på grundval av dessa beslut. Sådana samordningsgrupper tillsätts av presidiet.

Utskotten bör få i uppdrag att före utgången av februari 1996 för presidiet redovisa arbetsplaner till underlag för den slutliga verksamhetsplaneringen för 1996. Detta underlag bör sedan diskuteras gemensamt mellan presidiet och utskotten innan verksamhetsplanen fastställs. Utskottens underlag bör innehålla utskottets prioriteringar utifrån rapporten "Nordiskt samarbete i en ny tid" och rådets beslut, planerade aktiviteter som temamöten etc. Behovet av särskilda samordningsgrupper mellan olika utskott bör redovisas. Det blir nödvändigt i detta sammanhang att praktiskt ordna mötesplaneringen så att arbetsgrupper bestående av medlemmar från två eller flera utskott kan sammanträda i anknytning till andra möten. Partigruppernas behov av möten etc. bör också redovisas under februari 1996.

För att få till stånd en god samordning och koncentration till de prioriterade områdena i enlighet med Reykjavík-sessionens beslut kan presidenten, partigruppsordförandena, utskottens ordförande och vice ordförande m.fl. sammanträffa för att diskutera rådets prioriteringar, aktiviteter och arbetsformer (ordförandeberedning).

Utskottens relationer till ministerråden påverkas i viss mån av den förändring som nu föreslås. Den vidare utveckling av struktur och arbetssätt som förutsätts ske i samband med verksamhetsplaneringen för 1996 får belysa hur samverkansformerna visavi regeringssidan kan göras mest ändamålsenliga. I sina arbetsplaner bör utskotten behandla hur kontakten och dialogen med ministerrådet kan utvecklas. Detsamma gäller mötesformerna på rådssidan (samlade utskottsmöten etc.).

Utskottens relationer till nordiska institutioner och deras verksamhet bör bygga på sakinnehållet i institutionernas verksamhet. Exempelvis borde huvuddelen av Nordiska Investeringsbankens (NIB) verksamhet främst angå "Europautskottet". NIB:s särskilda investeringsprogram för Baltikum bör emellertid i första hand bli "Närområdesutskottets" angelägenhet. Generell parlamentarisk insyn i NIB som institution bör som hittills utövas via NIB:s kontrollkommitté. Motsvarande institutionell inriktade kontrollfunktion för andra nordiska institutioner bör åvila Nordiska rådets kontrollkommitté.

I enlighet med Nordiska rådets beslut under 46:e sessionen i Reykjavík genomför ministerrådet f.n. en politisk värdering av verksamheten vid de nordiska institutionerna med utgångspunkt i kriterierna för "nordisk nytta". Då resultatet från översynen föreligger bör rådets utskott i sina arbetsplaner närmare överväga hur det parlamentariska arbetet visavi institutionerna bör utformas.

Övriga organisatoriska frågor

Det föreslås vidare att en *valkommitté* och en *kontrollkommitté* inrättas.

Valkommittén skall ha till uppgift att förbereda de val till rådets olika organ som plenarförsamlingen skall besluta om. Kommittén föreslås bestå sju ledamöter med minst en representant per partigrupp i enlighet med den praxis som gäller nu. Vid nominering av ledamöter till valkommittén

har partigrupperna ett förpliktande ansvar för att bredast möjliga hänsyn också tas till intresset av en allsidig nationell representation.

En särskild kontrollkommitté inrättas. Den består av 5 medlemmar med en representant från varje land. De tre självstyrande områdena skall ha närvaro-, förslags- och yttranderätt. Kommittén får ansvar att utöva den parlamentariska kontrollen över verksamhet som finansieras via den nordiska budgeten och över de nordiska institutionerna, utföra särskilda kontrolluppgifter, kontrollera och godkänna årsredovisningar och revisionsberättelser inom Nordiska ministerrådets verksamhetsområde, granska rådets redovisningar och revisionsberättelser, svara för konstitutionella frågor samt i övrigt ta initiativ i sin kontrollerande funktion. Ledamöterna i kontrollkommittén förutsätts inte ingå i presidiet.

3.1.5 *Medlemsförslag A 1116/p angående utskottsstruktur för Nordiska rådet - presidiets betänkande*

I medlemsförslag A 1116/p har den vänstersocialistiska gruppen förordat en annan utskotts- och kommittéstruktur än den som presidiet föreslagit i det föregående. Enligt förslaget bör rådet inrätta ett nytt Europautskott och ett nytt utskott för medborgarfrågor, vilket skulle ta över de ärenden som idag bereds av juridiska utskottet och socialutskottet. Därjämte föreslås att de nuvarande fackutskotten för kultur, miljö och ekonomi bibehålls. Vidare föreslås att budgetutskottet läggs ned och att dess nuvarande uppgifter tas över av presidiet.

En anpassning av det nordiska samarbetet till förändrade förutsättningar i vår omvärld kräver, enligt presidiets uppfattning, att rådet förmår förändra sitt sätt att arbeta och därmed skapar förutsättningar för att effektivt kunna hantera nya politiska frågor. För att klara detta behövs inte bara flexibla, förenklade mötesformer utan också en ändamålsenlig intern organisation, som tydligt manifesterar den förändring av samarbetets inriktning och Nordiska rådets arbetssätt som följer av rådets beslut på grundval av rapporten "Nordiskt samarbete i en ny tid".

Den uppläggnings som föreslås i medlemsförslag A 1116/p har prövats under reformarbetets gång och befunnits inte tillräckligt verksamt bidra till att tillgodose nu aktualiserade behov av förändringar. Med hänsyn härtill och med hänvisning till de resonemang som förts i det föregående förordar presidiet därför den utskotts- och kommittéstruktur som föreslagits ovan.

3.2 *Ministerrådsförslag (B 152/p) om ändring av Helsingforsavtalet - presidiets betänkande*

3.2.1 *Inledning*

Ett utkast till ministerrådsförslag har hänvisats till juridiska utskottet för yttrande. Juridiska utskottet behandlade frågan vid sitt möte den 3 september 1995. Yttrandet återfinns i *bilaga 1*.

3.2.2 Generell regel för likabehandling i Norden

Presidiet konstaterar att förslaget till ny regel tar utgångspunkt i att Helsingforsavtalet inte innehåller överstatliga inslag, och att en likabehandlingsregel därför förutsätts få en helt nationell implementering. Den föreslagna regeln får därmed karaktären av politisk avsiktsförklaring som ett rättesnöre för nytillkommande lagstiftning i de nordiska länderna.

Även om den föreslagna likabehandlingsregeln inte skulle förändra Helsingforsavtalets grundläggande karaktär och inte förstärka dess rättskraft till förmån för den enskilde nordbon, instämmer presidiet i ministerrådets bedömning om att Helsingforsavtalet genom regelns införande skulle få en förstärkt folkrättslig dimension. Presidiet ställer sig därmed bakom förslaget om att i avtalet införa en likabehandlingsregel.

Såvitt gäller formuleringen av denna regel vill presidiet hänvisa till juridiska utskottets yttrande, och särskilt till behovet av en markering som tar hänsyn till hembygdsrätten på Åland. Presidiet instämmer i sak i det resonemang som ligger bakom utskottets förslag om att i andra stycket föra in en ny passus i detta syfte ("*...., om krav på medborgarskap är lagfäst i grundlag eller därmed jämförbar lag, eller....*"). Presidiet ifrågasätter emellertid, för sin del, om inte den generella undantagsregeln i andra stycket ("*....eller det i övrigt av särskilda skäl bedöms nödvändigt.*") erbjuder tillräcklig grund för att tillgodose de önskemål som framförts från Ålands delegation.

Med utgångspunkt från att det *skall* finnas en rättslig grund i artikeln för undantag för den som inte uppfyller kriterierna för åländsk hembygdsrätt, anser presidiet att den närmare utformningen av regeln bör ankomma på ministerrådet. Presidiet förordar därmed den lydelse som ministerrådet föreslagit och utgår från att ministerrådet vid den slutliga formuleringen av artikeln tar vederbörlig hänsyn till juridiska utskottets synpunkter härvidlag.

Presidiet instämmer i juridiska utskottets förslag om att till samma stycke lägga ordet "*andra*", i syfte att markera Helsingforsavtalets karaktär av internationell överenskommelse.

I ministerrådsförslaget förutsätts att Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet beslutar om hur regelns tillämpning lämpligen skall följas upp. Presidiet vill, för sin del, här understryka vikten av att man får till stånd ett effektivt förfarande för att behandla frågor om bristande likabehandling i nationell tillämpning. Behovet av systematisk övervakning och utvärdering av regelns tillämpning understryks genom dess karaktär av politisk-moralisk viljeyttring, snarare än judiciell reglering med rättskraft i enskilda fall. Presidiet konstaterar att juridiska utskottet överväger att till rådets session i Kuopio lägga fram förslag om någon form av nordisk ombudsmanfunktion.

3.2.3 Artikel 51 - hänvisning till temasessioner

Juridiska utskottet har föreslagit att artikel 51, andra stycket - vilken f.ö. inte tas upp i ministerrådsförslaget - kompletteras med en referens till s.k.

temasessioner. Presidiet anser att ett sådant tillägg är ägnat att tydliggöra detta nya element i Nordiska rådets sätt att arbeta och instämmer i juridiska utskottets förslag.

3.2.4 Artikel 52, tredje stycket - eventuell hänvisning till arbetsordningen angående ställföreträderskap för presidiets medlemmar

Juridiska utskottet har föreslagit att artikel 52, tredje stycket, kompletteras med en bestämmelse som, för tydlighets skull, anger att arbetsordningen innehåller bestämmelser angående ställföreträderskap för presidiets medlemmar.

Presidiet anser, för sin del, att en sådan markering inte är nödvändig i Helsingforsavtalet i dess egenskap av "nordisk grundlag". Presidiet förordar att texten i artikel 52, tredje stycket, formuleras på det sätt som anges i ministerrådsförslaget.

3.2.5 Artikel 52 - nytt stycke angående presidentskapets rotation mellan de nordiska länderna

På förslag av Islands delegation förordar presidiet att det i artikel 52 införs ett nytt stycke som kodifierar principen om att presidentskapet avses rotera mellan de nordiska länderna. Därmed uppnås en liksidighet med motsvarande reglering på regeringssidan (jfr. artikel 61, tredje stycket). Bestämmelsen föreslås bli formulerad på sätt som framgår av *bilaga 2*.

3.2.6 Artikel 54 - sekretariatsorganisationen

Presidiet kan, för sin del, inte instämma i förslaget från juridiska utskottets majoritet om att den nuvarande lydelsen av artikel 54 bibehålls. Den ändring som avsetts här, dvs. att i avtalet endast behålla den i ministerrådsförslaget föreslagna meningen ("*Rådet bistås i sin verksamhet av ett presidie-sekretariat.*"), motiveras av en allmän strävan att avlasta Helsingforsavtalet regler av administrativ natur och önskemålet om liksidighet med regleringen för regeringssidans del (jfr. artikel 61, fjärde stycket). Den formulering som förordas av juridiska utskottet skulle bl.a. leda till att den nuvarande bristen på liksidighet vidmakthålls.

Såvitt gäller de nationella delegationernas rätt att anställa personal (artikel 54, andra stycket), anser presidiet att denna bestämmelse rent rättsligt har typiskt *nationell* räckvidd och som därför inte bör ingå i ett *internationellt* avtal.

Mot den bakgrunden förordar presidiet att artikel 54 utformas på det sätt som anges i ministerrådsförslaget, och att de förhållanden som sålunda inte längre skulle regleras i Helsingforsavtalets artikel 54 i stället förs över och behandlas i arbetsordningen för Nordiska rådet.

3.2.7 Artikel 55, andra stycket - beredning i utskott eller presidiet

Juridiska utskottet förordar att artikel 55, andra stycket, bibehålls som nu med hänvisning till att beredningen i utskott är en allmänt vedertagen

parlamentarisk princip. Presidiet, som på ett principiellt plan delar utskottets bedömning i sak, anser att bestämmelsen lämpligen tas in i arbetsordningen för Nordiska rådet bland de övriga bestämmelser som avses reglera samspelet mellan olika organ inom rådet.

Presidiet förordar därför den utformning av artikel 55 som framgår av ministerrådsförslaget.

3.2.8 Övriga artiklar

Presidiet förordar att övriga artiklar som nu föreslås ändrade (48 och 53) utformas i enlighet med vad som anges i ministerrådsförslaget.

Rønne den 12 september 1995

Dorte Bennedsen (S)

Knud Enggaard (V)

Per Olof Håkansson (s)

Kimmo Sasi (Kok.)

Valgerður Sverrisdóttir (F)

Erik Dalheim (A)

Geir H. Haarde (Sj.) President

Tarja Kautto (SDP)

Jan P. Syse (H)

Reservasjon:

Presidie medlem *Hjørleifur Guttormsson (Ab)* reserverer seg mot presidiets flertallsforslag til ny utvalgsstruktur, basert på tre utvalg, jfr. de tre satsingsområdene.

En utvalgsstruktur basert på tre utvalg, som følger de politiske satsingsområdene er uheldig med hensyn til dialogen mellom Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Den foreslåtte utvalgsmodellen er ikke i samsvar med arbeidsdelingen i de nasjonale parlamentene, noe som kan bety at Nordisk Råds medlemmer ikke "kjenner seg igjen" i en slik utvalgsmodell. Dette er uheldig, spesielt fordi det er et bredt ønske om å styrke Nordisk Råds forankring til nasjonale parlament.

Flere politiske spørsmål lar seg ikke gruppere etter en slik tredeling, og det vil ofte være tilfældigheter som avgjør i hvilket av de tre utvalgene sakene blir behandlet. Det er ingen god løsning å løse dette problemet ved opprettelse av ulke arbeidsgrupper, ad hoc-utvalg, eller underutvalg. Dette, sammen med størrelsen på de foreslåtte utvalgene vil føre til en rotete struktur, uklare kommandolinjer og dårligere håndtering av viktige spørsmål.

Flertallets forslag til ny utvalgsstruktur innebærer svekking av utvalgssekretariat og nasjonale delegasjoner og overføring av makt til presidiet og presidiesekretariatet. Dette er uheldig og vil føre til mindre nasjonal interesse og forankring av nordisk samarbeid.

Det er også grunn til å kritisere den behandlingsformen som forslaget til ny organisasjonsform har fått, hvor partigruppene først ble dratt inn i arbeidet på et sent tidspunkt. Spesielt bør nevnes at man har fraveket gjel-

dende praksis som har vært at Nordisk Råds juridiske utvalg har avgitt betenkning til rådets sesjon i spørsmål vedrørende endringer i organisasjonsform.

Det vises videre til den vedtatte rekommandasjonen fra den 46. sesjonen i Reykjavík (presidieforslag A 1102/p) hvor intensjonen og prioriteringene fra rapporten "Nordiskt samarbeite i en ny tid" ble lagt til grunn og hvor det ble vedtatt at man i den videre konkretiseringen vedrørende samarbeidsopplegg og organisasjon skulle ta utgangspunkt i ovennevnte rapport der det heter: "Rådets utskott bör utgöra basen för beredningen av rådets ärenden. Den ordinarie utskottsstrukturen bör som hittills organiseras på grundval av sakområden." På intet sted i rapporten framføres forslag om å basere utvalgene på den politiske tredelingen.

På sesjonen i Reykjavík kom man fram til consensus om presidiets forslag (A 1102/p). I den videre behandlingen har den Venstresosialistiske gruppen vært innstilt på å finne fram til et kompromiss basert på fagutvalg. Gruppen mener det er behov for en viss omlegging av den eksisterende utvalgsstruktur og foreslår at det opprettes et nytt Europautvalg som blant annet skal drive all-europeisk samarbeid og ha ansvar for EU/EØS-spørsmål.

Videre har den Venstresosialistiske gruppen foreslått opprettelse av et nytt medborgerutvalg som skal ivareta spørsmål vedrørende medborgernes rettigheter, og ellers følge opp de sakene som har blitt ivaretatt av henholdsvis juridisk utvalg og av sosialutvalget. Kulturutvalget, miljøutvalget og økonomisk utvalg foreslås opprettholdt. Økonomisk utvalg skal, som nå, ha hovedansvar for kontakt med Nordens nærområder på det økonomiske området. De andre fagutvalgene skal opprettholde tilsvarende kontakt innen sine respektive fagområder.

På bakgrunn av ovenstående og med henvisning til medlemsforslag A 1116/p om utvalgsstruktur for Nordisk Råd, rekommanderer medlemmet Hjørleifur Guttormsson en utvalgsstruktur basert på fagutvalg, og foreslår at

Nordisk Råd går inn for

at det opprettes et Europautvalg (13-15 medlemmer)

at det opprettes et medborgerutvalg (13-15 medlemmer)

at nåværende kulturutvalg, miljøutvalg og økonomisk utvalg opprettholdes (13-15 medlemmer i hvert), og

at det nåværende budsjettutvalget nedlegges og at utvalgets oppgaver tas over av presidiet.

BILAGA 1

Juridisk Udvalgs udtalelse til Ministerrådsforslag B 152/p om ændring af Helsingforsaftalen

Til Juridisk Udvalg har Præsidiets henvist ministerrådsforslag B 152/p om ændringer til Helsingforsaftalen. Forslaget har været behandlet i Juridisk Udvalgs møder den 30. august og den 3. september 1995.

1. Ministerrådsforslaget

Under henvisning til

- De nordiske statsministres henstilling til samarbejdsministrene af den 8. november 1993 om at vurdere muligheden og hensigtsmæssigheden af en nordisk ikke-diskrimineringsklausul i Helsingforsaftalen
- Rapporten om "Ligebehandling i Norden" (Tema Nord 1995:549)
- Nordisk Råds behandling af rapporten på den 46. session i Reykjavík¹⁾
- Nordisk Råds beslutning i anledning af rapporten "Nordisk samarbejde i en ny tid"
- Nordisk Råds rekommandation nr. 17/1995/p
- Anmodning af den 3. juli 1995 fra Nordisk Råds Præsidium med anmodning om ændringer af Helsingforsaftalen

har Nordisk Ministerråd forelagt Nordisk Råd forslag til ændring af Helsingforsaftalen.

2. Juridisk Udvalgs synspunkter

2.1 Generelle synspunkter

Udvalget konstaterer, at ændringsforslagene hovedsagelig relaterer sig til rapporten "Nordisk samarbejde i en ny tid". Denne rapport kom til på basis af en beslutning i det fælles møde mellem de nordiske Statsministre og Nordisk Råds Præsidium den 15. november i Tromsø 1994, hvor det bestemtes, at der skulle nedsættes en fælles arbejdsgruppe (reformgruppen), der skulle analysere det nordiske samarbejde i lyset af de tre folkeafstemninger i Finland, Norge og Sverige.

Et mandat for gruppens arbejde bestemtes af Nordisk Råds Præsidium og samarbejdsministrene den 7. december 1994.

Arbejdet er efter møder og uformelle konsultationer mellem regerings- og parlamentarikersiden hovedsagelig blevet koncentreret til forslag til ændringer, som er direkte betingede af og nødvendige for at gennemføre

¹⁾ Som Dokument 5: *Rapport om införande av generell regel för likabehandling av medborgare i de nordiska länderna.*

Nordisk Råds beslutninger, som de giver sig udtryk i reformgruppens forslag.

Visse detaljregler vedrørende organisationen og arbejdsformerne foreslås taget ud af Helsingforsaftalen og overført til Nordisk Råds Forretningsorden/ Arbejdsorden eller andre dele af det til grund liggende regelværk.

Et forslag om ændringer i Nordisk Råds Forretningsorden forventes først fremlagt af Præsidiets til Nordisk Råds session i Kuopio i november 1995.

Juridisk Udvalg forventer, at forslaget til ændringer i Nordisk Råds Forretningsorden forelægges udvalget til udtalelse inden sessionsbehandlingen, og at ændringerne i forretningsordenen udformes med iagttagelse af følgende synspunkter:

- Hvert medlem af Nordisk Råd skal være medlem af præsidiets eller et udvalg.
- Udvalgene bør sammensættes partimæssigt afbalanceret og således, at alle partigrupper så vidt muligt er repræsenteret i alle udvalg.
- Bestemmelser om udvalgenes kompetence skal fremgå af Nordisk Råds Forretningsorden.

Til det ovenfor anførte har Juridisk Udvalg følgende synspunkter at fremføre:

Præsidiets udkast til forslag har været udsendt til høring hos de nordiske partigrupper.

Juridisk Udvalg påpeger, at Præsidiets udkast til forslag ikke har været udsendt til høring i Rådets øvrige fagudvalg eller til de nationale delegationer.

Teksten i Helsingforsaftalen er i dag således udformet, at de fleste fornyelser i følge udvalgets mening allerede rummes inden for aftaleteksten.

De senere års ændringer, justeringer og fornyelser i det nordiske samarbejdes struktur er sket med en stor fart. Hermed skal der peges på, at Rådet faktisk ikke har haft en mulighed for at erfare, hvorledes en given forandring fungerer i praksis, før det er nye regler og rutiner, som gælder. Fornyelse og opdatering er godt, men der bør ses op, så der beredes mulighed for Rådet til at tage stilling til, om fornyelsen var et fremskridt eller et tilbageskridt set for det nordiske samarbejde som helhed.

Ud over de i Ministerrådsforslaget foreslåede ændringer skal Juridisk Udvalg gøre opmærksom på, at selve ordlyden i Helsingforsaftalen, på grund af flere ændringer foretaget med års intervaller, har medført, at selve sprogbrugen i visse artikler forekommer fuldt korrekte og forståelige, men konciperet i et sprog, man ikke anvender i dag. Derfor skal udvalget foreslå, at man snarest nedsætter en jurist/linguist-gruppe med henblik på at føre hele Helsingforsaftalen sprogligt frem til dagens sprogbrug på samtlige fem sprog for at få en mere læseværdig, ensartet og konsistent (hel) tekst.

3. Juridisk Udvalgs kommentarer til de foreslåede ændringer i Helsingforsaftalen, artiklerne 2, 48, 52, 53, 54 og 55; Juridisk Udvalgs forslag til ændring af artikel 51

Artikel 2: Generel regel om ligebehandling i Norden

Udvalget kan erklære sig enig i behovet for at have og håndhæve en nordisk ligebehandlingsregel.

Uanset de praktiske vanskeligheder, som kan opstå, finder udvalget, at den enkelte nordiske borgers retssikkerhed bør have og altid har haft høj prioritet i det nordiske samarbejde.

Lang tids erfaring hvor flere af Nordisk Råds fagudvalg og de nationale delegationer har modtaget et ikke ringe antal klager og anmeldelser vedrørende utilfredshed med myndigheders afgørelser over for enkeltpersoner har vist, at en sådan fremgangsmåde, som foreslået, ikke er tilstrækkeligt effektiv til at nordiske borgere kan få ret selv i tilsyneladende klare tilfælde.

Den typiske tvist drejer sig om skattespørgsmål, pensionsspørgsmål og spørgsmål om sociale ydelser som f.eks. barselsdagpenge, hvor en person opfatter sig som kommet i klemme vedrørende forhold, som berører reglerne i to nordiske lande, der måske henviser til det andet lands myndigheder og hvor personen oplever, at ingen domstol kan anvendes i tvisten.

Juridisk Udvalg anser, at der skal være en Ombudsmandsfunktion for nordiske borgeres ligebehandling. En sådan Ombudsmandsfunktion kan bestå af et samarbejde mellem de eksisterende nordiske ombudsmænd.

Spørgsmålet om at oprette en nordisk ombudsmandsfunktion har ganske vist været drøftet tidligere uden at have ført frem til en beslutning, men i en ny situation, hvor også EU har fundet sådanne kvaliteter i den nordiske ombudsmandsmodel, at der netop er udnævnt en EU-ombudsmand, den tidligere finske ombudsmand, Jacob Söderman, er der grund til at tage sagen op til overvejelse igen.

Begrundelsen for udvalgets forslag er, at fordi Rådet og Ministerrådet ikke har hverken et domstolsorgan eller et organ til gennemførelse af afgørelser, på grund af det nordiske samarbejdes karakter af et samarbejde mellem suveræne stater, - må en nordisk ligebehandlingsombudsmandsfunktion, der fungerer rimeligt uafhængigt, anses for at nyde mest respekt og være mest neutral samt egnet til at løse disse ofte komplicerede sager, hvor der kan være praktiske problemer omkring værnetingsreglerne, d.v.s. spørgsmålet om til hvilken domstol en sag hører.

Juridisk Udvalg overvejer at fremlægge forslag om en nordisk ligebehandlingsombudsmandsfunktion ved Rådets session i Kuopio 1995.

Udvalget finder desuden, at den af Nordisk Ministerråd foreslåede formulering af artikel 2, andet stykke, bør formuleres som følger:

"Undantag från första stycket kan dock göras, om krav på medborgarskap är lagfäst i grundlag eller därmed jämförbar lag, eller nödvändigt på grund av andra internationella åtaganden eller det i övrigt av särskilda skäl bedöms nödvändigt."

Ordet "andra", finder udvalget, bør indsættes, da også Helsingforsaftalen er udtryk for internationalt samarbejde.

Begrundelsen er et ønske fra Ålands delegation om, at ligebehandlingsregelen ikke skal indebære, at nordiske medborgere, som ikke opfylder kriterierne for ålandsk *hembygdsrätt* skal have samme rettigheder på Åland som personer, der har ålandsk *hembygdsrätt*.

Udvalget finder, at den af Nordisk Ministerråd foreslåede udformning af artikel 2 suppleret med den af Juridisk Udvalg anførte tilføjelse udmærket kan kombineres med oprettelsen af en nordisk ligebehandlingsombudsmandsfunktion, som foreslået af udvalget.

Artikel 48:

Udvalget har ikke kommentarer til den foreslåede ændring og kan bifalde denne.

Artikel 51:

Som et forslag, der ikke er nævnt i Nordisk Ministerråds forslag, til ændringer af Helsingforsaftalen, foreslår Juridisk Udvalg følgende ændring i ordlyden i artikel 51, 2. stk.:

"Plenarforsamlingen håller ordinarie session minst en gång om året.

Extrasession och Temasession hålles när presidiet så beslutar eller när minst tjugofem valda medlemmar begär det."

Begrundelsen for dette ændringsforslag er, at udvalget hermed vil pege på vigtigheden af de nordiske regeringers medvirken også i Nordisk Råds Temasessioner.

Artikel 52:

Til artikel 52, 3. stk. skal føjes: Bestemmelser om stedfortrædere for Præsidiets medlemmer fastsættes i Nordisk Råds Forretningsorden.

Begrundelsen for dette ændringsforslag er, at udvalget hermed vil pege på vigtigheden af, at regler om stedfortrædere reguleres i Forretningsordenen.

Artikel 53:

Udvalget har ikke indvendinger imod, at første afsnits anden og tredje sætning udgår af Helsingforsaftalen og overføres til Nordisk Råds Forretningsorden.

Der er tale om bestemmelser, som regulerer nominering/valg til Nordisk Råds forskellige organer. Disse regler har efter udvalgets opfattelse sin mere naturlige plads i Rådets Forretningsorden.

Artikel 54:

Udvalget finder, at ordlyden i artikel 54 bør bibeholdes uændret, fordi der i de tilsvarende regler på regeringssiden findes en korresponderende regel i artikel 61. En parallelitet bør tilstræbes.

Regelen om, at hver delegation ansætter det sekretariatspersonale, som skal bistå delegationen, sikrer, at delegationerne stilles lige, og at de sikres netop den fornødne bistand.

Artikel 55:

Udvalget foreslår, at artikel 55 består uændret.

Det er et alment vedtaget parlamentarisk princip, at et forslag skal være behandlet af et *fagudvalg* før forelæggelse til afgørelse i plenarforsamlingen.

4. Juridisk Udvalgs sammenfattende bemærkninger

Som nævnt under udvalgets generelle bemærkninger ovenfor, finder udvalget ikke, at ændringer i Helsingforsaftalen er af en så hastende karakter, at de ikke kan afvente Nordisk Råds beslutning om, hvorledes det fremtidige nordiske samarbejde skal organiseres og nyt udkast til konsekvensændringer i Nordisk Råds Forretningsorden som følge af, at visse detaljregler overføres fra Helsingforsaftalen til Forretningsordenen, da Juridisk Udvalg vil se og behandle ændringsforslagene i sammenhæng.

Når dette er sagt, har udvalget alligevel valgt at fremsætte sine kommentarer til de nu foreslåede ændringer i Helsingforsaftalen under den forudsætning, at udvalget også beredes lejlighed til at afgive udtalelse om forslag til ændringer i Nordisk Råds Forretningsorden inden sessionen i Kuopio i november 1995.

Fra en rent juridisk betragtning er der ikke noget til hinder for, at Nordisk Råd træffer beslutning om ændring af Helsingforsaftalen i på ekstrasektionen i september 1995 i København.

Men man må være opmærksom på, at *det er nødvendigt, at ændringen af Helsingforsaftalen først træder i kraft på samme tidspunkt som de annoncerede ændringer af Nordisk Råds Forretningsorden*, hvis der ikke skal opstå et retstomt rum, bevirket af, at visse regler tages ud af aftalen nu, og først på et senere tidspunkt besluttet overført til Forretningsordenen.

Juridisk Udvalgs forslag til ændringer i Helsingforsaftalen

Under henvisning til det ovenfor anførte, uden at udvalget på nuværende tidspunkt har haft lejlighed til at gøre sig bekendt med partigruppernes udtalelser, foreslår udvalget at følgende formuleringer benyttes:

1. *at* artikel 2, stykke 2, formuleres som følger:

"Undantag från första stycket kan dock göras, om krav på medborgarskap är lagfäst i grundlag eller därmed jämförbar lag, eller nödvändigt på grund av andra internationella åtaganden eller det i övrigt av särskilda skäl bedöms nödvändigt."

2. *at* artikel 48 ændres i overensstemmelse med ministerrådsforslaget

3. at ordlyden i artikel 51, 2. stk. ændres som følger:

"Plenarforsamlingen håller ordinarie session minst en gång om året. Extra session och Tema session hålles när presidiet så beslutar eller när minst tjugofem valda medlemmar begär det."

4. at der til artikel 52, 3. stk. føjes:

"Bestemmelser om stedfortrædere for Præsidiets medlemmer fastsættes i Nordisk Råds Forretningsorden."

5. at artikel 53 ændres i overensstemmelse med ministerrådsforslaget

6. at artikel 54 forbliver uændret

7. at artikel 55 forbliver uændret

8. at Helsingforsaftalen underkastes en juridisk/linguistisk gennemgang med henblik på at opnå sproglig konsistens.

Oslo, den 3. september 1995

Arne Andersson (m) Formand

Ulf Guttormsen (A)

Mari Kievinieni (Kesk.)

Birthe Sörestedt (s)

Jette Gottlieb (EL)

Johan J. Jakobsen (Sp)

Maggi Michaelsson (v)

Særlig udtalelse:

Udvalgets medlem *Johan J. Jakobsen (Sp)* henviser til, at norsk koncessionslovgivning tidligere gav myndighederne ret til at give visse fortrin til norske bedrifter og ret til at prioritere nationalt ejerskab og ressourceforvaltning.

Dette medlem er uenig i, at denne ret blev fjernet fra lovgivningen i forbindelse med EØS-aftalen.

Dette medlem tager imidlertid til efterretning, at alle nordiske lande i dag er medlemmer af EØS og mener, at EØS-aftalens ligebehandlingsprincipper allerede gælder for de nordiske lande.

Særlig udtalelse:

Udvalgets medlemmer *Birthe Sörestedt (s)* og *Ulf Guttormsen (A)* støtter udkast til ændringer i Helsingforsaftalen, B 152/p af 25. august. 1995 for så vidt angår udformningen af artiklerne 54 og 55.

BILAGA 2

Förslag till ny lydelse av Helsingforsavtalets artiklar 2, 48, 51, 52, 53, 54 och 55

Artikel 2

Vid utformningen av lagar och andra rättsregler i de nordiska länderna skall medborgare i de övriga nordiska länderna behandlas lika med landets egna medborgare. Det gäller inom samarbetsöverenskommelsens tillämpningsområde.

Undantag från första stycket kan dock göras, om krav på medborgarskap är grundlagsfäst, nödvändigt på grund av andra internationella åtaganden eller det i övrigt av särskilda skäl bedöms nödvändigt.

Artikel 48

Danmarks rikets delegation består av de av folketinget valda medlemmarna och de av regeringen utsedda representanterna samt av Färöarnas och Grönlands i andra stycket nämnda delegationer. Finlands delegation består av de av riksdagen valda medlemmarna och de av regeringen utsedda representanterna samt av Ålands i andra stycket nämnda delegation. För ettbart av de övriga länderna består delegationen av de av folkrepresentationen valda medlemmarna och de av regeringen utsedda representanterna.

Färöarnas delegation består av de av lagtinget valda medlemmarna och de av landsstyret utsedda representanterna. Grönlands delegation består av de av landstinget valda medlemmarna och de av landsstyret utsedda representanterna. Ålands delegation består av de av lagtinget valda medlemmarna och de av landskapsstyrelsen utsedda representanterna.

Med "delegation" förstås i artikel 58, andra stycket, landets delegation.

Artikel 51

Plenarförsamlingen utgöres av alla medlemmar av rådet.

Plenarförsamlingen håller ordinarie session minst en gång om året. Extra session eller temasession hålles när presidiet så beslutar eller när minst två regeringar eller minst tjugofem valda medlemmar begär det.

Rådets befogenheter utövas av plenarförsamlingen, om icke annat är särskilt föreskrivet.

Plenarförsamlingens förhandlingar är offentliga, om plenarförsamlingen icke beslutar annat.

Artikel 52

Plenarförsamlingen utser för ett kalenderår vid årlig ordinarie session ett presidium bestående av en president och det antal andra medlemmar som anges i arbetsordningen för Nordiska rådet.

Olika politiska meningsriktningar skall vara företrädda i presidiet.

Varje land skall vara representerat i presidiet.

Medlem av presidiet skall vara vald medlem av rådet.

Presidiet handhar rådets löpande angelägenheter och företräder i övrigt rådet i den utsträckning som framgår av denna överenskommelse och rådets arbetsordning.

Presidentskapet i rådet roterar mellan de nordiska länderna på det sätt som framgår av arbetsordningen för Nordiska rådet.

Artikel 53

Plenarförsamlingen bestämmer utskottens antal och verksamhetsområden. Utskotten har till uppgift att förbereda sakernas behandling i rådet.

Artikel 54

Rådet bistås i sin verksamhet av ett presidiesekretariat.

Artikel 55

Regeringarna, Färöarnas landsstyre, Grönlands landsstyre, Ålands landskapsstyrelse, ministerrådet, rådets presidium och utskotten samt medlem har rätt att väcka förslag i rådet.

Ministerrådsförslag

om ändringar i Helsingforsavtalet

(Överlämnat av Nordiska ministerrådet)

(Presidiets betänkande över ministerrådsförslaget, se presidieförslag A 1117/p, s. 87)

Juridiska utskottets yttrande över ministerrådsförslaget, se presidieförslag A 1117/p: Bilaga 1, s. 100)

Nordiska ministerrådet överlämnar härmed förslag om ändringar i Helsingforsavtalet för behandling på Nordiska rådets extrasession i Köpenhamn den 29 september 1995. Ministerrådet ber om rådets synpunkter på förslaget. Ministerrådet kommer därefter att slutligt behandla frågan om ändringar i Helsingforsavtalet.

Köpenhamn den 11 september 1995

På Nordiska ministerrådets vägnar

Marianne Jelved

Pär Stenbäck

Ministerrådsförslag om ändringar i Helsingforsavtalet

Med hänvisning till

- De nordiska statsministrarnas uppdrag till samlagsministrarna den 8 november 1993 att värdera möjligheten och ändamålsenligheten av en nordisk icke-diskrimineringsklausul i Helsingforsavtalet
- Rapporten om "Lika behandling i Norden" (Tema Nord 1995:549)
- Nordiska rådets behandling av rapporten på den 46:e sessionen i Reykjavík¹⁾
- Nordiska rådets beslut med anledning av rapporten "Nordiskt samarbete i en ny tid"²⁾
- Nordiska rådets rekommendation nr 17/1995/p om ändringar i Helsingforsavtalet³⁾
- Brev den 3 juli 1995 från Nordiska rådets presidium med begäran om ändringar i Helsingforsavtalet

föreslår samlagsministrarna **dels** att en generell regel för lika behandling av medborgare i de nordiska länderna införs i Helsingforsavtalet, **dels** att övriga ändringar till följd av rapporten "Nordiskt samarbete i en ny tid" genomförs i Helsingforsavtalet (se bilagt textförslag, *Bihang*).

¹⁾ se Dokument 5: "Rapport om införande av generell regel för likabehandling av medborgare i de nordiska länderna", Nordiska rådets 46:e sess. 1995, tryckt s. 1156, behandling s. 50 f.f.

²⁾ se Dokument 4, Nordiska rådets 46:e sess. 1995, behandling s. 50 f.f. samt presidieförslag A 1102/p (46:e sess.), tryckt s. 460, behandling s. 282 f.f.

³⁾ se Nordiska rådets 46:e sess. 1995 (s. 1190).

A. Införande av generell regel för likabehandling i Norden

Bakgrund

De nordiska statsministrarna har - som ett led i arbetet med att förenkla medborgarnas möjligheter till resa, uppehåll och sysselsättning i Norden - begärt en värdering av möjligheterna för och ändamålsenligheten av en nordisk icke-diskrimineringsklausul i Helsingforsavtalet.

Med anledning därav har ministerrådet uppdragit åt f.d. statsrådet Nils G. Åsling att med stöd av juridisk expertis från de nordiska länderna klarlägga de formella förutsättningarna för en sådan klausul.

I sin slutrapport till ministerrådet "Lika behandling i Norden" (Tema Nord 1995:549) har Åsling föreslagit införande av en nordisk likabehandlingsregel i Helsingforsavtalet. Därjämte har Åsling föreslagit att en allmän klagorätt införs.

Av utredningen framgår att det inte gäller en icke-diskrimineringsklausul av samma juridiska natur som EU-rättens. Den principen ingår i ett överstatligt rättssystem, som helt skiljer sig från den nordiska konsensusordningen. Utredaren har visserligen hämtat inspiration från EU-rätten, men utgått från det nordiska samarbetets traditionella karaktär.

Ministerrådet har med en egen positiv signal överlämnat Åslings slutrapport för behandling på Nordiska rådets 46:e session i Reykjavik. Förslagen i rapporten vann därvid allmänt gillande.

Det nu aktuella förslaget är en vidareföring av det tidigare arbetet med en nordisk likabehandlingsregel.

Aktuell situation

Finland och Sverige har i slutakten till anslutningsfördraget om medlemskap i EU tillsammans med de dåvarande medlemsländerna kommit överens om följande förklaring rörande det nordiska samarbetet:

"De avtalslutande parterna registrerar att Sverige och Finland som medlemmar av Europeiska unionen avser att fortsätta sitt nordiska samarbete, både inbördes och tillsammans med andra länder och territorier, i full överensstämmelse med gemenskapsrätten och andra bestämmelser i Maastrichtfördraget."

Fundamentet för det nordiska samarbetet finns i Helsingforsavtalet, som utgör en överordnad samarbetsöverenskommelse mellan de nordiska länderna. Avtalet bygger helt på frivillighet från ländernas sida och har således inga överstatliga drag.

För tre nordiska länder gäller nu EU-rättens icke-diskrimineringsklausul gentemot samtliga medlemsstater i EU, men inte gentemot de två nordiska länder som står utanför. I förhållande till dem gäller EES-avtalets mer begränsade klausul samt Helsingforsavtalet.

Det nordiska samarbetet befinner sig sedan flera år i ett skede av förnyelse och förändring till följd av utvecklingen i Europa. Ministerrådet ser som sin uppgift att lämna ett konstruktivt bidrag till detta reformarbete

genom ett konkret förslag som kan genomföras inom ramen för Helsingforsavtalet, som härigenom stärks. Samtidigt markeras ambitionen att låta det nordiska samarbetet hålla samma takt som det europeiska.

Helsingforsavtalets struktur och likabehandlingsregelns räckvidd och begränsningar

Det förhållandet att Helsingforsavtalet inte har överstatliga inslag betyder bl.a. att en princip om likabehandling kommer att implementeras och tillämpas nationellt. Härigenom skapas garantier för att en nordisk likabehandlingsprincip inte kommer i konflikt med nationella åtaganden rörande samarbetet inom EU/EES. Till följd härav föreligger inga avgörande hinder mot att ge principen generell giltighet, samtidigt som vissa undantag explicit anges.

Detta innebär att medborgare i ettvarvt av de nordiska länderna likställs med landets egna medborgare. Undantagen har formulerats restriktivt. I första hand avses sådana krav på medborgarskap som är fastlagda i grundlag eller som följer av ländernas internationella förpliktelser, bl.a. inom EU och EES. Avsteg från huvudregeln kan också ske när särskilda skäl föreligger.

I Helsingforsavtalet pekas särskilt ut sex olika samarbetsområden; det rättsliga, kulturella, sociala, ekonomiska samt samfärdsel och miljövård. Därjämte omnämns i allmänna ordalag samarbetet i övrigt, vilket täcker större delen av den politiska kartan.

Likabehandlingsregeln föreslås bli införd under det rättsliga samarbetsområdet i Helsingforsavtalet. Den bör ersätta artikel 2. I sin nuvarande lydelse innehåller denna artikel en likställighetsprincip, som har karaktär av politisk avsiktsförklaring. Genom den föreslagna likabehandlingsregeln tillskapas emellertid en mer vittgående folkrättslig förpliktelse, som tar över den nuvarande regeln. Härigenom ges Helsingforsavtalet både större bredd och styrka.

Likabehandlingsregeln har en viktig begränsning. Regeln omfattar endast fysiska personer, dvs. enskilda individer. Juridiska personer, som aktiebolag, föreningar m.fl., faller således utanför dess direkta tillämpningsområde.

Nationell implementering

Som framhållits ovan skall den nordiska likabehandlingsregeln tillämpas nationellt vid utformning av rättsregler. Regeln, såsom den föreslås bli utformad i Helsingforsavtalet, riktar sig till lagstiftare och andra normgivare, dvs. folkrepresentationerna, regeringarna samt centrala, regionala och lokala myndigheter.

På nationell nivå är meningen att den nya regeln skall gälla för nyttkommande lagregler m.m. Regeln innebär inte något krav på nationell inventering av befintliga regler för att göra eventuella justeringar. I stället bör nödvändig anpassning ske om och när det visar sig att nationella regler inte leder till likabehandling.

Det ankommer alltså på parlamenten och andra föreskrivande organ att beakta likabehandlingsregeln i samband med att förslag till ny lagstiftning läggs fram för vederbörande parlament eller i samband med att andra rättsregler antas.

Vid lagstiftning bör i motiven anges om undantagsregeln har utnyttjats och i så fall skälen härför.

För att få till stånd en mer effektiv kontroll av att länderna uppfyller sina åtaganden om likabehandling bör någon form av förfarande för att behandla frågor om bristande likabehandling tillskapas på nordisk nivå. Det bör inte gälla beslut i enskilda fall, utan regler som inte leder till lika-behandling. Det bör närmast ankomma på Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet att besluta om lämpligt sätt att behandla sådana frågor. Hur förfarandet närmare skall utformas kräver ytterligare överväganden. Detta kan senare regleras i särskilda beslut av de nordiska samarbetsorganen.

Likabehandlingsregelns lydelse

"Vid utformningen av lagar och andra rättsregler i de nordiska länderna skall medborgare i de övriga nordiska länderna behandlas lika med landets egna medborgare. Detta gäller inom samarbetsöverenskommelsens tillämpningsområde.

Undantag från första stycket kan dock göras, om krav på medborgarskap är grundlagsfäst, nödvändigt på grund av internationella åtaganden eller det i övrigt av särskilda skäl bedöms nödvändigt."

B. Regeländringar till följd av Nordiska rådets beslut angående "Nordiskt samarbete i en ny tid"

Bakgrund

Vid det gemensamma mötet mellan de nordiska statsministrarna och Nordiska rådets presidium i Tromsø den 15 november 1994 beslöts att tillätta en gemensam arbetsgrupp med uppgift att analysera det nordiska samarbetet i ljuset av de tre folkomröstningarna i Finland, Norge och Sverige. Ett mandat för arbetet fastställdes gemensamt av Nordiska rådets presidium och samarbetsministrarna den 7 december samma år. Resultatet av arbetsgruppens arbete presenterades i rapporten "Nordiskt samarbete i en ny tid" med förslag till mål, innehåll och former för det framtida nordiska samarbetet. Rapporten lades fram för behandling på Nordiska rådets 46:e session i Reykjavík. På ministerrådessidan var analys, slutsatser och förslag redan förankrade genom samarbetsministrarnas aktiva deltagande i reformarbetet. Nordiska rådet beslutade på sessionen bl.a. att rekommendera Nordiska ministerrådet och de nordiska ländernas regeringar, att i samråd med Nordiska rådets presidium, utarbeta ett ministerrådsförslag om nödvändiga ändringar i Helsingforsavtalet till behandling på rådets 47:e session. Senare har tidsplanen ändrats, så att förslagen till ändringar skall behandlas på en extrasession i Köpenhamn den 29 september 1995.

I enlighet med Nordiska rådets rekommendation har arbetet med ändringar i Helsingforsavtalet vidareförts genom informella kontakter mellan regerings- och parlamentarikersidan. Arbetet har koncentrerats till de ändringar som är direkt betingade av och nödvändiga för att genomföra Nordiska rådets beslut med anledning av reformgruppens förslag. Vissa detaljregler rörande organisation och arbetsformer föreslås bli utmönstrade från Helsingforsavtalet och i förekommande fall överförda till Nordiska rådets arbetsordning eller andra delar av det underliggande regelverket. Förslag härvidlag förväntas bli utarbetade till Nordiska rådets session i Kuopio i november 1995.

I ett brev till Nordiska ministerrådet den 3 juli 1995 har presidiet redovisat önskemål om ändringar i Helsingforsavtalet. Brevet är avsett att ligga till grund för utarbetande av ett ministerrådsförslag i saken. Nu framlagda förslag till ändringar är helt i överensstämmelse med presidiets önskemål.

Konkreta förslag med korta kommentarer

Artikel 48

Föreslagen ändring

Följdändring i relation till aktualiserade ändringar i artiklarna 52, 53 och 54 (jfr. nedan). I konsekvens med dessa stryks i tredje stycket referensen till samtliga dessa tre artiklar, så att endast hänvisningen till artikel 58, andra stycket, kvarstår.

Nuvarande lydelse

Danmarks rikets delegation består av de av folketinget valda medlemmarna och de av regeringen utsedda representanterna samt av Färöarnas och Grönlands i andra stycket nämnda delegationer. Finlands delegation består av de av riksdagen valda medlemmarna och de av regeringen utsedda representanterna samt av Ålands i andra stycket nämnda delegation. För ettvar av de övriga länderna består delegationen av de av folkrepresentationen valda medlemmarna och de av regeringen utsedda representanterna.

Färöarnas delegation består av de av lagtinget valda medlemmarna och de av landsstyret utsedda representanterna. Grönlands delegation består av de av landstinget valda medlemmarna och de av landsstyret utsedda representanterna. Ålands delegation består av de av lagtinget valda medlemmarna och de av landskapsstyrelsen utsedda representanterna.

Med "delegation" förstås i artiklarna 52, 53, 54 första stycket, och 58 andra stycket, landets delegation.

Föreslagen lydelse

Danmarks rikets delegation består av de av folketinget valda medlemmarna och de av regeringen utsedda representanterna samt av Färöarnas och Grönlands i andra stycket nämnda delegationer. Finlands delegation består av de av riksdagen valda medlemmarna och de av regeringen utsedda representanterna samt av Ålands i andra stycket nämnda delegation. För ettvar av de övriga länderna består delegationen av de av folkrepresentationen valda medlemmarna och de av regeringen utsedda representanterna.

Färöarnas delegation består av de av lagtinget valda medlemmarna och de av landsstyret utsedda representanterna. Grönlands delegation består av de av landstinget valda medlemmarna och de av landsstyret utsedda representanterna. Ålands delegation består av de av lagtinget valda medlemmarna och de av landskapsstyrelsen utsedda representanterna.

Med "delegation" förstås i artikel 58, andra stycket, landets delegation.

*Artikel 52***Föreslagen ändring**

I första stycket byts "år" ut mot "kalenderår". Lokutionen "första årliga ordinarie session" byts ut mot "vid årlig ordinarie session". Den specifika referensen till antalet medlemmar föreslås utgå och ersättas med "det antal medlemmar som anges i arbetsordningen för Nordiska rådet". Närmare bestämmelser om antalet medlemmar från varje land tas in i Nordiska rådets arbetsordning.

Andra stycket ändras så att det reflekterar strävan att primärt företrädare för varje partigrupp skall ingå i presidiet. Här bör uttrycket "olika politiska meningsriktningar" användas. Texten föreslås lyda: "Olika politiska meningsinriktningar skall vara företrädade i presidiet. Varje land skall vara representerat i presidiet."

Bestämmelser om fyllnadsval bör hänföras till Nordiska rådets arbetsordning. Tredje styckets andra mening föreslås därför bli struken ur avtals-texten.

Nuvarande lydelse

Plenarförsamlingen utser för ett år vid första årliga ordinarie session ett presidium bestående av en president och högst tio andra medlemmar.

Delegationerna skall vara företrädade i presidiet med minst två medlemmar vardera. Såvitt möjligt bör olika politiska meningsinriktningar bli representerade i presidiet.

Medlem av presidiet skall vara vald medlem av rådet. Blir befattningen som medlem av presidiet ledig mellan två ordinarie sessioner, skall för tiden till dess nytt presidium utses ny medlem utses av den delegation som den avgående medlemmen tillhört.

Presidiet handhar rådets löpande angelägenheter och företräder i övrigt rådet i den utsträckning som framgår av denna överenskommelse och rådets arbetsordning.

Föreslagen lydelse

Plenarförsamlingen utser för ett kalenderår vid årlig ordinarie session ett presidium bestående av en president och det antal andra medlemmar som anges i arbetsordningen för Nordiska rådet.

Olika politiska meningsriktningar skall vara företrädade i presidiet. Varje land skall vara representerat i presidiet.

Medlem av presidiet skall vara vald medlem av rådet.

Presidiet handhar rådets löpande angelägenheter och företräder i övrigt rådet i den utsträckning som framgår av denna överenskommelse och rådets arbetsordning.

*Artikel 53***Föreslagen ändring**

Första styckets andra och tredje mening bör strykas. Det är här fråga om bestämmelser som reglerar nominering/val till rådets olika organ och som därför bör föras till Nordiska rådets arbetsordning.

Nuvarande lydelse

Plenarförsamlingen bestämmer utskottens antal och verksamhetsområden. För varje utskott fastställer plenarförsamlingen det antal medlemmar av varje delegation som skall ingå i utskottet. I enlighet härmed fördelar varje delegation sina valda medlemmar på utskotten.

Utskotten har till uppgift att förbereda sakernas behandling i rådet.

Föreslagen lydelse

Plenarförsamlingen bestämmer utskottens antal och verksamhetsområden.

Utskotten har till uppgift att förbereda sakernas behandling i rådet.

*Artikel 54***Föreslagen ändring**

Artikelns första stycke bör bli mindre detaljerad och anpassas till motsvarande reglering av ministerrådets sekretariatsfunktion (jfr. art. 61, sista stycket).

Nuvarande lydelse

Rådet bistås i sin verksamhet av ett presidiesekretariat som leds av en presidiesekreterare utsedd av presidiet samt av ett kollegium (sekreterarkollegiet) bestående av presidiesekreteraren och generalsekreteraren hos varje lands delegation.

Varje delegation anställer den sekretariatspersonal som skall bistå delegationen.

Föreslagen lydelse

Rådet bistås i sin verksamhet av ett presidiesekretariat.

*Artikel 55***Föreslagen ändring**

Andra stycket stryks med hänvisning till att arbetsrelationerna inom rådet bör regleras i Nordiska rådets arbetsordning.

Nuvarande lydelse

Regeringarna, Färöarnas landsstyrelse, Grönlands landsstyrelse, Ålands landskapsstyrelse, ministerrådet, rådets presidium och utskotten samt medlem har rätt att väcka förslag i rådet.

Förslag skall beredas av ett utskott eller av presidiet innan det slutbehandlas inom rådet.

Föreslagen lydelse

Regeringarna, Färöarnas landsstyrelse, Grönlands landsstyrelse, Ålands landskapsstyrelse, ministerrådet, rådets presidium och utskotten samt medlem har rätt att väcka förslag i rådet.

Överenskommelse

om ändring av samarbetsöverenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige

Danmarks Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,

som genom överenskommelser den 13 februari 1971, den 11 mars 1974, den 15 juni 1983, den 6 maj 1985, den 21 augusti 1991 och den 18 mars 1993 ändrat samarbetsöverenskommelsen av den 23 mars 1962 mellan de nordiska länderna, och

som önskar ytterligare förnya och utveckla det nordiska samarbetet i ljuset av de nordiska ländernas utvidgade deltagande i europeiskt samarbete,

har kommit överens om följande:

I

Samarbetsöverenskommelsens artiklar 2, 48, 52, 53, 54 och 55 ändras och får följande ordalydelse:

Artikel 2

Vid utformningen av lagar och andra rättsregler i de nordiska länderna skall medborgare i de övriga nordiska länderna behandlas lika med landets egna medborgare. Det gäller inom samarbetsöverenskommelsens tillämpningsområde.

Undantag från första stycket kan dock göras, om krav på medborgarskap är grundlagsfäst, nödvändigt på grund av internationella åtaganden eller det i övrigt av särskilda skäl bedöms nödvändigt.

Artikel 48

Danmarks rikets delegation består av de av folketinget valda medlemmarna och de av regeringen utsedda representerarna samt av Färöarnas och Grönlands i andra stycket nämnda delegationer. Finlands delegation består av de av riksdagen valda medlemmarna och de av regeringen utsedda representerarna samt av Ålands i andra stycket nämnda delegation. För ettvarvt av de övriga länderna består delegationen av de av folkrepresentationen valda medlemmarna och de av regeringen utsedda representerarna.

Färöarnas delegation består av de av lagtinget valda medlemmarna och de av landsstyret utsedda representerarna. Grönlands delegation består av de av landstinget valda medlemmarna och de av landsstyret utsedda representerarna. Ålands delegation består av de av lagtinget valda medlemmarna och de av landskapsstyrelsen utsedda representerarna.

Med "delegation" förstås i artikel 58, andra stycket, landets delegation.

Artikel 52

Plenarförsamlingen utser för ett kalenderår vid årlig ordinarie session ett presidium bestående av en president och det antal andra medlemmar som anges i arbetsordningen för Nordiska rådet.

Olika politiska meningsriktningar skall vara företrädna i presidiet.

Varje land skall vara representerat i presidiet.

Medlem av presidiet skall vara vald medlem av rådet.

Presidiet handhar rådets löpande angelägenheter och företräder i övrigt rådet i den utsträckning som framgår av denna överenskommelse och rådets arbetsordning.

Artikel 53

Plenarförsamlingen bestämmer utskottens antal och verksamhetsområden. Utskotten har till uppgift att förbereda sakernas behandling i rådet.

Artikel 54

Rådet bistås i sin verksamhet av ett presidiesekretariat.

Artikel 55

Regeringarna, Färöarnas landsstyre, Grönlands landsstyre, Ålands landskapsstyrelse, ministerrådet, rådets presidium och utskotten samt medlem har rätt att väcka förslag i rådet.

II

Överenskommelsen träder i kraft femton dagar efter den dag då samtliga parter meddelat det finska utrikesministeriet att överenskommelsen godkännts.

Det finska utrikesministeriet meddelar de övriga parterna om mottagandet av dessa meddelanden och om tidpunkten för överenskommelsens ikraftträdande.

III

Originalexemplaret till denna överenskommelse deponeras hos det finska utrikesministeriet, som tillställer de övriga parterna bestyrkta kopior därav.

Till bekräftelse härav har de vederbörligen befullmäktigade ombuden undertecknat denna överenskommelse.

Som skedde i den 1995 i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska och svenska språken, vilka samtliga texter äger lika giltighet.

Forslag

fra Nordisk Råds præsidium om regler for den ekstraordinære sessions gennemførelse

1. Begrænsning af taletiden

Præsidiet foreslår med henvisning til forretningsordenens § 9, at plenarforsamlingen beslutter, at taletiden for præsidenten, Ministerrådets og partigruppernes talsmænd er *7 minutter*. Taletiden for andre talere er *5 minutter*.

2. Replikskifte

Under henvisning til den begrænsede tid for den ekstraordinære session skal følgende regler gælde for debatten:

Præsidenten henviser til forretningsordenens § 9, hvori der bl.a. står at "..... et medlem som ønsker ordet til replik, (skal) have adgang dertil i tilknytning til det indlæg replikken gælder".

§ 9 i forretningsordenen giver præsidenten ret til at foreslå plenarforsamlingen at begrænse indlæggenes længde i en bestemt debat.

I overensstemmelse med dette foreslår præsidenten en tidsbegrænsning på *2 minutter* pr. replik. Præsidenten vil som hovedregel give et rådsmedlem højst to replikker i en debat og vil søge at begrænse replikskiftet til højst *15 minutter*.

Replik kan kun gives i tilslutning til indlæg fra partigrupperne og ministre. Hovedindlæggets talere skal gives ret til et afsluttende svar.

Der kan kun anmodes om replik i tilslutning til hovedindlægget.

Den, som replikken er rettet til, skal gives mulighed for at svare straks.

BESLUT

Rekommendation och interna beslut antagna vid Nordiska rådets 5:e extrasession

Rekommendation*)

Nr 23 Ändringar i Helsingforsavtalet

Interna beslut*)

Nr 3 Ny organisation och nytt arbetssätt för Nordiska rådet

Nr 4 Ändringar i rådets arbetsordning

*) Rekommendationerna 1-22 samt Interna beslut nr 1 och 2, se Nordiska rådets 46:e session 1995.

Nordiska rådet har tillstått regeringarna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige nedanstående rekommendation angående *ändringar i Helsingforsavtalet*

REKOMMENDATION nr 23/1995

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 29 september 1995 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av presidiet (A 1117/p och B 152/p) med 76 röster. 2 medlemmar avstod från att rösta och 4 medlemmar var frånvarande.

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar regeringarna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige

att vidtaga de ändringar i Helsingforsavtalets artiklar 2, 48, 51, 52, 53, 54 och 55 som framgår av bilaga 3 till presidieförslag A 1117/p.

De 76 medlemmar som röstade *för* rekommendationen var:

Christel Anderberg (m)
 Hanne Andersen (S)
 Peter Angelsen (Sp)
 Børge Bakholt (S)
 Dorte Bennedsen (S)
 Kjell Magne Bondevik (KrF)
 Paul Chaffey (SV)
 John Dale (Sp)
 Erik Dalheim (A)
 Inger Davidson (kds)
 Anneliese Dørum (A)
 Hans Engell (KF)
 Knud Enggaard (V)
 May Flodin (FS)
 Ranveig Frøiland (A)
 Geir H. Haarde (Sj)
 Martin Glerup (S)
 Jette Gottlieb (EL)
 Per Erik Granström (s)
 Lis Greibe (S)
 Jonna Grønver (V)

Guðmundur Árni Stefánsson (A)
 Ulf Guttormsen (A)
 Ragnhild Queseth Haarstad (Sp)
 Jorunn Hageler (SV)
 Gunnar Halvorsen (A)
 Søren Hansen (S)
 Hjörleifur Guttormsson (Ab)
 Liisa Hyssälä (Kesk.)
 Per Olof Håkansson (s)
 Margareta Israelsson (s)
 Ville Itälä (Kok.)
 Johan J. Jakobsen (Sp)
 Anita Johansson (s)
 Eva Johansson (s)
 Olof Johansson (c)
 Elver Jonsson (fp)
 Ragna Berget Jørgensen (A)
 Marjut Kaarilahti (Kok.)
 Bjarne Kallis (SKL)
 Anfinn Kallsberg (Fkfl)
 Tarja Kautto (SDP)

<i>Mari Kiviniemi (Kesk.)</i>	<i>Olof Salmén (ÅC)</i>
<i>Göthe Knutson (m)</i>	<i>Marianne Samuelsson (mp)</i>
<i>Inger Koch (m)</i>	<i>Kimmo Sasi (Kok.)</i>
<i>Ossi Korteniemi (Kesk.)</i>	<i>Gitte Seeberg (KF)</i>
<i>Berit Brørby Larsen (A)</i>	<i>Sigríður Anna Þórðardóttir (Sj)</i>
<i>Göran Lennmarker (m)</i>	<i>Siv Friðleifsdóttir (F)</i>
<i>Tore A. Liltved (H)</i>	<i>Håkan Strömberg (s)</i>
<i>Carin Lundberg (s)</i>	<i>Sturla Böðvarsson (Sj)</i>
<i>Pehr Löw (SFP)</i>	<i>Anni Svanholt (SF)</i>
<i>Hannes Manninen (Kesk.)</i>	<i>Nils T. Svensson (s)</i>
<i>Anders Mølgaard (V)</i>	<i>Jan P. Syse (H)</i>
<i>Outi Ojala (Vas.)</i>	<i>Peder Sønderby (V)</i>
<i>Jan Petersen (H)</i>	<i>Birthe Sörestedt (s)</i>
<i>Marita Petersen (Jøfl)</i>	<i>Rita Tveiten (A)</i>
<i>Riitta Prusti (SDP)</i>	<i>Valgerður Sverrisdóttir (F)</i>
<i>Virpa Puisto (SDP)</i>	<i>Marjatta Vehkaoja (SDP)</i>
<i>Aulis Ranta-Muotio (Kesk.)</i>	<i>Jarmo Wahlström (Vas.)</i>

Arne Andersson (m) och Sinikka Hurskainen (SDP) *avstod från att rösta.*

Köpenhamn den 29 september 1995

Geir H. Haarde
President

Anders Wenström
Presidiesekreterare

Nordiska rådet har antagit
nedanstående interna beslut
angående *ny organisation och
nytt arbetssätt för Nordiska rådet*

INTERNT BESLUT nr 3/1995

Nordiska rådet har den 29 september 1995 antagit nedanstående interna beslut efter förslag av presidiet (A 1117/p, A 1116/p och B 152/p) med 66 röster mot 1. 11 medlemmar avstod från att rösta och 4 medlemmar var frånvarande.

Beslutet lyder:

Nordiska rådet antar följande interna beslut:

att, med avslag till medlemsförslaget A 1116/p, godkänna presidiets förslag till ny organisation och nytt arbetssätt för Nordiska rådet.

De 66 medlemmar som röstade för beslutet var:

Christel Anderberg (m)
Hanne Andersen (S)
Peter Angelsen (Sp)
Børge Bakholt (S)
Dorte Bennedsen (S)
Kjell Magne Bondevik (KrF)
John Dale (Sp)
Erik Dalheim (A)
Inger Davidson (kds)
Anneliese Dørum (A)
Hans Engell (KF)
Knud Enggaard (V)
May Flodin (FS)
Ranveig Frøiland (A)
Geir H. Haarde (Sj)
Martin Glerup (S)
Per Erik Granström (s)
Lis Greibe (S)
Jonna Grønver (V)
Guðmundur Árni Stefánsson (A)
Ulf Guttormsen (A)
Ragnhild Queseth Haarstad (Sp)

Gunnar Halvorsen (A)
Søren Hansen (S)
Liisa Hyssälä (Kesk.)
Per Olof Håkansson (s)
Margareta Israelsson (s)
Ville Itälä (Kok.)
Johan J. Jakobsen (Sp)
Anita Johansson (s)
Eva Johansson (s)
Olof Johansson (c)
Elver Jonsson (fp)
Ragna Berget Jørgensen (A)
Marjut Kaarilahti (Kok.)
Bjarne Kallis (SKL)
Anfinn Kallsberg (Fkfl)
Tarja Kautto (SDP)
Mari Kiviniemi (Kesk.)
Göthe Knutson (m)
Inger Koch (m)
Ossi Korteniemi (Kesk.)
Berit Brørby Larsen (A)
Göran Lennmarker (m)

Tore A Liltved (H)
 Carin Lundberg (s)
 Pehr Löw (SFP)
 Hannes Manninen (Kesk.)
 Anders Mølgaard (V)
 Jan Petersen (H)
 Marita Petersen (Jvfl)
 Aulis Ranta-Muotio (Kesk.)
 Olof Salmén (ÅC)
 Marianne Samuelsson (mp)
 Kimmo Sasi (Kok.)

Gitte Seeberg (KF)
 Sigríður Anna Þórðardóttir (Sj)
 Siv Friðleifsdóttir (F)
 Håkan Strömberg (s)
 Sturla Böðvarsson (Sj)
 Nils T. Svensson (s)
 Jan P. Syse (H)
 Peder Sønderby (V)
 Birthe Sörestedt (s)
 Rita Tveiten (A)
 Valgerður Sverrisdóttir (F)

Den medlem som röstade *mot* beslutet var: *Sinikka Hurskainen (SDP)*

Arne Andersson (m), Paul Chaffey (SV), Jette Gottlieb (EL), Jorunn Hageler (SV), Hjörleifur Guttormsson (Ab), Outi Ojala (Vas.), Riitta Prusti (SDP), Virpa Puisto (SDP), Anni Svanholt (SF), Marjatta Vehkaoja (SDP) och Jarmo Wahlström (Vas.) *avstod från att rösta.*

Köpenhamn den 29 september 1995

Geir H. Haarde
 President

Anders Wenström
 Presidiesekreterare

Nordiska rådet har uppdragit
åt presidiet att verkställa nedan-
stående interna beslut angående
ändringar i rådets arbetsordning

INTERNT BESLUT nr 4/1995

Nordiska rådet har den 29 september 1995 antagit nedanstående interna beslut efter förslag av presidiet (*A 1117/p* och *B 152/p*).

Det interna beslutet har följande lydelse:

Nordiska rådet uppdrar åt presidiet

att återkomma till Nordiska rådets 47:e session i Kuopio med förslag till ändringar i rådets arbetsordning m.m. på grundval av rådets beslut under 5:e extrasessionen om ny organisation och nytt arbetssätt och om ändring i Helsingforsavtalet.

Köpenhamn den 29 september 1995

Geir H. Haarde
President

Anders Wenström
Presidiesekreterare

Övriga beslut

A. Beslut att inte företa sig något

(29 september)

1. medlemsförslag om utskottsstruktur för Nordiska rådet (A 1116/p)

B. Beslut i interna spörsmål¹⁾

(29 september)

1. att tillämpa vissa regler beträffande taletiden för medlemmarna och replikskiftet (Dokument 1)

1) Internt beslut nr 3 *Ny organisation och nytt arbetssätt för Nordiska rådet*, se s. 126.
Internt beslut nr 4 *Ändringar i rådets arbetsordning*, se s. 128.

PRESIDIUM, ARBETSUTSKOTT,
SEKRETARIAT, SAKKUNNIGA M. M.

Presidium

Geir H. Haarde, president, Island
 Dorte Bennedsen, Danmark
 Knud Enggaard, Danmark
 Kimmo Sasi, Finland
 Mats Nyby, Finland
 Valgerður Sverrisdóttir, Island
 Hjörleifur Guttormsson, Island
 Berit Brørby Larsen, Norge
 Jan P. Syse, Norge
 Elver Jonsson, Sverige
 Per-Olof Håkansson, Sverige

Arbetsutskott

Danmark

Hans Engell
 Dorte Bennedsen
 Knud Enggaard
 Anni Svanholt

Finland

Outi Ojala
 Kimmo Sasi
 Janina Andersson
 Bjarne Kallis
 Mari Kiviniemi
 Pehr Löf
 Mats Nyby
 Olof Salmén

Island

Geir H. Haarde
 Guðmundur Árni Stefánsson
 Valgerður Sverrisdóttir
 Hjörleifur Guttormsson

Norge

Johan J. Jakobsen
 Berit Brørby Larsen
 Kjell Magne Bondevik
 Ranveig Frøiland
 Carl I. Hagen
 Kjellbjørg Lunde
 Jan P. Syse

Sverige

Olof Johansson
 Per Olof Håkansson
 Anita Johansson
 Berit Oscarsson
 Sten Svensson

Deltagare i sessionen

De nationella delegationernas sekretariat

Danmark

Andersen, Annette, betjent
 Clausen, Birgitte, fuldmægtig
 Funder, Jan, betjent
 Gadebusch, Camilla, kontorelev
 Gant, Anne, overassistent
 Hagemann, Henrik,
 generalsekretær
 Olsen, Tove, overassistent
 Riemann, Lavst, stf. general-
 sekretær
 Sandø, Jonna, overassistent
 Stegemüller, Ulla, assistent
 Sørensen, Erik Ingemann
 redaktør

Finland

Eriksson, Magnus, sekr. för
 internationella ärenden
 Husman, Paula, adm.assistent
 Immonen, Maarit, avdelnings-
 sekreterare
 Kaikkonen, Paula, bitr. sekre-
 terare
 Lindström, Guy, generalsekre-
 terare
 Lohiniva, Greta, bitr. general-
 sekreterare
 Salo, Kari, informationssekre-
 terare

Åland

Eriksson, Susanne, tf. delegations-
 sekreterare

Island

Elín P. Flygenring, general-
 sekretær
 Lene Hjaltason, fuldmægtig

Norge

Andreassen, Bjørn, første-
 konsulent
 Brun, Sølvi, konsulent
 Braaten, Else Marie, første-
 konsulent
 Elvatun, Brit-Heidi, første-
 sekretær
 Frølich, Christine, konsulent
 Myhre-Jensen, Kjell, sekretariats-
 leder

Sverige

Hultén, Eric, avdelningsdirektör
 Quiding, Ossian, informations-
 sekreterare
 Smekal, Eva, byråchef
 Söderman, Anita, avdelnings-
 direktör
 Tollin, Ingrid, 1:e byråsekreterare
 Åberg, Mats, kanslichef, ambas-
 sadör

Presidiesekretariatet

Bejmar, Marianne, byråassistent
 Carlsson, Inge Munk, byrå-
 assistent
 Guðrún Garðarsdóttir, bitr.
 redaktör
 Hagen, Gro, 1:e byråassistent
 Karlsson, Svenolof, redaktör
 Koumí, Margareta, byråassistent
 Lindboe, Ole, mediechef

Lindfors, Viveca, byråsekreterare
 Olsen, Vibeke Hein, stf. presidie-
 sekretær
 Sundberg, Renée, byråassistent
 Wenström, Anders, presidie-
 sekreterare
 Wiklund, Viveca, redaktions-
 assistent

Utskottssekreterare

Lundberg, Göran, miljöutskottet
 Mårtensson, Anna, budget-
 utskottet
 Ragna Árnadóttir, socialutskottet
 Utheim, May-Britt Gjengstø,
 kulturutskottet

Vefald, Olav, ekonomiska
 utskottet
 Østergaard, Anne, juridiska
 utskottet

Nordisk Kontakt

Häggman, Larserik, redaktör, S

Norrbom, Hans, tf. chefredaktör, S

Nordiska ministerrådets sekretariat

Bache, Elsebeth, sektionschef
 Emborg, Kerstin, adm.sekre-
 terare
 Granlund, Marja, sektionschef
 Gummesson, Anders, informa-
 tionschef
 Grung, Torill Egge, rådgiver
 Hernes, Per Olav, rådgiver
 Lönnroth, Joakim, rådgivare

Norén, Agneta, afdelingschef
 Persson, Margareta, avdelnings-
 sekreterare
 Stenbäck, Pär, generalsekreterare
 Ström, Björn, rådgivare
 Søndergaard, Steffen, rådgiver
 Wettestad, Thorvald, avdelnings-
 chef
 Östling, Bengt, rådgivare

Tolkar

Andersson, Pirkko-Liisa
 Hellström, Sirpa
 Jussila, Ahti

Kaljunen, Riitta
 Laakso, Ritva

Partigruppernas sekretariat

Socialdemokratiska gruppen
 Svensson, Jerry, sekreterare i NR:s
 partigrupp
Mittengruppen
 Kløvstad, Jan, sekreterare i NR:s
 partigrupp

Den konservativa gruppen
 Lebech, Mads, sekreterare i NR:
 partigrupp
Vänstersocialistiska gruppen
 Nielsen, Petter, sekreterare i NR:s
 partigrupp

*Övriga medarbetare i partigruppssekretariaten**Finland*

Ahlroth, Asta, byråsekreterare
 Laitinen, Kari, gruppsekreterare,
 soc. riksdagsgruppen
 Sirjamo, Anna-Liisa, info.sekreterare,
 soc. riksdagsgruppen
 Turtianinen, Seija, lagstiftningssekr,
 centerp. riksdagsgruppen

Norge

Dybing, Svein, informasjonssjef

Hammerstad, Jarle, polit. rådgiver
 (Høyres gruppe)

Synnes, Arne, gruppesekreterær,
 KrF

Thorvaldsen, Trond, politisk
 rådgiver, Arbeiderp. gruppe

Sverige

Karlbom, Berit, socialdem.
 gruppen

Kokk, Enn, socialdem. gruppen

Läth, Roger, socialdem. gruppen

Olsson, Sten, kanslichef, socialdem.
 gruppen

Sakkunniga*Danmark*

Andersen, Sven, fuldmægtig
 Balslev, Kaare, ministersekretær
 Carlsen, Anne Marie Sloth,
 fuldmægtig
 Husted, Christian, fuldmægtig
 Kjeldsen, Berno, sekretariatschef
 Moth-Lund, Ulla, assistent

Färöarna

Festirstein, Beinta, bureauchef
 Thomassen, Kristoffur, konsulent
 á Velbastað, Niels, fuldmægtig

Grönland

Lytthans, Kaspar
 Meibom, Susanne Hostrup,
 fuldmægtig
 Oxholm, Ole, tilforordnet,
 Nordens Institut i Grönland
 Riemenschneider, Enid,
 konsulent
 Søndergaard, Jørgen S.

Finland

Alhojärvi, Pekka, föredragande
 Ekebom, Ralf, överinspektör

Kivimäki, Erkki, utrikesråd, samarbetsministerns ställföreträdare

Krokfors, Karl-Johan, ambassadråd

Lindroos, Bo, ambassadråd

Räsänen, Leila, överinspektör

Sørensen, Jens Lund, direktør,

Åland

Lindbäck, Peter, tf. kanslichef,
 landskapsstyrelsen

Island

Snjólaug Ólafsdóttir, kontorchef,
 medlem af NSK

Norge

Clemet, Fridtjov, ekspedisjonssjef

Lillerud, Kjell, spesialrådgiver

Prebensen, Wenche, rådgiver

Sverige

Carlson, Per, departementssekreterare

Moberg, Axel, kansliråd

Persson Göransson, Ewa,
 statssekreterare

SUPPLEMENT

- SAMARBETSÖVERENSKOMMELSE MELLAN DANMARK, FINLAND, ISLAND, NORGE OCH SVERIGE (HELSINGFORS AVTALET)
- SLUTDOKUMENT FRÅN DEN 4:E PARLAMENTARISKA KONFERENSEN OM SAMARBETE I ÖSTERSJÖOMRÅDET, RØNNE (ENGELSK OCH NORSK TEXT)
- STATSMINISTRARNAS GEMENSAMMA UT-TALANDE

Samarbetsöverenskommelse mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige (Helsingforsavtalet)

Avtalet undertecknades den 23 mars 1962 och trädde i kraft den 1 juli samma år. Den ursprungliga texten har reviderats genom överenskommelser som undertecknats den 13 februari 1971, den 11 mars 1974, den 15 juni 1983, den 6 maj 1985, den 21 augusti 1991, den 18 mars 1993 och den 29 september 1995. De senaste ändringarna trädde i kraft den 2 januari 1996.

(Preamble till överenskommelsen den 23 mars 1962)

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,

vilka vilja ytterligare främja den nära gemenskap, som i fråga om kultur samt om rätts- och samhällsuppfattning råder mellan de nordiska folken, och ytterligare utveckla samarbetet mellan de nordiska länderna;

vilka eftersträva enhetliga regler i de nordiska länderna i så många avseenden som möjligt;

vilka vilja på alla områden, där förutsättningar därför finnas, åstadkomma en ändamålsenlig arbetsfördelning mellan länderna;

vilka vilja fortsätta det för länderna betydelsefulla samarbetet inom Nordiska rådet och övriga samarbetsorgan;

ha enats om följande bestämmelser:

(Preamble till överenskommelsen den 13 februari 1971)

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,

vilka vilja stärka och ytterligare utbygga de institutionella grundvalarna för samarbetet mellan de nordiska länderna,

vilka finna det ändamålsenligt att i detta syfte ändra samarbetsöverenskommelsen den 23 mars 1962 mellan de nordiska länderna,

vilka därför ha beslutat att i samarbetsöverenskommelsen införa de grundläggande bestämmelserna om Nordiska rådet,

vilka tillika ha beslutat att i samarbetsöverenskommelsen införa bestämmelser om ett nordiskt ministerråd med behörighet för hela det nordiska samarbetsfältet, ha enats om följande:

(Preamble till överenskommelsen den 11 mars 1974)

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,

vilka genom överenskommelsen den 13 februari 1971 ändrat samarbetsöverenskommelsen mellan de nordiska länderna den 23 mars 1962,

vilka finna det ändamålsenligt att göra vissa ytterligare ändringar i och tillägg till överenskommelsen, ha enats om följande:

(Preamble till överenskommelsen den 15 juni 1983)

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,
vilka genom överenskommelser av den 13 februari 1971 och den 11 mars 1974
ändrat samarbetsöverenskommelsen den 23 mars 1962 mellan de nordiska länderna,

vilka finner det ändamålsenligt att göra vissa ändringar i överenskommelsen
för att ge Färöarna och Åland en utökad representation i Nordiska rådet och
Nordiska ministerrådet samt för att ge Grönland samma representation i dessa
organ,

har enats om följande:

(Preamble till överenskommelsen den 6 maj 1985)

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,
som genom överenskommelser av den 13 februari 1971, den 11 mars 1974 och
den 15 juni 1983 ändrat samarbetsöverenskommelsen den 23 mars 1962 mellan de
nordiska länderna och

som önskar effektivisera det nordiska samarbetets arbetsformer,
har kommit överens om följande:

(Preamble till överenskommelsen den 21 augusti 1991)

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,
som genom överenskommelser den 13 februari 1971, den 11 mars 1974, den
15 juni 1983 och den 6 maj 1985 ändrat samarbetsöverenskommelsen den 23 mars
1962 mellan de nordiska länderna, och

som finner det ändamålsenligt att göra vissa ändringar av Nordiska rådets
organisation och arbetsformer,

har kommit överens om följande:

(Preamble till överenskommelsen den 18 mars 1993)

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,
som genom överenskommelser av den 13 februari 1971, den 11 mars 1974, den
15 juni 1983, den 6 maj 1985 och den 21 augusti 1991 har ändrat samarbets-
överenskommelsen av den 23 mars 1962 mellan de nordiska länderna, och

som önskar förnya och utveckla det nordiska samarbetet i ljuset av de nordiska
ländernas utvidgade deltagande i europeiskt samarbete,

har kommit överens om följande:

(Preamble till överenskommelsen den 29 september 1995)

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,
som genom överenskommelser den 13 februari 1971, den 11 mars 1974, den
15 juni 1983, den 6 maj 1985, den 21 augusti 1991 och den 18 mars 1993 ändrat
samarbetsöverenskommelsen av den 23 mars 1962 mellan de nordiska länderna,
och

som önskar ytterligare förnya och utveckla det nordiska samarbetet i ljuset av
de nordiska ländernas utvidgade deltagande i europeiskt samarbete,

har kommit överens om följande:

Inledande bestämmelse

Artikel 1^{1, 8}

De fördragsslutande parterna skall eftersträva att bevara och ytterligare utveckla samarbetet mellan länderna på det rättsliga, kulturella, sociala och ekonomiska området samt i fråga om samfärdseln och miljövården.

De fördragsslutande parterna bör rådgöra med varandra i frågor av gemensamt intresse som behandlas i europeiska och andra internationella organisationer och konferenser.

Rättsligt samarbete

Artikel 2⁹

Vid utformningen av lagar och andra rättsregler i de nordiska länderna skall medborgare i de övriga länderna behandlas lika med landets egna medborgare. Det gäller inom samarbetsöverenskommelsens tillämpningsområde.

Undantag från första stycket kan dock göras, om krav på medborgarskap är grundlagsfäst, nödvändigt på grund av andra internationella åtaganden eller det i övrigt av särskilda skäl bedöms nödvändigt.

Artikel 3

De fördragsslutande parterna skola söka underlätta för medborgare i ett nordiskt land att förvärva medborgarskap i annat nordiskt land.

Artikel 4

De fördragsslutande parterna skola fortsätta lagsamarbetet i syfte att uppnå största möjliga överensstämmelse på privaträttens område.

Artikel 5

De fördragsslutande parterna bör eftersträva enhetliga bestämmelser om brott och brottspåföljder.

Beträffande brott, som begåtts i ett nordiskt land, bör utredning och lagföring i största möjliga utsträckning kunna ske även i annat nordiskt land.

Artikel 6

De fördragsslutande parterna skola eftersträva inbördes samordning av annan lagstiftning än som nu sagts på sådana områden, där detta ter sig ändamålsenligt.

¹ Ny lydelse 1974.

⁸ Ny lydelse 1993.

⁹ Ny lydelse 1995.

Artikel 7

Varje fördragsslutande part bör verka för genomförandet av sådana regler, att beslut av domstol eller annan myndighet i annat nordiskt land kan verkställas jämväl inom partens område.

Kulturellt samarbete**Artikel 8²**

Undervisningen och utbildningen skall i skolorna i de nordiska länderna i lämplig omfattning innefatta undervisning om språk, kultur och allmänna samhällsförhållanden i de övriga nordiska länderna, inbegripet Färöarna, Grönland och Åland.

Artikel 9

Varje fördragsslutande part bör bibehålla och vidga möjligheten för studerande, hemmahörande i annat nordiskt land, att idka studier och avlägga examen vid sina utbildningsanstalter. I största möjliga utsträckning bör därvid även i något nordiskt land avlagd delexamen få räknas till godo för slutexamen i annat nordiskt land.

Ekonomiskt stöd från hemlandet bör kunna utgå, oavsett till vilket land studierna förläggs.

Artikel 10

De fördragsslutande parterna bör samordna sådan av det allmänna ordnad utbildning, som syftar till att ge behörighet för viss yrkesutövning.

Sådan utbildning bör såvitt möjligt ge samma behörighet i alla de nordiska länderna. Krav må dock uppställas på sådan tilläggsutbildning, som kan erfordras av hänsyn till nationella förhållanden.

Artikel 11

På de områden där ett samarbete är ändamålsenligt bör utbyggnaden av utbildningsanstalter samordnas genom fortlöpande samverkan beträffande utbyggnadsplaneringen och dess genomförande.

Artikel 12

Samarbete på forskningens område bör vara så inriktat att tillgängliga forskningsanslag och övriga resurser samordnas och utnyttjas på bästa möjliga sätt, bland annat genom att gemensamma institutioner upprättas.

Artikel 13

I syfte att stödja och stärka den kulturella utvecklingen skola de fördragsslutande parterna främja det fria nordiska folkbildningsarbetet och utbytet inom litteratur, konst, musik, teater, film och övriga kulturområden,

² Ny lydelse 1983.

varvid böra tillvaratagas bland annat de möjligheter som radio och television erbjuda.

Socialt samarbete

Artikel 14

De fördragsslutande parterna skola eftersträva att bevara och ytterligare utveckla den gemensamma nordiska arbetsmarknaden efter de riktlinjer som uppdragits genom tidigare överenskommelser. Arbetsförmedling och yrkesvägledning skola samordnas. Utbytet av praktikanter skall vara fritt.

Likformighet beträffande nationella regler rörande arbetarskydd och liknande frågor bör eftersträvas.

Artikel 15

De fördragsslutande parterna skola verka för att medborgare i ett nordiskt land vid vistelse i annat nordiskt land skall i största möjliga utsträckning komma i åtnjutande av de sociala förmåner, som må utgå i vistelselandet till dess egna medborgare.

Artikel 16

De fördragsslutande parterna skola ytterligare utveckla samarbetet beträffande hälso- och sjukvård, nykterhetsvård samt vård av barn och ungdom.

Artikel 17

Varje fördragsslutande part skall verka för att medicinsk, teknisk eller annan liknande säkerhetskontroll utföres på sådant sätt att attest eller intyg om kontrollen kan godtagas i övriga nordiska länder.

Ekonomiskt samarbete

Artikel 18

De fördragsslutande parterna skola, i avsikt att främja det nordiska ekonomiska samarbetet på olika områden, samråda i fråga om den ekonomiska politiken. Därvid bör uppmärksamhet ägnas möjligheterna att samordna åtgärder, som vidtagas i konjunkturutjämnande syfte.

Artikel 19

De fördragsslutande parterna avse att så långt det är möjligt främja produktions- och investeringssamarbete mellan sina länder och att härvid söka lägga förhållandena till rätta för direkt samarbete mellan företag i två eller flera av de nordiska länderna. De fördragsslutande parterna böra som ett led i ett vidare internationellt samarbete eftersträva att uppnå en ändamålsenlig arbetsfördelning mellan länderna i fråga om produktion och investeringar.

Artikel 20

De fördragsslutande parterna skola verka för största möjliga frihet för kapitalrörelser mellan de nordiska länderna. Beträffande andra betalnings- och valutafrågor av samfällt intresse skola gemensamma lösningar eftersträvas.

Artikel 21

De fördragsslutande parterna skola eftersträva att befästa det samarbete, som tidigare inletts i syfte att undanröja hinder för handeln mellan de nordiska länderna, samt att så långt möjligt ytterligare stärka och utveckla detta samarbete.

Artikel 22

De fördragsslutande parterna skola i internationella handelspolitiska frågor såväl var för sig som gemensamt söka främja nordiska intressen och i detta syfte rådgöra med varandra.

Artikel 23

De fördragsslutande parterna skola verka för samordning av de tulltekniska och tulladministrativa bestämmelserna samt för sådana förenklingar i tullhänseende som äro ägnade att underlätta samfärdseln mellan länderna.

Artikel 24

Bestämmelserna för den nordiska gränshandeln skola utformas på sådant sätt att gränstrakternas invånare åsamkas minsta möjliga olägenheter.

Artikel 25

När behov och förutsättningar föreligga för gemensam ekonomisk utbyggnad av sådana områden inom två eller flera fördragsslutande parter territorier som gränsa till varandra, skola dessa parter tillsammans söka främja en sådan utbyggnad.

Samarbete på samfärdselns område**Artikel 26**

De fördragsslutande parterna skola eftersträva att befästa det samarbete som tidigare inletts på samfärdselns område samt söka utveckla detta samarbete i syfte att underlätta förbindelserna och varuutbytet mellan länderna och erhålla en ändamålsenlig lösning av de problem, som må förefinnas på detta område.

Artikel 27

Byggandet av samfärdselled, som berör två eller flera fördragsslutande parter områden, skall ske i samråd mellan de berörda parterna.

Artikel 28

De fördragsslutande parterna skola söka bevara och ytterligare utveckla det samarbete som lett till att deras territorier utgöra ett passkontrollområde. Kontrollen av resande, som passera gräns mellan nordiska länder, skall även i övrigt förenklas och samordnas.

Artikel 29

De fördragsslutande parterna skola samordna arbetet för ökad trafiksäkerhet.

Samarbete på miljövårdens område³**Artikel 30³**

De fördragsslutande parterna skola i nationell lagstiftning och vid tillämpning därav i största möjliga omfattning likställa övriga fördragsslutande parter miljövårdsintressen med det egna landets.

Artikel 31³

De fördragsslutande parterna skola eftersträva harmonisering av sina miljöskyddsregler i syfte att uppnå största möjliga överensstämmelse i fråga om normer och riktlinjer för utsläpp av föroreningar, användning av miljögifter och andra störningar av miljön.

Artikel 32³

De fördragsslutande parterna skola eftersträva samordning i fråga om avsättning av naturskydds- och friluftsområden samt i fråga om fridlysning och andra åtgärder för skydd av växter och djur.

Samarbete i övrigt**Artikel 33⁸**

De fördragsslutande parternas deltagande i europeiskt och annat internationellt samarbete ger goda möjligheter för samarbete till förmån för nordiska medborgare och företag. Det åligger i detta sammanhang regeringarna ett särskilt ansvar för att tillvarata gemensamma intressen och värderingar.

Artikel 34

Befattningshavare, som tillhör en fördragsslutande parts utrikestjänst och tjänstgör utanför de nordiska länderna, skall i den mån det är förenligt med hans tjänsteåliggande samt hinder icke möter från tjänstgöringslandets sida bistå jämväl medborgare i annat nordiskt land därest detta saknar representation på den ifrågavarande orten.

³ Artikeln tillkom 1974.

⁸ Ny lydelse 1993.

Artikel 35

De fördragsslutande parterna böra, närhelst det befinnes möjligt och ändamålsenligt, samordna sin verksamhet för bistånd till och samarbete med utvecklingsländerna.

Artikel 36

Åtgärder i syfte att sprida ökad kännedom om de nordiska länderna och det nordiska samarbetet böra vidtagas i nära samverkan mellan de fördragsslutande parterna och deras organ för utlandsupplysning. Där så befinnes lämpligt kunna samfällida framträdanden komma i fråga.

Artikel 37

De fördragsslutande parterna skola verka för att olika grenar av den offentliga statistiken samordnas.

Särskilda överenskommelser**Artikel 38³**

Närmare bestämmelser om samarbetet inom nu angivna områden kunna meddelas i särskilda överenskommelser.

Formerna för nordiskt samarbete**Artikel 39⁴**

För att genomföra och vidareutveckla det nordiska samarbetet enligt denna och andra överenskommelser böra de nordiska länderna fortlöpande samråda och vid behov vidtaga samordnande åtgärder.

Artikel 40^{4, 8}

Samarbetet äger rum inom Nordiska rådet, inom Nordiska ministerrådet, på statsministrarnas, på utrikesministrarnas samt på andra ministrars möten, i särskilda samarbetsorgan och mellan ländernas fackmyndigheter.

Artikel 41

Bestämmelse som tillkommer efter samarbete mellan två eller flera fördragsslutande parter må ej av part ändras, med mindre övriga parter därom underrättas. Underrättelse erfordras dock icke i brådskande fall eller då fråga är om bestämmelse av mindre betydelse.

³ Artikeln tillkom 1974.

⁴ Ny lydelse 1971.

⁸ Ny lydelse 1993.

Artikel 42

Myndigheter i de nordiska länderna äga skriftväxla direkt med varandra i andra ärenden än sådana som till följd av sin natur eller av annat skäl böra handläggas genom förmedling av utrikesförvaltningen.

Artikel 43³

I det nordiska samarbetet bör största möjliga offentlighet iakttagas.

Nordiska rådet*⁵*Artikel 44^{5, 2}**

I Nordiska rådet samarbeta de nordiska ländernas samt Färöarnas, Grönlands och Ålands folkrepresentationer, ländernas regeringar samt Färöarnas och Grönlands landsstyren och Ålands landskapsstyrelse. Rådet är initiativtagande och rådgivande i frågor, som avse samverkan mellan alla eller några av dessa länder och Färöarna, Grönland och Åland, samt har i övrigt de uppgifter som framgå av denna och andra överenskommelser.

Artikel 45⁵

Rådet kan antaga rekommendation, göra annan framställning eller avgiva yttrande till en eller flera av de nordiska ländernas regeringar eller till ministerrådet.

Artikel 46⁵

Rådet bör, utöver vad som särskilt överenskommits, beredas tillfälle att yttra sig om nordiska samarbetsfrågor av större betydelse när detta icke är ogörligt av tidsskäl.

Artikel 47^{5, 2, 8}

Rådet består av 87 valda medlemmar, regeringsrepresentanter och representanter för Färöarnas och Grönlands landsstyren och Ålands landskapsstyrelse.

Av medlemmarna väljer Danmarks folketing sexton, Finlands riksdag aderton, Islands allting sju, Norges storting och Sveriges riksdag vardera tjugo samt ett vart av Färöarnas lagting, Grönlands landsting och Ålands lagting två. Dessutom väljer varje församling motsvarande antal suppleanter.

Val av medlemmar och suppleanter förrättas årligen och gäller för tiden till nästa val. Vid val skall olika politiska meningsriktningar ges representation i rådet.

² Ny lydelse 1983.

³ Ny lydelse 1993.

⁴ Ny lydelse 1971.

⁵ Artikeln tillkom 1971.

⁸ Ny lydelse 1993.

Endast den som är medlem av den församling som förrättat valet kan vara vald medlem eller suppleant i rådet.

Regeringarna, landsstyrena och landskapsstyrelsen utser bland sina medlemmar det antal representanter som de önskar.

Artikel 48^{5, 2, 8, 9}

Danmarks rikets delegation består av de av folketinget valda medlemmarna och de av regeringen utsedda representanterna samt av Färöarnas och Grönlands i andra stycket nämnda delegationer. Finlands delegation består av de av riksdagen valda medlemmarna och de av regeringen utsedda representanterna samt av Ålands i andra stycket nämnda delegation. För ettvarvt av de övriga länderna består delegationen av de av folkrepresentationen valda medlemmarna och de av regeringen utsedda representanterna.

Färöarnas delegation består av de av lagtinget valda medlemmarna och de av landsstyret utsedda representanterna. Grönlands delegation består av de av landstinget valda medlemmarna och de av landsstyret utsedda representanterna. Ålands delegation består av de av lagtinget valda medlemmarna och de av landskapsstyrelsen utsedda representanterna.

Med "delegation" förstås i artikel 58, andra stycket, landets delegation.

Artikel 49^{5, 2}

Regeringsrepresentanterna samt landsstyrenas och landskapsstyrelsens representanter ha icke rösträtt i rådet.

I frågor, som angå tillämpningen av överenskommelser mellan vissa länder, ha endast medlemmar från dessa länder rösträtt.

Artikel 50⁵

Rådets organ är plenarförsamlingen, presidiet och utskotten.

Artikel 51^{5, 7, 9}

Plenarförsamlingen utgöres av alla medlemmar av rådet.

Plenarförsamlingen håller ordinarie session minst en gång om året. Extra session eller temasession hålles när presidiet så beslutar eller när minst två regeringar eller minst tjugofem valda medlemmar begär det.

Rådets befogenheter utövas av plenarförsamlingen, om icke annat är särskilt föreskrivet.

Plenarförsamlingens förhandlingar är offentliga, om plenarförsamlingen icke beslutar annat.

² Ny lydelse 1983.

⁵ Artikeln tillkom 1971.

⁷ Ny lydelse 1991.

⁸ Ny lydelse 1993.

⁹ Ny lydelse 1995.

Artikel 52^{5, 6, 7, 9}

Plenarförsamlingen utser för ett kalenderår vid årlig ordinarie session ett presidium bestående av en president och det antal medlemmar som anges i arbetsordningen för Nordiska rådet.

Olika politiska meningsriktningar skall vara företrädna i presidiet. Varje land skall vara representerat i presidiet.

Medlem av presidiet skall vara vald medlem av rådet.

Presidiet handhar rådets löpande angelägenheter och företräder i övrigt rådet i den utsträckning som framgår av denna överenskommelse och rådets arbetsordning.

Presidentskapet i rådet roterar mellan de nordiska länderna på det sätt som framgår av arbetsordningen för Nordiska rådet.

Artikel 53⁵

Plenarförsamlingen bestämmer utskottens antal och verksamhetsområden. Utskotten ha till uppgift att förbereda sakernas behandling i rådet.

Artikel 54^{5, 6, 7, 9}

Rådet bistås i sin verksamhet av ett presidiesekretariat.

Artikel 55^{5, 2, 7, 9}

Regeringarna, Färöarnas landsstyre, Grönlands landsstyre, Ålands landskapsstyrelse, ministerrådet, rådets presidium och utskotten samt medlem har rätt att väcka förslag i rådet.

Artikel 56^{5, 7}

Rekommendation antages av plenarförsamlingen på grundval av väckt förslag.

Annan framställning kan göras av presidiet på grundval av väckt förslag. Yttrande avgives av plenarförsamlingen. När presidiet gör framställning avgives yttrande av presidiet.

Presidiet skall till plenarförsamlingen anmäla de åtgärder det vidtagit med stöd av andra eller tredje stycket.

Artikel 57^{5, 7}

Vald medlem får ställa fråga till regering eller till ministerrådet med anledning av berättelse eller meddelande som avgivits till rådet eller i övrigt i ämne som angår det nordiska samarbetet.

² Ny lydelse 1983.

⁵ Artikeln tillkom 1971.

⁶ Ny lydelse 1985.

⁷ Ny lydelse 1991.

⁹ Ny lydelse 1995.

Artikel 58⁵, 2, 7

Varje delegation svarar för utgifterna för sitt deltagande i rådet.

Presidiet fattar för varje budgetår beslut om hur de gemensamma utgifterna skall fördelas mellan delegationerna.

Artikel 59⁵

Plenarförsamlingen fastställer rådets arbetsordning. För beslut om antagande av arbetsordning eller om ändring i denna erfordras två tredjedels flertal bland rådets valda medlemmar.

Nordiska ministerrådet⁵**Artikel 60⁵, 2**

I Nordiska ministerrådet samarbeta de nordiska ländernas regeringar.

Färöarnas och Grönlands landsstyren samt Ålands landskapsstyrelse deltaga i ministerrådets arbete.

Ministerrådet fattar beslut i den utsträckning som angives i denna och andra överenskommelser mellan de nordiska länderna. Även i övriga samarbetsfrågor svarar ministerrådet för samarbetet mellan de nordiska ländernas regeringar och mellan regeringarna och Nordiska rådet.

Artikel 61⁵, 1, 2, 8

Medlem av regering, landsstyre eller landskapsstyrelse kan i undantagsfall vid sammanträde företrädas av härtill befullmäktigad; dock måste minst tre av länderna vara representerade av regeringsmedlemmar.

Statsministrarna har ansvaret för den överordnade samordningen av nordiska samarbetsfrågor. De biträds av en utsedd regeringsmedlem i varje land (samarbetsminister) och en statssekreterare eller ämbetsman (ledamot i den nordiska samarbetskommittén).

Ordförandeskapet roterar mellan de nordiska ländernas regeringar enligt närmare avtal. Ordförandeskapet har ansvaret för att samordna nordiskt regeringssamarbete och ta nödvändiga initiativ. Ordförandeskapet leder arbetet i ministerrådet, på andra ministermöten och vid regeringarnas samråd om europeiska och andra internationella frågor på alla nivåer.

Ministerrådet bistås i sin verksamhet av ämbetsmannakommittéer och av ministerrådets sekretariat.

Artikel 62⁵

Ministerrådet är beslutfört då alla länderna äro företrädda i ministerrådet. I frågor, som uteslutande angå vissa länder, behöva dock endast dessa länder vara företrädda.

¹ Ny lydelse 1974.

² Ny lydelse 1983.

⁵ Artikeln tillkom 1971.

⁷ Ny lydelse 1991.

⁸ Ny lydelse 1993.

Varje land har en röst i ministerrådet.

Ministerrådets beslut skola vara enhälliga. I procedurfrågor fattas dock beslut med enkelt flertal bland de röstande och vid lika röstetal med ordförandens utslagsröst.

Nedlagd röst utgör icke hinder för beslut.

Artikel 63^{5, 2, 8}

Beslut av ministerrådet är bindande för de särskilda länderna. Beslut i fråga som enligt något lands författning kräver folkrepresentationens godkännande binder dock icke detta land förrän folkrepresentationen godkänt beslutet. Erfordras sådant godkännande, skall ministerrådet underrättas härom innan ministerrådet fattar beslutet. Innan folkrepresentationens godkännande givits, är ej heller annat land bundet av beslutet.

Beslut fattat i överensstämmelse med denna överenskommelse är bindande för Färöarna, Grönland och Åland i den mån de ansluter sig till beslutet i enlighet med självstyrelseordningarna.

Artikel 64^{5, 6, 8}

Ministerrådet skall till Nordiska rådet årligen framlägga en berättelse rörande det nordiska samarbetet och en redogörelse för planerna för det fortsatta samarbetet.

Ordförandelandets statsminister redogör för Nordiska rådet om huvuddragen i samarbetet och om regeringarnas samarbete rörande europeiska och andra internationella frågor.

Nordiska ministerrådet skall lägga fram sitt förslag till budget för Nordiska rådet för yttrande.

Nordiska rådet kan föreslå förändrade prioriteringar inom den av ministerrådet angivna finansiella ramen.

Om inte synnerliga skäl kan anföras skall ministerrådet följa rådets rekommendation när det gäller budgetdispositioner inom den angivna finansiella ramen.

Artikel 65⁵

Ministerrådet skall före varje ordinarie session med Nordiska rådets plenarförsamling lämna rådet meddelande om de åtgärder som ha vidtagits med anledning av rådets rekommendationer och andra framställningar.

Har rekommendation eller annan framställning riktats till en eller flera regeringar, kan sådant meddelande i stället lämnas av den eller de regeringar, till vilka rekommendationen eller framställningen har riktats.

Artikel 66⁵

Ministerrådet fastställer sin arbetsordning.

² Ny lydelse 1983.

⁵ Artikeln tillkom 1971.

⁶ Ny lydelse 1985.

⁸ Ny lydelse 1993.

Artikel 67⁵

Samråd mellan de nordiska ländernas regeringar kan förutom i ministerrådet ske vid nordiska ministermöten.

Ändring av överenskommelsen**Artikel 68⁵**

Innan länderna överenskomma om ändring i denna överenskommelse, skall Nordiska rådet beredas tillfälle att yttra sig.

**Slutstadganden - Slutbestämmelser till överenskommelsen
den 23 mars 1962****Artikel 69**

Denna överenskommelse skall ratificeras och ratifikationshandlingarna skola snarast möjligt deponeras i ministeriet för utrikesärendena i Finland.

Överenskommelsen träder i kraft första dagen i den månad, som infaller närmast efter den dag då samtliga parter ratifikationshandlingar deponerats.

Artikel 70

Önskar någon av de fördragsslutande parterna uppsäga överenskommelsen skall skriftligt meddelande härom tillställas den finska regeringen, som har att omedelbart underrätta övriga fördragsslutande parter härom och om dagen då meddelandet mottogs.

Uppsägningen gäller endast det land, som verkställt densamma, och äger giltighet från och med första dagen i den månad som inträffar sex månader från det den finska regeringen mottagit meddelande om uppsägningen.

Överenskommelsen skall vara deponerad i ministeriet för utrikesärendena i Finland och bestyrkta avskrifter skola av det finska ministeriet tillställas var och en av de fördragsslutande parterna.

Till bekräftelse härav hava undertecknade befullmäktigade ombud undertecknat denna överenskommelse.

Som skedde i Helsingfors i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska och svenska språken, vilka samtliga texter äga lika vitsord, den tjugotredje mars nittonhundrasextiotvå.

*Viggo Kampmann
Martti Miettunen
Bjarni Benediktsson*

*Helge Sivertsen
Herman Kling*

⁵ Artikeln tillkom 1971.

Slutbestämmelser till överenskommelsen den 13 februari 1971

Denna överenskommelse skall ratificeras och ratifikationshandlingarna snarast möjligt deponeras i ministeriet för utrikesärendena i Finland.

Överenskommelsen skall vara deponerad i ministeriet för utrikesärendena i Finland och bestyrkta avskrifter skola av det finska ministeriet tillställas var och en av de fördragsslutande parterna.

Överenskommelsen träder i kraft trettio dagar efter den dag då samtliga fördragsslutande parter ratifikationshandlingar deponerats.

Till bekräftelse härav ha undertecknade befullmäktigade ombud i Köpenhamn den 13 februari 1971 undertecknat denna överenskommelse i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska och svenska språken, vilka samtliga texter ha lika vitsord.

H. Baunsgaard
Ahti Karjalainen
Jóhann Hafstein

Per Borten
Olof Palme

Slutbestämmelser till överenskommelsen den 11 mars 1974

Denna överenskommelse skall ratificeras och ratifikationshandlingarna snarast möjligt deponeras i ministeriet för utrikesärendena i Finland.

Överenskommelsen skall vara deponerad i ministeriet för utrikesärendena i Finland och bestyrkta avskrifter skola av det finska ministeriet tillställas var och en av de fördragsslutande parterna.

Överenskommelsen träder i kraft trettio dagar efter den dag då samtliga fördragsslutande parter ratifikationshandlingar deponerats.

Till bekräftelse härav ha undertecknade befullmäktigade ombud i Köpenhamn den 11 mars 1974 undertecknat denna överenskommelse i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska och svenska språken, vilka samtliga texter ha lika vitsord.

Ove Guldberg
Pekka Tarjanne
Sigurður Bjarnason

Bjartmar Gjerde
Kjell-Olof Feldt

Slutbestämmelser till överenskommelsen den 15 juni 1983

Denna överenskommelse skall ratificeras och ratifikationshandlingarna snarast möjligt deponeras i Finlands ministerium för utrikesärendena som skall överlämna bestyrkta kopior av överenskommelsen till de övriga fördragsslutande parterna.

Överenskommelsen träder i kraft trettio dagar efter den dag då samtliga fördragsslutande parter ratifikationshandlingar deponerats.

Till bekräftelse härav har undertecknade befullmäktigade ombud i Reykjavik den 15 juni 1983 undertecknat denna överenskommelse i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska och svenska språken, vilka samtliga texter äger samma vitsord.

Christian Christensen
Svante Lundkvist
Matthías Á. Mathiesen

Asbjørn Haugstvedt
Gustav Björkstrand

Slutbestämmelser till överenskommelsen den 6 maj 1985

Överenskommelsen träder i kraft trettio dagar efter den dag då samtliga fördragsslutande parter har meddelat Finlands utrikesministerium, att de åtgärder som krävs för överenskommelsens ikraftträdande har vidtagits.

Finlands utrikesministerium meddelar de övriga fördragsslutande parterna om tidpunkten för mottagandet av dessa meddelanden.

Originalexemplaret till denna överenskommelse deponeras hos Finlands utrikesministerium, som tillställer de övriga fördragsslutande parterna bestyrkta kopior därav.

Till bekräftelse härav har de vederbörligen befullmäktigade ombuden undertecknat denna överenskommelse.

Som skedde i Lund den 6 maj 1985 i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska och svenska språken, vilka samtliga texter äger lika vitsord.

Christian Christensen
Gustav Björkstrand
Matthías Á. Mathiesen

Asbjørn Haugstvedt
Svante Lundkvist

Slutbestämmelser till överenskommelsen den 21 augusti 1991

Överenskommelsen träder i kraft trettio dagar efter den dag då samtliga parter har meddelat det finska utrikesministeriet att överenskommelsen godkänts.

Det finska utrikesministeriet meddelar de övriga parterna om mottagandet av dessa meddelanden och om tidpunkten för överenskommelsens ikraftträdande.

Originalexemplaret till denna överenskommelse deponeras hos det finska utrikesministeriet, som tillställer de övriga parterna bestyrkta kopior därav.

Till bekräftelse härav har de vederbörligen befullmäktigade ombuden undertecknat denna överenskommelse.

Som skedde i Tammerfors den 2 augusti 1991 i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska och svenska språken, vilka samtliga texter äger lika giltighet.

For Danmarks regering:
Thor Pedersen
Suomen hallituksen puolesta:
Ole Norrback
Fyrir ríkisstjórn Íslands:
Eiður Guðnason

For Norges regering:
Kjell Borgen
För Sveriges regering:
Mats Hellström

Slutbestämmelser till överenskommelsen den 18 mars 1993

Överenskommelsen träder i kraft trettio dagar efter den dag då samtliga fördragsslutande parter har meddelat Finlands utrikesministerium, att överenskommelsen har godkänts.

Finlands utrikesministerium meddelar de övriga fördragsslutande parterna om mottagandet av dessa meddelanden och om tidpunkten för överenskommelsens ikraftträdande.

Originalexemplaret till denna överenskommelse deponeras hos Finlands utrikesministerium, som tillställer de övriga fördragsslutande parterna bestyrkta kopior därav.

Till bekräftelse härav har de vederbörligen befullmäktigade ombuden under-
tecknat denna överenskommelse.

Som skedde i Helsingfors den 18 mars 1993 i ett exemplar på danska, finska,
isländska, norska och svenska språken, vilka samtliga texter har samma giltighet.

For Danmarks regering:

Peter Hertel Rasmussen

Suomen hallituksen puolesta:

Esko Aho

Fyrir ríkisstjórn Íslands:

Sigríður Snævarr

For Norges regering:

Kjell Rasmussen

För Sveriges regering:

Mats Bergquist

Slutbestämmelser till överenskommelsen den 29 september 1995

Överenskommelsen träder i kraft femton dagar efter den dag då samtliga parter
meddelat det finska utrikesministeriet att överenskommelsen godkänts.

Det finska utrikesministeriet meddelar de övriga parterna om mottagandet av
dessa meddelanden och om tidpunkten för överenskommelsens ikraftträdande.

Originalexemplaret till denna överenskommelse deponeras hos det finska utri-
kesministeriet, som tillställer de övriga parterna bestyrkta kopior därav.

Till bekräftelse härav har de vederbörligen befullmäktigade ombuden under-
tecknat denna överenskommelse.

Som skedde i Köpenhamn den 29 september 1995 i ett exemplar på danska,
finska, isländska, norska och svenska språken, vilka samtliga texter äger lika
giltighet.

För Danmarks regering:

Marianne Jelved

För Finlands regering:

Ole Norrback

Fyrir ríkisstjórn Íslands:

Halldór Ásgrímsson

For Norges regering:

Gunnar Berge

För Sveriges regering:

Mats Hellström

4th Parliamentary Conference on Co-operation in the Baltic Sea Area, 12-13 September 1995, Rønne¹⁾

RESOLUTION

Acting on the mandate for Parliamentary Conferences on Co-operation in the Baltic Sea Area, Members of the Parliaments of Aaland, Bremen, Denmark, Estonia, the Federal Republic of Germany, the Faroe Islands, Finland, Greenland, Hamburg, Iceland, Karelia, Latvia, Lithuania, Mecklenburg-Vorpommern, Norway, Poland, the Russian Federation, Schleswig-Holstein, Sweden, as well as of the Baltic Assembly, the Nordic Council, and the European Parliament, met in Rønne on 12-13 September 1995, to continue to develop the existing co-operation between representative institutions of the Baltic Sea Area, and to discuss major regional issues.

The Participants of the Conference

noting

the continued positive political developments, manifested e.g. through democratic electoral processes in the new and restored democracies in the Baltic Sea Area contributing to stability and security in the region,

a number of national and international initiatives to speed up economic development in the region,

the conclusion of Europe agreements and the Stability Pact, as well as the importance of a number of international treaties and conventions regarding sustainable economic growth and development in the region,

the contribution of the CBSS Commissioner on Democratic Institutions and Human Rights, including the rights of persons belonging to minorities,

various co-operation schemes launched by regional, local, and private organizations,

the intertwining of economic, social, cultural, environmental, and political problems and challenges in the region,

¹⁾ Översättning till norska, se s. 161.

taking into account

the importance of an irreversible democratic evolution and the need for a peaceful and stable political culture,

the inviolability of internationally recognized state borders and the safeguarding of human rights and equal treatment of minorities,

the permanent and urgent need for close monitoring and resolute co-operative efforts to solve the salient environmental challenges of the area,

the importance of intensified co-operation with and among the sub-regions around the Baltic Sea as a basis for a growing regional identity, the development of local democracy and self-government, and sustainable economic growth,

the initiatives of the Council of the Baltic Sea States to co-ordinate regional policies, and to define priorities in the Baltic Sea Area,

the European Union's orientation for an approach towards the Baltic Sea Region,

have agreed to

exert national political will and power to further regional economic co-operation,

give full national support to co-operation programmes in the field of environmental protection and sustainable economic growth and development,

encourage regional, local, and private co-operation schemes conducive to the further democratic and socio-economic development in the area,

support the free flow and exchange of information on social and environmental issues,

support by every feasible means the fight against organized crime, and in particular to facilitate the co-operation between national administrations and police authorities to counter the threat of trans-boundary criminal activities,

help fighting chauvinism, racism, and xenophobia on all political levels,

facilitate the free exchange of goods, services, and capital amongst the countries as a means for a balanced and equal economic development in the countries,

stage regularly Parliamentary Conferences for the Baltic Sea Area, and seminars and colloquia on functional or sub-regional levels,

examine the feasibility of setting up permanent delegations and committees for the parliamentary co-operation in the Baltic Sea Area,

strive to further improve constructive dialogue between the Parliamentary Conferences and the Council of the Baltic Sea States (CBSS),

call on the Governments of the participating countries to

manifest political willingness to stimulate regional, sub-regional, and local co-operation within the Baltic Sea Area,

refrain from the use or threat of force in their relations,

safeguard a stable and secure political, economic, legal, social, and ecological development in the region, and make sure that in this process sound and equal minority rights are guaranteed,

improve the conditions for mutual and free exchange of cultural, educational, and scientific discussions and co-operation projects,

support activities and co-operation of national NGO's in the region,

consider the possibility of setting up a Baltic Area center for post graduate studies in humanities, ecology, economics, and social sciences,

make sure that the national development plans are conducive to sustainable economic growth and development schemes,

publish national eco-auditing reports annually,

take effective measures to reduce the danger of breakdowns of nuclear power plants and nuclear powered vessels and of the hazards of nuclear waste deposits,

take effective measures to reduce the emissions and discharges of hazardous waste in the Baltic Sea Area with the target to secure the cessation of such discharges and emissions within one generation (25 years),

show solidarity in the energy field in the short term by facilitating the establishment of a functional natural gas grid for the entire region, and in the long term by supporting the commercial use of renewable energy resources,

establish close and operative common action programmes for the fight against organized crime,

encourage the European Union to fulfill its proclaimed orientation for a comprehensive and active policy in the Baltic Sea Area,

prepare step by step a full-fledged free trade area in the region, including all finished and semi-finished goods, raw materials, energy, and food-stuffs, and facilitate business co-operation by ensuring transparency in business laws,

step up the efforts to improve the transportation infrastructure in the region both with regard to air, sea, and land traffic, as well as electronic and other wireless communication networks,

study possibilities for intergovernmental co-operation on confidence building and security enhancing measures,

decided to

approach the CBSS on the issue of how the political dialogue between the CBSS and the Parliamentary Conferences can be most constructively developed,

ask the CBSS to present a plan for making the Baltic Sea Area into a dynamic center for political and sustainable economic growth, contributing to an improved security situation in the region,

ask the interparliamentary working group preparing this 4th Conference to continue its work as a committee for the parliamentary co-operation, and to serve as a link to the CBSS,

request this working group to draft a regional action programme for the Baltic Sea Area, in close co-operation with other regional organizations, and with due regard to global European programs, and in this field point out the needs for co-operation with the Council of Europe and the OSCE,

ask the interparliamentary working group to work out a proposal for a permanent secretariat to the Parliamentary Conference to be discussed at the 5th Parliamentary Conference,

suggest that the CBSS should consider establishing a permanent secretariat for the same purpose,

ensure the continuous and smooth functioning of the annual parliamentary conferences by allocating economic and personell resources for this task,

accept with gratitude the invitation of the Latvian Parliament to hold the 5th Parliamentary Conference on Co-operation in the Baltic Sea Area in Riga 10-11 September 1996.

4. Parlamentariske Konference om Samarbejde i Østersøområdet, 12- 13. september 1995 i Rønne¹

RESOLUTION

I følge mandatet om Parlamentariske Konferencer om Samarbejde i Østersøområdet mødtes parlamentsmedlemmer fra Åland, Bremen, Danmark, Estlan, Forbundsrepublikken Tyskland, Færøerne, Finland, Grønland, Hamburg, Island, Karelien, Letland, Litauen, Mecklenburg-Vorpommern, Norge, Polen, Den Russiske Føderation, Schleswig-Holstein, Sverige samt medlemmer af Østersøforsamlingen, Nordisk Råd og Europaparlamentet i Rønne d. 12. - 13. september 1995 for at fortsætte udviklingen af det eksisterende samarbejde mellem parlamentariske institutioner i Østersøområdet og for at drøfte vigtige regionale spørgsmål.

Deltagerne på konferencen

bemærker sig

den fortsatte positive politiske udvikling, manifesteret f.eks. gennem demokratiske valg i de nye og genopståede demokratier i Østersøområdet, hvilket bidrager til stabilitet og sikkerhed i regionen,

en række nationale og internationale initiativer, der skal fremskynde den økonomiske udvikling i regionen,

indgåelsen af europæiske aftaler og Stabilitetspakten, samt vigtigheden af en række internationale traktater og konventioner vedrørende bæredygtig økonomisk vækst og udvikling i regionen,

bidraget fra CBSS Kommissæren for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder, herunder rettighederne for personer tilhørende minoriteter,

forskellige samarbejdsplaner, iværksat af regionale, lokale og private organisationer,

sammenfletningen af økonomiske, sociale, kulturelle, miljømæssige og politiske problemer og udfordringer i området,

¹ Uautoriseret oversættelse.

tager hensyn til

vigtigheden af en irreversibel demokratisk udvikling og behovet for en fredelig og stabil politisk kultur,

ukrænkeligheden af internationalt anerkendte statsgrænser og overholdelsen af menneskerettigheder og lige behandling af minoriteter,

det permanente og øjeblikkelige behov for nøje overvågning og resolute samarbejdsbestrebelse for at løse de helt åbenbare miljømæssige udfordringer i området,

vigtigheden af et intensiveret samarbejde med og blandt underregionerne rundt om Østersøen som grundlag for en voksende regional identitet, udviklingen af lokalt demokrati og selvstyre og en bæredygtig økonomisk vækst,

initiativerne fra Rådet for Østersøstaterne til koordinering af de regionale politikker og til definering af prioriteter i Østersøområdet,

den Europæiske Unions orientering mod Østersøregionen,

er blevet enige om

at udvise og udøve national politisk vilje og magt til et fortsat regionalt-økonomisk samarbejde,

at give fuld national opbakning til samarbejdsprogrammer indenfor miljøbeskyttelsesområdet og en bæredygtig økonomisk vækst og udvikling,

at opmuntre til regionale, lokale og private samarbejdsplaner, der bidrager til den fortsatte demokratiske og socio-økonomiske udvikling i området,

at støtte den frie strøm og udveksling af informationer om sociale og miljømæssige forhold,

at støtte med alle tænkelige midler kampen mod organiseret kriminalitet, og især at lette samarbejdet mellem de nationale regeringer og politimynderheder for at imødegå truslen om kriminelle aktiviteter på tværs af landegrænserne,

at hjælpe med til at bekæmpe chauvinisme, racisme og fremmedhad på alle politiske niveauer,

at lette den frie udveksling af varer, serviceydelser og kapital mellem landene som et middel til at opnå en velfabulanceret og ensartet økonomisk udvikling i landene,

at afholde regelmæssige Parlamentariske Konferencer for Østersøområdet, og seminarer og kollokvier på funktionelle eller under-regionale niveauer,

at undersøge muligheden for at nedsætte permanente delegationer og udvalg til parlamentarisk samarbejde i Østersøområdet,

at tilstræbe en yderligere forbedring af den konstruktive dialog mellem de Parlamentariske Konferencer og Rådet for Østersølandene (CBSS),

anmoder regeringerne i de deltagende lande om

at vise politisk vilje til at stimulere det regionale, underregionale og lokale samarbejde indenfor Østersøområdet,

at afstå fra brugen af eller truslen om magtanvendelse i deres indbyrdes forhold,

at sikre en stabil og sikker politisk, økonomisk, juridisk, social og økologisk udvikling i regionen og sørge for, at man i denne proces garanterer mindretal ordentlige og lige rettigheder,

at forbedre forholdene for den fælles og frie udveksling af kulturelle, uddannelsesmæssige og videnskabelige drøftelser og samarbejdsprojekter,

at støtte de nationale NGOeres aktiviteter og samarbejde i området,

at overveje muligheden for at oprette et center i Østersøområdet for videregående studier indenfor de humanistiske fag, økologi, økonomi og socialvidenskab,

at sørge for, at de nationale udviklingsplaner bidrager til bæredygtig økonomisk vækst og udvikling,

at offentliggøre nationale øko-revisionsrapporter hvert år,

at tage effektive skridt til at reducere faren for driftsuheld på kernekraftanlæg og kernekraftdrevne skibe samt sundhedsfarene fra atomaffaldsdepoterne,

at tage effektive skridt til at reducere emission og udslip af sundhedsfarligt affald i Østersøområdet med det mål at sikre endeligt stop for sådanne udslip og emissioner indenfor én generation (25 år),

at vise solidaritet på energiområdet på kort sigt ved at lette etableringen af et funktionsdygtigt naturgasnet for hele regionen, og på langt sigt at støtte den kommercielle udnyttelse af vedvarende energikilder,

at etablere grundige og operative fælles handlingsprogrammer for kampen mod den organiserede kriminalitet,

at opmuntre den Europæiske Union til at opfylde sit erklærede program for en omfattende og aktiv politik i Østersøområdet,

at forberede skridt for skridt et fuldt udviklet frit handelsområde i regionen, omfattende alle færdigvarer og halvfabrikata, råmaterialer, energi og fødevarer, og at lette samarbejdet virksomhederne imellem ved at sørge for, at virksomhedslovgivningen er gennemskuelig,

at optrappe bestræbelserne på at forbedre infrastrukturen i transportsektoren i regionen, både hvad angår trafikken i luften, til havs og på land, og hvad angår de elektroniske og andre trådløse kommunikationsnetværk,

at undersøge mulighederne for et samarbejde regeringerne imellem, hvad angår tillidsopbyggende og sikkerhedsforbedrende foranstaltninger,

besluttede

at henvende sig til CBSS for at drøfte, hvordan den politiske dialog mellem CBSS og de Parlamentariske Konferencer kan udvikles mest konstruktivt,

at bede CBSS fremlægge en plan, der skal gøre Østersøområdet til et dynamisk centrum for politisk og bæredygtig økonomisk vækst, der kan bidrage til en forbedret sikkerhedssituation i regionen,

at bede den interparlamentariske arbejdsgruppe, som forbereder denne 4. konference, om at fortsætte sit arbejde som et udvalg for det parlamentariske samarbejde og fungere som et forbindelseseled til CBSS,

at anmode denne arbejdsgruppe om at udfærdige et udkast til et regionalt handlingsprogram for Østersøområdet, i tæt samarbejde med andre regionale organisationer, og under behørig hensyntagen til globale europæiske programmer, og på dette område konkretisere behovene for et samarbejde med Europarådet og OSCE,

at bede den interparlamentariske arbejdsgruppe om at udarbejde et forslag til et permanent sekretariat for den Parlamentariske Konference, som skal drøftes på den 5. Parlamentariske Konference,

at foreslå, at CBSS bør overveje at etablere et permanent sekretariat med det samme formål,

at sikre den fortsatte og problemfrie afvikling af de årlige parlamentariske konferencer ved at afsætte økonomiske og personalemæssige ressourcer til dette formål,

at acceptere med tak invitationen fra det lettiske parlament om at afholde den 5. Parlamentariske Konference om Samarbejde i Østersøområdet i Riga d. 10. - 11. september 1996.

Fælleserklæring af de nordiske landes statsministre vedr. Frankrigs atomprøvesprængninger

**vedtaget ved møde i Ilulissat/Jakobshavn, Grønland, 14. - 16. august
1995**

De nordiske statsministre opfordrer Frankrig til at ændre sin beslutning om at gennemføre en serie af atomprøvesprængninger på Mururoa i perioden september 1995 til maj 1996.

Statsministrene opfordrer ligeledes den kinesiske regering til at afstå fra nye prøvesprængninger.

De nordiske statsministre erindrer om, at 178 stater på NPT-konferencen i New York i foråret 1995 i enighed udtrykte støtte til en afslutning senest i 1996 af forhandlingerne i Geneve om en traktat om et totalt forbud mod atomprøvesprængninger. De nordiske statsministre lægger afgørende vægt på dette og noterer sig i den forbindelse Frankrigs tilkendegivelse om at ville undertegne en sådan aftale.

REGISTER

Översikt

över sakernas behandling

	Sak
nr	rubrik

A. Medlemsförslag/Utskottsförslag/Presidieförslag

- A 1116/p Medlemsförslag om utvalgsstruktur för Nordisk Råd
A 1117/p Presidieförslag om ny organisation och nytt arbetssätt för Nordiska rådet

B. Ministerrådsförslag

- B 152/p Ministerrådsförslag om ändringar i Helsingforsavtalet

Dokument

- 1 Regler för sessionens genomförande

Tryckt	Behandling	Rek/Internt beslut		Annat beslut	Sak
s.	s.	nr	s.	innehåll	nr
83	28			utan åtgärd	A 1116/p
87	28	rek 23; ib 3; ib 4	124 126 128		A 1117/p
108	28	rek 23; ib 3; ib 4	124 126 128		B 152/p
120	28			till handlingarna	Dokument 1

Personregister

(siffrorna hänvisar till sidor)

Andersson, Arne, Sv. del. (m)

Vald medlem

Yttranden:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 64, 65, 76

Bennedsen, Dorte, Danm. del. (S)

Vald medlem

Presidieförslag:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet: 87

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 61

Berge, Gunnar, Norges del. (A)

Regeringsrepresentant

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 55

Bondevik, Kjell Magne, Norges
del. (KrF)

Vald medlem

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 73

Chaffey, Paul, Norges del. (SV)

Vald medlem

Medlemsförslag:

rådets utskottsstruktur: 83

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 69

Dale, John, Norges del. (Sp)

Vald medlem

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 59

Dalheim, Erik, Norges del. (A)

Vald medlem

Presidieförslag:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet: 87

Engell, Hans, Danm. del. (KF)

Vald medlem

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 35

Enggaard, Knud, Danm. del. (V)

Vald medlem

Presidieförslag:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet: 87

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 33

Erlandsson, Ragnar, Ålands del.
(ÅC)

Regeringsrepresentant

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 60

Flodin, May, Ålands del. (ÅS)
Vald medlem till 31 oktober 1995

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 74

Geir H. Haarde, Isl. del. (Sj)
Vald medlem

Presidieförslag:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet: 87

Yttranden:

öppningsanförande: 25
ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 30, 39, 76
avslutningsanförande: 80

Gottlieb, Jette, Danm. del. ((EL)
Vald medlem

Medlemsförslag:

rådets utskottsstruktur: 83

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 62

Hellström, Mats, Sv. del. (s)
Regeringsrepresentant

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 50

Hjörleifur Guttormsson, Isl. del.
(Ab)

Vald medlem

Medlemsförslag:

rådets utskottsstruktur: 83

Yttranden:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 37, 40, 41

Håkansson, Per Olof, Sv. del. (s)

Vald medlem

Presidieförslag:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet: 87

Yttranden:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 32, 39, 41

Jakobsen, Johan J., Norges del.
(Sp)

Vald medlem

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 46

Jelved, Marianne, Danm. del.
(RV)

Regeringsrepresentant

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 29

Johansson, Olof, Sv. del. (c)

Vald medlem

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 44

Jonsson, Elver, Sv. del. (fp)
Vald medlem

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 67

Kallis, Bjarne, Finl. del. (SKL)
Vald medlem (suppleant till
5 april 1995)

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 40

Kallsberg, Anfinn, Färöarnas del.
(Fkfl)
Vald medlem

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 74

Kautto, Tarja, Finl. del. (SDP)
Vald medlem (suppleant till
5 april 1995)

Presidieförslag:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet: 87

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 57

Kiviniemi, Mari, Finl. del (Kesk)
Vald medlem

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 56

Koch, Inger, Sv. del. (m)
Vald medlem

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 48

Larsen, Berit Brørby, Norges del.
(A)
Vald medlem

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 42

Lunde, Kjellbjørg, Norges del.
(SV)
Vald medlem

Medlemsförslag:

rådets utskottsstruktur: 83

Mikaelsson, Maggi, Sv. del. (v)
Vald medlem

Medlemsförslag:

rådets utskottsstruktur: 83

Norrback, Ole, Finl. del. (SFP)
Regeringsrepresentant

Yttranden:

ny organisation och nytt
arbetsätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 45, 75

Ojala, Outi, Finl. del. (Vas.)
Vald medlem (suppleant till
5 april 1995)

Medlemsförslag:

rådets utskottsstruktur: 83

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetssätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 41

Petersen, Jan, Norges del. (H)

Suppleant

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetssätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 51

Petersen, Marita, Færøernes del.

(Jvfl)

Vald medlem

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetssätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 52

Sasi, Kimmo, Finl. del. (Kok.)

Vald medlem

Presidieförslag:

ny organisation och nytt
arbetssätt för rådet: 87

Yttranden:

ny organisation och nytt
arbetssätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 39, 53

Siv Friðleifsdóttir, Islands del. (F)

Vald medlem

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetssätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 69

Svanholt, Anni, Danm. del. (SF)

Suppleant (vald medlem till
3 oktober 1995)

Medlemsförslag:

rådets utskottsstruktur: 83

Syse, Jan P., Norges del. (H)

Vald medlem

Presidieförslag:

ny organisation och nytt
arbetssätt för rådet: 87

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetssätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 66

Valgerður Sverrisdóttir, Isl. del. (F)

Vald medlem (suppleant till
13 juni 1995)

Presidieförslag:

ny organisation och nytt
arbetssätt för rådet: 87

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetssätt för rådet;
ny utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 49

Vehkaoja, Marjatta, Finl. del.

(SDP)

Vald medlem

Yttrande:

ny organisation och nytt
arbetssätt för rådet; ny
utskottsstruktur; ändringar i
Helsingforsavtalet: 70

Wahlström, Jarmo, Finl. del.

(Vas.)

Vald medlem

Medlemsförslag:

rådets utskottsstruktur: 83

Ämnesregister

(De kursiverade siffrorna är sakbeteckningar. Övriga siffror hänvisar till sidor. Betr. sakernas behandling i övrigt, se Översikten på s. 170-171)

Arbetsätt, nytt, för Nordiska rådet:
A 1117/p, 87

Helsingforsavtalet: 139
ändringar: B 152/p, 108

Nordiska rådet(s)
nytt arbetsätt, ny organisation:
A 1117/p, 87
utskottsstruktur: A 1116/p, 83
Östersjösamarbete, slutdokument från 4:e parlamentarikerkonferensen i Rønne: 156
Nordiska rådets 5:e extrasession
arbetsutskott: 133
avslutningsanförande, presidentens: 80
beslut: 121
godkännande av protokollen: 80
interna beslut: 126, 127, 129
kallelse till: 7
medlems-/presidieförslag
(A-saker): 83
medlemslista vid: 8
ministerrådsförslag (B-saker): 108
personregister: 172
presidiesekretariat: 134
presidium: 133
protokoll vid: 25
regeringsrepresentanter och valda medlemmar: 10
regler för sessionens genomförande: *Dokument 1*, 120
rekommendation: 124
sakkunniga: 136

saklista: 21
sekretariat: 134
sessionsdeltagare: 134
öppningsanförande, presidentens: 25
översikt över antagna rekommendationer och interna beslut: 123
översikt över sessionen: 22
övriga beslut: 129

Statsministrarnas uttalande om de franska kärnvapensprängningarna: 166

Östersjökonferens i Rønne, slutdokument: 156